

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Olsztyn, dnia 21 stycznia 2005 r.

Nr 4

TREŚĆ:

Poz.:

UCHWAŁA RADY GMINY KURZĘTNIK:

- 86** - Nr XXII/89/04 z dnia 25 listopada 2004 r. w sprawie uchwalenia programu ochrony środowiska oraz planu gospodarki odpadami 115

POROZUMIENIA:

- 87** - Nr 1/04 z dnia 13 grudnia 2004 r. określające warunki i sposób przekazywania środków finansowych na utrzymanie dzieci pochodzących z Powiatu Gołdapskiego, umieszczonych w Domu Dziecka w Olecku 160
- 88** - Nr 2/04 z dnia 13 grudnia 2004 r. określające warunki i sposób przekazywania środków finansowych na utrzymanie dzieci pochodzących z Powiatu Ełckiego, umieszczonych w Domu Dziecka w Olecku 161
- 89** - Nr 3/04 z dnia 13 grudnia 2004 r. określające warunki i sposób przekazywania środków finansowych na utrzymanie dzieci pochodzących z Powiatu Sejneńskiego, umieszczonych w Domu Dziecka w Olecku 163
- 90** - Nr 4/04 z dnia 13 grudnia 2004 r. określające warunki i sposób przekazywania środków finansowych na utrzymanie dzieci pochodzących z Powiatu Bartoszyckiego, umieszczonych w Domu Dziecka w Olecku 164
- 91** - Nr 6/04 z dnia 13 grudnia 2004 r. określające warunki i sposób przekazywania środków finansowych na utrzymanie dzieci pochodzących z Powiatu Grajewskiego, umieszczonych w Domu Dziecka w Olecku 165
- 92** - Nr 7DD/04 z dnia 27 grudnia 2004 r. określające warunki i sposób przekazywania środków finansowych na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu Powiatu Oleckiego, umieszczonych w Domu Dziecka w Gołdapi 167
- 93** - pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Powiatem Węgorzewskim z dnia 28 grudnia 2004 r. w sprawie powierzenia zadania z zakresu administracji rządowej, dotyczącego zagadnień paszportowych 168
- 94** - w sprawie przekazania zarządzania drogami zawarte w Mrągowie dnia 28 grudnia 2004 r. pomiędzy Powiatem Mrągowskim a Gminą Miasto Mrągowo 169
- 95** - Nr 2RDD/04 z dnia 30 grudnia 2004 r. określające warunki i sposób przekazywania środków finansowych na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu Powiatu Ełckiego, umieszczonych w Rodzinnym Domu Dziecka w Gołdapi 172
- 96** - Nr 5DD/04 z dnia 30 grudnia 2004 r. określające warunki i sposób przekazywania środków finansowych na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu Powiatu Ełckiego, umieszczonych w Domu Dziecka w Gołdapi 173
- 97** - pomiędzy Gminą Mrągowo a Gminą Miasta Mrągowo oraz Centrum Kultury i Turystyki w Mrągowie zawarte w dniu 31 grudnia 2004 r. w sprawie powierzenia Gminie Miasta Mrągowo wykonywania zadań własnych z zakresu turystyki i promocji Gminy Mrągowo 174
- 98** - zawarte w dniu 31 grudnia 2004 r. w Mrągowie pomiędzy Powiatem Mrągowskim a Gminą Miasto Mrągowo oraz Centrum Kultury i Turystyki w Mrągowie w sprawie prowadzenia Ośrodka Informacji i Promocji Turystycznej 175

86

UCHWAŁA Nr XXII/89/04

Rady Gminy Kurzętnik

z dnia 25 listopada 2004 r.

w sprawie uchwalenia programu ochrony środowiska oraz planu gospodarki odpadami.

Na podstawie art. 18 ust. 1, art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, Nr 115, poz. 1229, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 223, poz. 1957, z 2003 r. Nr 46 poz. 392, Nr 80, poz. 721, Nr 80 poz. 717, Nr 153, poz. 1271, Nr 175, poz. 1693, Nr 162, poz. 1568, Nr 190, poz. 1865, Nr 217, poz. 2124 z 2004 r. Nr 19, poz. 177, Nr 49, poz. 464, Nr 70, poz. 631, Nr 92, poz. 80, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1263) oraz art. 14 ust. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2002 r. Nr 62, poz. 628 z 2002 r. Nr 41, poz. 365, Nr 113, poz. 984, Nr 199, poz. 1671, z 2003 r. Nr 7, poz. 78, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 116, poz. 1208, Nr 191, poz. 1956) Rada Gminy Uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się:

- 1) program ochrony środowiska Gminy Kurzętnik na lata 2004 – 2007 z perspektywą na lata 2008 – 2011 w brzmieniu załącznika Nr 1 do niniejszej uchwały,
- 2) plan gospodarki odpadami dla Gminy Kurzętnik na lata 2004 – 2007 z perspektywą lat 2008 – 2011 w brzmieniu załącznika Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierz się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Przewodniczący Rady Gminy
Andrzej Rezmer

Załącznik Nr 1

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY KURZĘTNIK
na lata 2004 – 2007
z perspektywą na lata 2008 – 2011**

1. Wprowadzenie

Ustawa z 27 kwietnia 2001 – Prawo ochrony środowiska w art. 13 stanowi, iż polityka ekologiczna państwa ma na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, co oznacza, że powinna służyć zrównoważonemu rozwojowi kraju poprzez harmonizowanie celów gospodarczych i społecznych z celami ochrony środowiska.

Podstawę polityki ekologicznej państwa na lata do 2011 roku stanowią następujące dokumenty:

- 1) II Polityka Ekologiczna Państwa, uchwalona przez Sejm RP w sierpniu 2001,
- 2) Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002 – 2010, przyjęty przez Radę Ministrów 10 grudnia 2002,
- 3) Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010, uchwalona przez Sejm RP 8 maja 2003.

Z zapisów art. 17 i 18 Prawa ochrony środowiska wynika, że w celu realizacji polityki ekologicznej państwa na poszczególnych szczeblach zarządzania administracyjnego zarządy województw i powiatów oraz rady gmin sporządzają odpowiednio wojewódzkie,

powiatowe i gminne programy ochrony środowiska z planami gospodarki odpadami, uchwalane następnie przez sejmiki wojewódzkie, rady powiatów i rady gmin.

Programy ochrony środowiska, w myśl Prawa ochrony środowiska stosownie do przyjętej polityki ekologicznej państwa zasadniczo określają:

- cele i priorytety ekologiczne,
- rodzaj i harmonogram działań oraz środki i źródła finansowania potrzebne do realizacji ustalonych celów.

W obecnie sporządzanych programach ustala się cele średniookresowe do 2011 roku oraz zadania na lata 2004–2007. Cele i zadania określone są w obszarach dotyczących:

- ochrony krajobrazowej i racjonalnego użytkowania zasobów przyrodniczych,
- zrównoważonego wykorzystania surowców, wody i energii,
- poprawy jakości środowiska.

Istotnym elementem programów jest wskazanie sposobu monitorowania ich realizacji, jak również wskazanie źródeł finansowania zaplanowanych przedsięwzięć.

Programy ochrony środowiska z planami gospodarki odpadami sporządzane są na okres 4 lat, z perspektywą działań na następne 4 lata, natomiast co 2 lata sejmikom województw, radom powiatów i gmin przedstawiane są

raporty z wykonania programów i sprawozdania z realizacji planów gospodarki odpadami.

Program ochrony środowiska dla gminy Kurzętnik pozostaje w relacji do „Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”, uchwalonego przez Sejmik Województwa 13 listopada 2003 oraz do „Programu Ochrony Środowiska Powiaty Nowomiejskiego”, określając istotne dla gminy cele średniookresowe do 2011 roku i zadania na lata 2004-2007 z uwzględnieniem priorytetowych dla województwa przedsięwzięć, dotyczących:

- ochrony wód podziemnych i poprawy jakości wód powierzchniowych,

- ochrony bioróżnorodności i walorów przyrodniczo-krajobrazowych,
- zwiększenia lesistości regionu,
- zmniejszenia uciążliwości hałasu,
- poprawy jakości powietrza,
- podnoszenia poziomu edukacji ekologicznej lokalnej społeczności.

2. Charakterystyka gminy

Siedziba Urzędu Gminy znajduje się w Kurzętniku. W skład gminy wchodzi 19 sołectw i 18 miejscowości wiejskich. Tabela poniżej podaje wykaz sołectw.

Tab. 1. Wykaz sołectw w gminie Kurzętnik

Lp.	Nazwa sołectwa	Lp.	Nazwa sołectwa
1.	Bratuszewo	11.	Mikołajki
2.	Brzozie Lubawskie	12.	Nielbark
3.	Kamionka	13.	Otręba
4.	Kąćiki	14.	Sugajenko
5.	Krzemieniewo	15.	Szafarnia
6.	Kurzętnik I	16.	Tereszewo
7.	Kurzętnik II	17.	Tomaszewo
8.	Lipowiec	18.	Wawrowice
9.	Małe Bałówki	19.	Wielkie Bałówki
10.	Marzęcice		

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 150 km². Obszar gminy zamieszkuje 8 970 osób. Wskaźnik ilości mieszkańców na 1 km² wynosi 58, czyli nieznacznie mniej niż w województwie warmińsko-mazurskim, dla którego wskaźnik ten wynosi 59 (wg R.S. 2002 r.). Struktura ludności pod względem wieku charakteryzuje się wysokim

poziomem osób w wieku przedprodukcyjnym i wynosi 27,5% oraz w wieku produkcyjnym 59,6%. Przyrost naturalny jest również korzystny dla gminy i wynosi 24, natomiast ruch migracyjny ludności cechuje saldo ujemne, co wskazuje na przewagę odpływu ludności z gminy.

Tab. 2. Ruch naturalny i migracyjny ludności w gminie

urodzenia	zgony	przyrost naturalny	napiływ	odpływ	saldo migracji
113	89	24	77	123	- 46

Użytki rolne zajmują ponad 70% powierzchni gminy, a wśród nich dominują zdecydowanie grunty orne.

3. Położenie geograficzne

Gmina Kurzętnik położona jest w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, przy granicy z województwem kujawsko-pomorskim. Wchodzi w skład powiatu nowomiejskiego. Graniczy z gminami: Biskupiec, Nowe Miasto Lubawskie, Grodziczno i gminą miejską Nowe Miasto Lubawskie oraz gminami Zbiczno i Brzozie w obrębie woj. kujawsko-pomorskiego.

4. Warunki geomorfologiczne

Według podziału na regiony fizyczno-geograficzne Polski (J. Kondracki, 1998) teren ten leży w granicach makroregionu Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie. Obszar ten znalazł się w zasięgu ostatniego zlodowacenia skandynawskiego, stąd rzeźba jego terenu posiada cechy charakterystyczne dla krajobrazu młodoglacjalnego. Procesy glacialne związane z kolejnymi fazami postępu i regresji lądolodu spowodowały, że obszar ten został mocno urzeźbiony i charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem hipsometrycznym. Występuje tu wyjątkowo duże nagromadzenie polodowcowych form rzeźby terenu takich jak m.in. moreny denne, pagórki wzgórz morenowe, rynny subglacialne, płaty sandru, zagłębienia wytopiskowe. Bardzo urozmaicona rzeźba

terenu jest efektem erozyjnej i akumulacyjnej działalności lądolodu, wód z topniejącego lądolodu oraz procesów zachodzących w okresie po ustąpieniu lądolodu i obecnie. Podstawowymi formami rzeźby terenu na tym obszarze są płaska i falista wysoczyzna morenowa, równiny sandrowe oraz dolina Drwęcy. Największe powierzchnie zajmuje falista wysoczyzna morenowa o nierównej powierzchni. Zbudowana jest przeważnie z gliny morenowej i gliny piaszczystej, a miejscami z piasków zwałowych. Płaska wysoczyzna morenowa zalega płatami w rejonie wsi Mikołajki, Marzęcice i Brzozie Lubawskie. Na tle wysoczyzny morenowej wyraźnie dominują pagórki i wzgórz morenowe, które wznoszą się ponad 160 m n.p.m. Występują one w rejonie Marzęcic i na zachód od Kurzętnika. Wysoczyznę morenową rozcinają liczne i silnie rozgałęzione rynny polodowcowe, doliny wód roztopowych oraz zagłębienia wytopiskowe. W zachodniej części gminy Kurzętnik znaczne powierzchnie zajmują równiny sandrowe powstałe w wyniku akumulacyjnej działalności wód roztopowych lądolodu w czasie jego postępu. Zalegają one znacznie niżej w stosunku do wysoczyzny morenowej. Równiny te porastają głównie lasy.

Z północy na południe przebiegają głęboko wcięta (30-50 m) w wysoczyznę morenową i rozległa (1-3 km szerokości) dolina Drwęcy. Posiada doskonale rozwinięty system teras rzecznych oraz liczne drobne dolinki.

Klimat gminy Kurzętnik nie odbiega od klimatu powiatu nowomiejskiego. Klimat gminy charakteryzuje się dużą zmiennością. Średnie temperatury wahają się ok. 7,0 - 7,5 °C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą ok. 17, 5 °C, a najzimniejszym miesiącem luty (- 4, 1 °C). Długość okresu wegetacyjnego wynosi ok. 165 dni. Przeciętne wieloletnie sumy opadów wynoszą ok. 598 mm, przewaga wiatrów zachodnich, prędkość wiatrów umiarkowana.

5. Zasoby i stan przyrody

Problematyka ochrony przyrody regulowana jest w ustawie z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880). W myśl art. 2 tej ustawy ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i jej składników, a zwłaszcza:

- dziko występujących roślin lub zwierząt i grzybów,
- roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową,
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia,
- siedlisk przyrodniczych,
- siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczytków przyrody nieożywionej oraz kopalnych szczytków roślin i zwierząt,
- krajobrazu,
- zieleni w miastach i wsiach,
- zadrzewień.

Celem ochrony przyrody jest m.in. utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami, zachowanie bioróżnorodności, ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz edukacja ekologiczna.

Cele te są realizowane poprzez uwzględnianie wymagań ochrony m.in. w programach ochrony środowiska, na różnych etapach planowania, jednostek samorządu terytorialnego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Skuteczna ochrona przyrody wymaga określonych form, które w szczególności mają zapewnić możliwość zwiększonej ingerencji państwa w obszary objęte ochroną i możliwość zastosowania instrumentów administracyjnych i prawnych.

Ustawa o ochronie przyrody wymienia określone formy ochrony przyrody, do których zalicza się:

- tworzenie parków narodowych,
- uznawanie określonych obszarów za rezerваты,
- tworzenie parków krajobrazowych,
- wyznaczanie obszarów chronionego krajobrazu,
- obszarów Natura 2000,
- wprowadzanie gatunkowej ochrony roślin, zwierząt i grzybów,
- wprowadzanie ochrony w drodze uznania za pomnik przyrody; stanowisko dokumentacyjne; użytek ekologiczny; zespół przyrodniczo-krajobrazowy.

Duże zróżnicowanie środowiska geograficznego obszaru gminy, mało zmienione odcinki dolin rzecznych, torfowiska, źródlika i miejsca o silnie zróżnicowanej rzeźbie przyczyniły się do wielkiej różnorodności urozmaicenia szaty roślinnej. Właśnie to zróżnicowanie i urozmaicenie jest jednym z mierników walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Szczególne zasoby i walory przyrodnicze gminy chronione są dzięki ustanowieniu: parku krajobrazowego, obszaru

chronionego krajobrazu, 3 rezerwatów, pomnika przyrody oraz 7 użytków ekologicznych.

Na terenie gminy ustanowione zostały następujące rezerваты:

- florystyczny:
„Wyspa na jeziorze Wielkie Partęczyny” Rezerwat obejmuje wyspę położoną w północno-wschodniej części jeziora Wielkie Partęczyny, stanowiącą oddział 109 h nadleśnictwa Brodnica, obręb Mścín. Powierzchnia 0,38 ha, grąd niski ze stanowiskiem najpiękniejszego storczyka polskiego obecnie rzadkiego – obuwika pospolitego, które niestety zanika pomimo intensywnej ochrony, prawdopodobnie z powodu naturalnie postępującego zacienienia. Został uznany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 4 lutego 1958 r. (Monitor Polski Nr 16, poz. 104),
- torfowiskowe:
„Żurawie Bagno” - Rezerwat został uznany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 4 lutego 1958 r. (Monitor Polski Nr 18, poz. 118). Obejmuje pododdziały leśne 94 g, h oraz 95 c, d nadleśnictwa Brodnica, obręb Mścín. Powierzchnia 5,84 ha z czego powierzchnia torfowiska stanowi ok. 4,40 ha. Jest to naturalne torfowisko przejściowe i częściowo wysokie, bez wolnej taflı wody. Liczna populacja rosiczki okrągłolistnej i przygiętki białej. Najlepiej w regionie wykształcony mszar kępkowo-dolinkowy. Posiada duże znaczenie jako siedlisko cennej fauny, w tym żurawi,
- leśne:
„Bagno Mostki” - Rezerwat został uznany Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 listopada 1996 r. (Monitor Polski Nr 75, poz. 673). Obejmuje obszar położony w nadleśnictwie Brodnica obręb Mścín. Na terenie gminy powierzchnia rezerwatu wynosi 35,18 ha,
- ichtiofaunistyczny:
„Rzeka Drwęca” - Największy w kraju rezerwat przyrody obejmuje swym zasięgiem Drwęcę oraz niektóre z jej dopływów. Zajmuje łączną powierzchnię 1248 ha. Unikalne w skali Europy warunki ekologiczne, stwarzające możliwość występowania wielu gatunków ryb, szczególnie wędrownych: łososia, troci wędrownej i certy. Celem ochrony jest zachowanie środowiska wodnego w niezmiennym stanie, a w szczególności ochrona ryb bytujących w tej rzece. Duże znaczenie kładzie się na ochronę pasa roślinności przybrzeżnej. Regulamin rezerwatu „Rzeka Drwęca” jest dość rygorystyczny. Obowiązuje tu zakaz zanieczyszczania wody powyżej dopuszczalnych norm, przegradzania i piętrzenia rzek, odłowu ryb, za wyjątkiem połowów wędkarskich oraz zakaz niszczenia czy usuwania wszelkiej roślinności, wycinania drzew i krzewów, z wyjątkiem zabiegów uzgodnionych z wojewódzkim konserwatorem przyrody, koszenia trawy w pasie 5 m od rzeki.

Na obszarze gminy znajduje się fragment Brodnickiego Parku Krajobrazowego (BKK). Park ten został utworzony w 1985 r. Z ogólnej powierzchni 13.674 ha na terenie gminy leży jedynie mniejsza część. Osobliwością obszaru są pagórki i wzgórze kemowe oraz liczne, duże rynnowe jeziora m.in. Wielkie Partęczyny. Znamieną cechą BPK jest występowanie naturalnych zbiorowisk torfowiskowych,

szuwarowych i wodnych. Bardzo atrakcyjny szlak turystyczny i kajakowy rzeką Skarlanką.

Utworzono też Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy (OChK Doliny Dolnej Drwęcy) o powierzchni 17 472,4 ha. Jest on położony częściowo w gminie Kurzętnik oraz na terenie gmin Nowe Miasto Lubawskie i miasto Nowe Miasto Lubawskie.

Jest to klasyczna forma pradolina z rozwiniętym systemem powierzchni terasowych. Silne urzeźbienie stref zboczowych. Na wielu odcinkach rzeka przepływa przez rozszerzenia pradoliny o szerokości kilku kilometrów, bardzo malowniczo meandrując. Na skutek dużej różnicy poziomów Drwęcy i dopływów, mniejsze ciek tego systemu rzeczniczego, jak Groblica, a także Wel, mają charakter wartkich rzek podgórskich.

Obszar chronionego krajobrazu to forma prawnej ochrony przyrody wprowadzana na terenach wyróżniających się krajobrazowo, o zróżnicowanych ekosystemach; z uwagi na istniejące lub odtwarzane korytarze ekologiczne, a także ze względu na możliwości rozwijania masowej turystyki i wypoczynku.

OChK jako tereny podległe ochronie objęte są różnorodnymi zakazami, określonymi w Rozporządzeniu Wojewody, m.in. zakazem:

- lokalizowania nowych obiektów, zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska,
- lokalizacji budownictwa letniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- utrzymywania otwartych rowów i zbiorników ściekowych,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeśli służą innym celom niż ochrona przyrody,
- umyślnego zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych, tarlisk, ptasich gniazd,
- wypalania roślinności.

Na terenie gminy Kurzętnik ustanowiony jest tylko jeden pomnik przyrody.

Jest to okazały rozmiarów głaz narzutowy znajdujący się w parku w Kurzętniku. W stosunku do obiektu zabrania się eksploatacji, wykopywania, przemieszczania i niszczenia zarówno głazu jaki i terenu oraz wznoszenia budowli w jego pobliżu.

Tab. 3. Charakterystyka pomnika przyrody w Kurzętniku

rodzaj pomnika	obwód w m	wysokość w m	lokalizacja	rok uznania
głaz narzutowy	8, 2	1, 2	Park Kurzętnik	1954

Inną formą prawnej ochrony przyrody, występującej w gminie są użytki ekologiczne.

Użytki ekologiczne zostały uznane Rozporządzeniem Nr 22/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 28 czerwca 1996 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Toruńskiego Nr 15, poz. 88) oraz Rozporządzeniem Nr 10/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Toruńskiego Nr 16, poz. 88).

Znajdują się na terenie Lasów Państwowych. Ochrona polega tu na wprowadzeniu zakazów m.in. pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzenia drzew i innych roślin, wysypywania odpadów, zmiany stosunków wodnych, wydobywania minerałów i torfu, niszczenie gleby oraz zmiany sposobu jej użytkowania.

Tab. 4. Wykaz użytków ekologicznych w gminie

Lp.	Nr wg Rozp. Woj. Toruńskiego	Nadleśnictwo /leśnictwo	Oddział leśny	Powierzchnia w ha	Opis
1.	55	Brodnica / Kaługa	69 a	2, 24	halizna
2.	69	Brodnica /Kaługa	115 f	1, 30	bagno
3.	70	Brodnica / Kaługa	115 n	1, 26	bagno
4.	78	Brodnica/Ostrówki	118 g	13, 31	bagno
5.	79	Brodnica/Tęgowiec	141 h	1, 99	bagno
6.	80	Brodnica/Tęgowiec	143 b	1, 14	bagno
7.	81	Brodnica/Tęgowiec	154 b	1, 16	bagno

Obecne uwarunkowania, określające działania ochronne wobec zagrożeń różnorodności przyrodniczej i krajobrazowej wynikają z aktualnego ustawodawstwa w tym zakresie, uwzględniającego prawo Unii Europejskiej, w tym zasady tworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000.

Natura 2000 to sieć obszarów chronionych, wyznaczonych na terenie państw Unii Europejskiej. Obszary te utworzono według wspólnych zasad, określonych w dwóch aktach prawnych, ustanowionych w 1979 i 1992 roku przez Komisję Europejską, mianowicie w Dyrektywie Ptasiej i Dyrektywie Siedliskowej.

Głównym założeniem funkcjonowania systemu NATURA 2000 jest „ochrona przez zachowanie form użytkowania ziemi sprzyjającym chronionym wartościom”.

Dyrektywa Ptasia – 79/409/EEC („Dyrektywa o ochronie dziko żyjących ptaków”) ma zapewnić zachowanie wszystkich populacji ptaków, występujących w stanie dzikim w Europie. Dokument ten reguluje również zasady

handlu i pozyskiwania ptaków łownych oraz przeciwdziałania niedopuszczalnym metodom ich zabijania.

Wg tej Dyrektywy kraje członkowskie Unii muszą wyznaczyć na lądzie i morzu ostoje ptaków określane jako Obszary Specjalnej Ochrony (OSO - Special Protection Areas, SPAs), zgodnie z kryteriami międzynarodowej organizacji ochrony ptaków Bird Life International.

Dyrektywa Siedliskowa – 92/43/EEC („Dyrektywa w sprawie ochrony naturalnych siedlisk oraz dzikiej fauny i flory”) określa zasady zachowania najcenniejszych i zagrożonych elementów różnorodności biologicznej na terytorium państw członkowskich UE.

Na podstawie listy siedlisk przyrodniczych znajdującej się w Załączniku I Dyrektywy oraz listy gatunków roślin i zwierząt w Załączniku II wyznaczane są tzw. Specjalne Obszary Ochrony (SOO - Special Areas of Conservation, SACs), które wraz z obszarami wyznaczonymi wg Dyrektywy Ptasiej tworzą sieć Natura 2000.

Obszar NATURA 2000 może obejmować obszar /lub jego część/ objęty różnymi formami ochrony przyrody, czyli np. park narodowy, rezerwat czy park krajobrazowy. Może jednak obejmować również obszar nie objęty żadną z tych form. Stąd projekt nowej ustawy o ochronie przyrody wprowadza nową formę ochrony przyrody – obszar NATURA 2000. Rozwiązanie to wynika z faktu, iż na obszarze NATURA 2000 ochronie będą podlegały siedliska przyrodnicze, siedliska gatunków zwierząt, w tym ptaków, a także gatunków roślin (wymienione w załącznikach do wspomnianych dyrektyw) a nie wszystkie składniki przyrody, jak to ma miejsce na przykład w rezerwacie.

Obszar NATURA 2000 zostanie określony w drodze rozporządzenia Ministra Środowiska. Minister Środowiska określi również rozporządzeniem rodzaje siedlisk przyrodniczych oraz gatunki roślin i zwierząt, wymagające ochrony w formie wyznaczenia obszaru NATURA 2000, powierzchnię oraz sposoby ochrony.

Wg zapisów ustawy o ochronie przyrody zabronione będzie podejmowanie działań mogących pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin i zwierząt, dla ochrony których wyznaczono obszar NATURA 2000.

Należy jednak podkreślić, że na obszarach NATURA 2000 nie będzie podlegała ograniczeniom działalność rolnicza, leśna, łowiecka i rybacka oraz amatorski połów ryb, o ile nie będą zagrażać zachowaniu siedlisk oraz gatunkom roślin i zwierząt, dla których wyznaczono dany obszar.

Jeżeli natomiast gospodarka leśna, rolna czy łowiecka wymagać będzie dostosowania do wymogów przewidzianych dla danego obszaru, działania dostosowawcze będą wspierane finansowo na mocy programów wsparcia przewidzianych dla NATURY 2000 umowy lub na mocy umowy właściciela z wojewodą.

Dla zapewnienia takiego użytkowania mają być zastosowane różne regulacje prawne i finansowe – zakłada się, że podstawowym mechanizmem ochrony walorów przyrodniczych przestrzeni rolniczej będą kontrakty – „programy rolno środowiskowe”, przewidujące płacenie rolnikom za stosowanie określonych sposobów użytkowania gruntów czy dopuszczające rozwój łagodnych dla przyrody form gospodarki, np. ekoturystyki.

Wśród wielu istniejących możliwości finansowania realizacji Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000 największe znaczenie ma fundusz LIFE-Natura, który stanowi podstawowy instrument finansowy, utworzony z myślą o realizacji tej Sieci.

Ze środków funduszu LIFE mogą korzystać realizatorzy projektów związanych z:

- Siedliskami i gatunkami priorytetowymi Dyrektywy Siedliskowej i Ptasiej,
- Obszarami już włączonymi do Sieci NATURA 2000,
- Obszarami strategicznymi dla wspólnoty chociaż o walorach nie zaliczanych do priorytetowych.

Obecnie określono już obszary kraju, mające wchodzić w skład ESE NATURA 2000. Krajowa lista zawiera 420 obszarów o całkowitej powierzchni 6 564 481 ha, z czego 5 623 780 ha jest położonych na lądzie.

Spośród określonych już obszarów ESE NATURA 2000 przewiduje się utworzyć specjalne obszary ochrony na podstawie Dyrektywy Siedliskowej Rady Europy Nr 92/43/EWG z 21 maja 1992 r.:

- ostoja przyrody „Rzeka Drwęca” (PHL280001). Ostoję przewiduje się utworzyć głównie w celu ochrony ryb i ich siedlisk. Działania ochronne mają polegać głównie na zachowaniu rzeki i jej doliny w wysokim stopniu naturalności, zaniechaniu regulacji koryta, utrzymaniu naturalnej struktury roślinności nadbrzeżnej, wysp, urwistych brzegów, rozległych płątów szuwaru, ekstensywnym zagospodarowaniu łąkowo-pastwiskowym, ochronie wędrownych i zimowiskowych koncentracji ptaków, nie przegradzaniu rzek, udrażnianiu poprzez utrzymywanie przepławek.

Praktyczna ochrona obszaru Natura 2000 wg europejskiego prawa polega na skuteczności podejmowanych działań i regulacji ochronnych, a nie na tworzeniu rozwiązań formalnych. Ochrona nie oznacza ograniczania możliwości gospodarowania czy pogorszenia jej ekonomicznej efektywności. Ochrona obszaru NATURA 2000 jest zintegrowanym zarządzaniem obszarem w sposób uwzględniający także potrzeby przyrody.

Cały teren powiatu nowomiejskiego a więc i tym samym gmina Kurzętnik znajduje się w granicach obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski. Celem istnienia ZPP jest promowanie rozwoju proekologicznego, utrzymanie zrównoważonych struktur przestrzennych dla zapewnienia wysokiego standardu środowiska przyrodniczego.

Wśród zasobów przyrodniczych i kulturowych gminy Kurzętnik na uwagę zasługują liczne parki podworskie, stanowiące pozostałości po XIX-wiecznych zabytkowych założeniach ogrodowych.

Idea upiększania krajobrazu na terenie ówczesnego Państwa Pruskiego rozpowszechniła się w II połowie XVIII w. Propagowano wtedy zakładanie alei śródpolnych, alei łączących folwarki, sadzenie szpalerów granicznych, czy obsadzanie wzgórz drzewami.

Założenia ogrodowe były trwałym elementem układu przestrzenno-funkcjonalnego zarówno wielu majątków ziemskich jak i niewielkich gospodarstw, stanowiących ich integralną część. Takie parki stanowiły rodzaj dzieł sztuki. W większości projekty założeń parkowych dostosowywane były do ukształtowania terenu, w stylu krajobrazowym z wykorzystaniem jego różnorodności. Cechą charakterystyczną było otwarcie widokowe, wybiegające daleko w krajobraz.

Obecnie większość parków, choć zaniedbana i często zniszczona, posiada duże znaczenie ze względu na ochronę przyrody – starodrzew. Z tego względu oraz z uwagi na ważne dziedzictwo kultury, wskazanym jest objąć je opieką i nadzorem. Wymagają rekonstrukcji i zabiegów pielęgnacyjnych. Lokalizację parków podworskich na terenie gminy przedstawia tabela poniżej:

Tab. 5. Wykaz parków wiejskich na terenie gminy Kurzętnik

Lp.	Miejscowość	Rodzaj parku	Powierzchnia w ha	Czas założenia
1.	Krzemieniewo	Park wchodzi w skład zespołu dworsko - parkowego, ujęty w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków	1, 60	XIXw.
2.	Kurzętnik	Park ujęty w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, znajduje się w nim pomnik przyrody – gład narzutowy	2, 20	XIX w.,
3.	Wawrowice	ujęty w ewidencji konserwatorskiej	1, 10	

Ponadto jako formę zieleni urządzonej, często z wartościowym drzewostanem, należy zaliczyć cmentarze znajdujące się w miejscowościach: Kurzętnik, Otręba, Tomaszewo, Tereszewo, Szafarnia, Brzozie Lubawskie.

6. Lasy

Powierzchnia gruntów leśnych wynosi 2 685, 4 ha, w tym

lasy zajmują 2 261,5 ha. Lesistość gminy wynosi 17, 5% (R.S. stan na 31.12.02 r.) i jest znacznie niższa niż średnia krajowa oraz prawie dwukrotnie niższa niż w województwie warmińsko-mazurskim. Tabela poniżej obrazuje strukturę własności i powierzchnie gruntów leśnych w gminie.

Tab. 6. Powierzchnia lasów w gminie

Ogółem w ha	W tym lasy w ha	Powierzchnia gruntów leśnych				Lesistość %
		Grunty publiczne			Grunty prywatne w ha	
		Razem w ha	Własność Skarbu Państwa w ha	Własność gminna w ha		
2685, 4	2617, 5	2179, 4	2173, 9	5, 5	506	17, 5

Ze struktury własnościowej lasów wynika, że wyraźnie przeważają lasy państwowe, jak zresztą w całym województwie.

Lasy prywatne stanowią tylko 506 ha. Stan tych lasów jest gorszy niż lasów państwowych. Sytuacja taka występuje w większości gmin powiatu i województwa. Wynika to zarówno z dużego rozdrobnienia powierzchni lasów jak i braku środków finansowych ich właścicieli. Stąd w pierwszej kolejności należy dążyć do scalania tych lasów. Następne działania powinny polegać na zintensyfikowaniu nadzoru nad prawidłowością prowadzonych upraw leśnych.

Podstawowymi dokumentami do prowadzenia gospodarki leśnej w lasach prywatnych są uproszczone plany urządzenia lasu. Dla gminy Kurzętnik plany te nie zostały opracowane. Sporządzenie w/w planów umożliwi prowadzenie prawidłowej gospodarki leśnej oraz ułatwi egzekwowanie usunięcia nieprawidłowości.

Rozmieszczenie lasów na terenie gminy jest nierównomierne. Lasy występują głównie w zachodniej części gminy i jest to fragment dużego kompleksu leśnego lasów Pojezierza Brodnickiego oraz wzdłuż doliny rzeki Drwęcy.

Największe kompleksy leśne znajdują się w rejonie jeziora Wielkie Partęczyny, wzdłuż Skarlanki, w dolinie Drwęcy, w rejonie Nielbarka, Lipowca i Kącików. Lasy prywatne występują w rejonie m.in. Tereszewa, Tomaszewa, Brzozia Lubawskiego, Nielbarka i Kącików.

Dominują siedliska boru świeżego i boru mieszanego świeżego.

Część lasów w dolinie Drwęcy uznano za ochronne na mocy Zarządzenia Nr 57 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 1 marca 1995 r. (nadleśnictwo Brodnica) i Zarządzenia Nr 252 MOŚZNIŁ z dnia 24 grudnia 1996 r. (nadleśnictwo Jamy). Za wodochronne lasy zostały uznane lasy w otoczeniu jeziora Wielkie Partęczyny i Dębno oraz wzdłuż Skarlanki, lasy w dolinie Drwęcy (w rejonie Szramowa, Lipowca i Kącików). Lasy wodochronne chronią brzegi wód oraz źródła rzek i potoków oraz rosną na siedliskach bagiennych i podmokłych. Gospodarkę leśną utrudniają rozbieżności pomiędzy danymi w ewidencji gruntów a stanem faktycznym.

Ze względu na niski wskaźnik lesistości gminy, podstawowym problemem staje się konieczność zwiększenia arealu lasów. Wskazane jest zalesienie tych obszarów, które wykazują niską przydatność dla rolnictwa „Wojewódzki Program Zwiększania Lesistości na lata 2001-2010” oraz „Powiatowy Program Zwiększania Lesistości” powstały jako skutek wdrażania Ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesień. Programy te określają cele priorytetowe i szczegółowe oraz kierunki działań, zintegrowane z aktywizacją gospodarczą terenów, podnoszeniem

atrakcyjności turystycznej rejonów leśnych w warunkach ochrony walorów środowiskowych, czyli w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Zalesieniu powinny podlegać grunty rolne jeżeli spełniają co najmniej jeden z warunków:

- są klasy VI lub V,
- położone są na stoku o średnim nachyleniu powyżej 15% (np. zbocza rzek),
- są okresowo zalewane,
- oraz grunty zdegradowane w rozumieniu Ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Grunty ze wskazaniem do zalesienia występują w okolicach m.in. Tereszewa, Brzozia Lubawskiego, Nielbarka.

Program powiatowy przewidział zalesienie do 2005 r. powierzchni 652,03 ha, a w latach 2006-2010 ok. 1308, 10 ha. Planowane jest podniesienie wskaźnika lesistości do 2010 r. na poziom 22%. Działania te będą miały poważny wpływ na środowisko przyrodnicze całego powiatu. Wśród gruntów przewidzianych do zalesień dominują grunty prywatne.

Realizacja programu zależy od wielkości środków przyznawanych na ten cel z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

7. Zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa

7.1. Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe są ważnym elementem różnorodności krajobrazowej gminy Kurzętnik, ponieważ decydują o funkcjonowaniu i bogactwie ekosystemów oraz mają duże znaczenie społeczne i gospodarcze. Sieć hydrologiczną gminy tworzą rzeki, strumienie, oczka i zbiorniki wodne oraz nieliczne jeziora.

Obszar gminy w całości położony w dorzeczu rzeki Drwęcy. Przez gminę przepływa rzeka Drwęca i Skarlanka stanowiąca jej dopływ.

Największą rzeką przepływającą przez teren gminy jest Drwęca, jedna z najważniejszych rzek województwa warmińsko-mazurskiego. Zaliczana jest do piękniejszych rzek nizinnych w Polsce. Jej całkowita długość wynosi 207,2 km. Początek bierze w okolicach Dylewskiej Góry, uchodzi koło miejscowości niedaleko Torunia. Środkowy odcinek głęboko wciętej doliny Drwęcy, o szerokości 1-3 km, nad którym leży m. in. Nowe Miasto Lubawskie i Kurzętnik ma charakter pradolinny. Dno doliny jest na ogół płaskie i miejscami bagniste. Na niektórych odcinkach rzece towarzyszą zarastające lub zatorfione starorzecza. Drwęca jest typową rzeką pojezierną, niziną. Spadek na odcinku od Nowego Miasta do Brodnicy wynosi 0,040%. Przepływ wynosi 26 m³/s. Rzeka na całym środkowym

odcinku malowniczo meandruje. Na teren powiatu nowomiejskiego Drwęca wpływa w gminie Nowe Miasto Lub. w okolicach wsi Pustki. Na długości kilku kilometrów jest ona rzeką graniczną z powiatem iławskim. Na wysokości wsi Bratian uchodzi rzeka Wel (korytem właściwym i kanałem młyńskim), niemal podwajając przepływ. Poniżej Bratiana przepływa przez Nowe Miasto Lubawskie (w 150 kilometrze biegu rzeki licząc od ujścia, 78 kilometr od źródeł), gdzie uchodzi niewielka rzeka Groblica. Na terenie gminy Kurzętnik malowniczo meandrując mija wieś Kurzętnik (140 kilometr biegu) i łąkowym odcinkiem dociera do okolic Nielbarka, gdzie opuszcza obszar powiatu. Hydrotechniczna zabudowa środkowego biegu rzeki Wel, znaczącego dopływu Drwęcy, spowodowała drastyczne pogorszenie się warunków siedliskowych wielu chronionych i rzadkich gatunków również w Drwęcy. Bardzo poważnym zagrożeniem dla biologii wód rzeki jest jej zanieczyszczenie.

Drugą ważną dla sieci hydrograficznej gminy rzeką jest Skarlanka, której źródła znajdują się kilka kilometrów na północny zachód od Nowego Miasta, na mokradłach przy

jeziorze Skarlińskim, na wys. 97,5 m n.p.m. Jej długość wynosi 37,1 km, spadek jest dość wyrównany. Skarlanka płynie licznymi rynnami subglacialnymi i przepływa przez wiele jezior: Skarlińskie, Wielkie Partęczyny, Dębno, Robotno, Kurzyny, Strażyny i Bachotek uchodząc do Drwęcy na poziomie 70,7 m n.p.m. W dolinie rzeki występują dobrze zachowane siedliska torfowiskowe i cenne zbiorowiska roślinności wodnej i szuwarowej.

Badania czystości rzek na terenie województwa warmińsko-mazurskiego prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

Są one prowadzone w ramach:

- monitoringu krajowego, polegającego na kontrolowaniu w dwóch punktach granicznych wód Łyny (Stopki) i Węgorapy (Mieduniszki) oraz wód Pastęki w punkcie w Nowej Pastęce;
- monitoringu regionalnego, w punktach ustalonych na terenie województwa.

Rzeka Drwęca była objęta badaniami prowadzonymi przez WIOŚ w latach 1996–1999. Wyniki tych badań zestawiono tabelarycznie poniżej.

Tab. 7. Ocena jakości wód rzek przepływających przez gminę wg danych WIOŚ w Elblągu w latach 1996-1999

Rzeka	Profil	Rok badań	Ocena hydrobiologiczna-saprobowość sestonu	Klasa czystości		Wskaźnik decydujący o klasyfikacji fizykochemicznej	Ocena ogólna
				fizykochemiczna	Bakteriologiczna – miano coli typu kałowego		
Drwęca	Bratian	1996	brak danych	NON	NON	azot azotynowy, fosfor ogólny	NON
		1998	j.w.	NON	III	tlen rozpuszczony, azot azotynowy, fosfor og.	NON
		1999	II	NON	III	azot azotynowy, fosfor ogólny	NON
	Kurzętnik	1996	brak danych	NON	III	j.w.	NON
		1998	j.w.	NON	III	fosfor ogólny	NON
		1999	II	NON	III	j.w.	NON

* wody nie odpowiadające normom, III- najniższa klasa

Niska jakość wód rzeki (III klasa lub nieodpowiadająca normom NON wg klasyfikacji z okresu prowadzonych badań) spowodowana jest ponadnormatywną ilością substancji organicznych, fosforu ogólnego, azotynów jak też deficytem tlenowym. Stan hydrologiczny rzeki określony wskaźnikiem saprobowości sestonu odpowiada II klasie czystości. Stan sanitarny - miano coli typu kałowego spełniało normy III klasy (wskazuje na ścieki pochodzenia komunalnego). W porównaniu do badań przeprowadzonych w 1996 r. stan wód rzeki na odcinku gminy nie zmienił się. Głównymi punktowymi źródłami zanieczyszczeń Drwęcy są ścieki bytowo-gospodarcze i przemysłowe. W rejonie gminy Kurzętnik zlokalizowano 6 punktowych źródeł zanieczyszczeń. Na terenie Kurzętnika jest to przede wszystkim Gospodarstwo Pomocnicze przy Urzędzie Gminy w Kurzętniku, odprowadzające 90 m³/d ścieków oczyszczonych mechaniczno - biologicznie (kontrola WIOŚ z marca 2003 r.).

Poziom zanieczyszczenia wód rzeki jest bardzo niepokojący. Badania wskazują na zahamowanie wzrostu stężeń zanieczyszczeń, ale też na utrzymujący się wciąż wysoki ich poziom. Rzeka jest źródłem wody pitnej dla Torunia i Inowrocławia, stanowi największy w kraju ichtiologiczny rezerwat, mający na celu ochronę ryb łososiowatych. Objęta jest także dodatkową ochroną jako obszar chronionego krajobrazu, gdyż wraz z doliną stanowi jedną z głównych osi ekologicznych Polski, a także perspektywiczny rejon gospodarki turystycznej.

Drwęca była przed laty jedną z najczystszych rzek. W latach 70-tych i 80-tych została zanieczyszczona przede wszystkim ściekami z miejscowości położonych w zlewni. Szansą dla rzeki jest właściwe uregulowanie gospodarki ściekowej w jej zlewni.

Obok sieci rzecznej ważnym elementem sieci hydrograficznej są jeziora. Tabela poniżej podaje wykaz większych jezior w gminie.

Tab. 8. Wykaz większych jezior gminy w układzie alfabetycznym

Lp.	Nazwa jeziora	Lokalizacja -obręb	Powierzchnia jeziora w ha	Głębokość max. jeziora w m	właściciel
1.	Biedaszek (pł.)	Wawrowice	2, 30		Skarb Państwa
2.	Dębno (s.)	Kurzętnik	2, 26		Własność prywatna
3.	Nielbark II (pł.)	Brzozie Lubawskie, Nielbark	23, 62		Skarb Państwa
4.	Wielkie Partęczyny (pł.)	Tereszewo	339, 56	31, 6	Skarb Państwa

pł. - woda płynąca (jezioro przepływowe)

s.- woda stojąca (jezioro bezdopływowe i bezodpływowe)

wg danych geodezyjnych

Na terenie gminy przeważają zbiorniki małe kilku hektarowe, ale też występują większe o powierzchni kilkuset hektarów.

Największym jeziorem gminy jest jezioro Wielkie Partęczyny o powierzchni nieco powyżej 339 ha. Jezioro to posiada bardzo urozmaiconą linię brzegową z licznymi zatokami i dwoma wyspami. Większa wyspa o nazwie Wielka Syberia i powierzchni 0,38 ha jest rezerwatem przyrody. W południowo-wschodnim krańcu zbiornik łączy się przewężeniem z jeziorem Dębno, a do północnego krańca wpada rzeczka Skarlanka. Do południowego krańca wpadają kanały z jezior Łąkorza i Partęczyn Małych. Brzegi jeziora są na ogół łagodnie wzniesione, pagórkowate, miejscami strome. Brzegi płaskie są tylko koło ujścia Skarlanki i w zatoce południowej. Jezioro leży w dużym kompleksie leśnym.

Wody jezior gminy też budzą niepokój. Jez. Wiekie Partęczyny słynące niegdyś z czystości posiada już III klasę, głównie z powodu nieuporządkowanej gospodarki wodno-ściekowej zbyt intensywnej eksploatacji turystycznej.

7.2. Wody podziemne

Wody podziemne dzieli się na zwykłe (słodkie) i mineralne (solanki).

Zgodnie z podziałem regionalnym wg B. Paczyńskiego (Atlas hydrogeologiczny Polski, 1995), wynikającym z układu hydrodynamicznego wód podziemnych na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego wyróżnia się 4 regiony hydrogeologiczne:

- I – mazowiecki,
- II – mazursko-podlaski,
- III – mazurski,
- IV – gdański.

Największy obszar województwa znajduje się w regionie mazurskim. Czwartorzędowe piętro wodonośne składa się z kilku poziomów wodonośnych, które występują na głębokości od kilkunastu do ponad 200 m. Piętro to charakteryzuje się brakiem rozdzielających warstw nieprzepuszczalnych o szerszym, regionalnym zasięgu, natomiast częste są przewarstwienia utworów spoiстых,

które napinają zwierciadło wód podziemnych. Urozmaicona rzeźba podłoża i współczesnej powierzchni terenu powoduje duże zróżnicowanie występowania wód podziemnych, związane z takimi strukturami geologicznymi jak doliny rzeczne, wysoczyzny i równiny morenowe.

Struktury wodonośne na obszarach wysoczyzn i równin morenowych to przeważnie poziomy międzymorenowej zlodowacenia bałtyckiego, występujące do głębokości ok. 60 m. Poniżej występują poziomy międzymorenowe i interglacialne z okresu starszych zlodowaceń; są to naporowe poziomy wodonośne, które w obrębie dolin rzecznych charakteryzują się samowypływami. Miąższości utworów wodonośnych w tych strukturach oraz wydajności są bardzo zróżnicowane.

W południowo-wschodniej części gminy, w okolicy Marzęcice, wydajność otworu określana jest na 40-70 m³/h, natomiast na północ od Nielbarka poniżej 10 m³/h.

Eksploatacja wód podziemnych do picia i na potrzeby gospodarcze w mieście bazuje głównie na czwartorzędowym piętze wodonośnym.

Jakość zwykłych wód podziemnych badana jest w sieci krajowej Monitoringu Jakości Zwykłych Wód Podziemnych (MJZWP) oraz w ramach monitoringu regionalnego jakości zwykłych wód podziemnych.

Sieć krajowa MJZWP funkcjonuje od 1991 r. i obejmuje obecnie 700 punktów obserwacyjnych w postaci studni wierconych, piezometrów, studni kopanych i źródeł. Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego znajduje się 42 punkty obserwacyjne, z których 6 dotyczy wód podziemnych w utworach starszych od czwartorzędu.

Sieć krajowa eksploatowana jest przez Państwowy Instytut Geologiczny. Rozszerzone analizy wskaźników fizyko-chemicznych jakości wód podziemnych obejmują 43 oznaczenia, na podstawie których dokonuje się klasyfikacji wód.

Poniższa tabela przedstawia klasyfikację wód podziemnych w punkcie kontrolnym w Kurzętniku w latach 1998-1999.

Tab. 9. Klasyfikacja jakości wód zwykłych podziemnych – sieć krajowa monitoringu

Nr otworu	Miejscowość	Stratygrafia	Rodz.wód	Głęb. w-wy	Numer GZWP	1998	1999
722	Kurzętnik	Q	W	24, 5		I b	I b

Q – czwartorzęd;

Zależnie od właściwości fizycznych i chemicznych wyróżnia się trzy klasy jakości wód:

- I a – wody najwyższej jakości,
- I b – wody wysokiej jakości,
- II – wody średniej jakości,
- III – wody niskiej jakości.

Badane wody podziemne zostały w 1999 r. sklasyfikowane w III klasie.

7.3. Gospodarka wodno-ściekowa

7.3.1. Zaopatrzenie w wodę

W gminie Kurzętnik 94, 2% mieszkań jest wyposażonych w wodociąg, w tym w wodociąg z sieci - 81, 5%, a w lokalny wodociąg - 12, 7% ogółu mieszkań. Wodociągi zasilane są w wodę z ujęć podziemnych poprzez stacje uzdatniania i hydrofornie.

Lokalizację gminnych ujęć wody wraz z ich charakterystyką podaje tabela poniżej:

Tab. 10. Wykazy ujęcia wody

Lp.	Miejscowość	Wydajność ujęcia	Ilość studzien
1.	Kurzętnik	70 m ³ /h	3
2.	Brzozie Lubawskie	61 m ³ /h	2
3.	Marzęcice	36 m ³ /h	2
4.	Tereszewo	36 m ³ /h	1

Potencjalnym źródłem trwałych zanieczyszczeń użytkowych warstw wodonośnych mogą być nieuszczelnione zbiorniki bezodpływowe. Jednocześnie, by uniknąć zanieczyszczenia wód podziemnych należy ograniczać stosowanie nawozów sztucznych na gruntach przepuszczalnych i w sąsiedztwie ujęć wody, zaniechać stosowania niektórych rodzajów pestycydów w strefach ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć, uwzględnić wymagane strefy ochrony studni w przypadku lokalizowania nowych inwestycji, właściwie eksploatować studnie i chronić ujęcia nieeksploatowane.

7.3.2. Wytwarzanie i oczyszczanie ścieków

Z uwagi na objęcie dużego obszaru gminy różnymi formami ochrony przyrody, oraz ze względu na zagrożenie zasobów wód powierzchniowych i podziemnych - w miejscowościach o zwartej zabudowie i pozbawionych infrastruktury technicznej należy przystąpić jak najszybciej do realizacji zbiorowej kanalizacji sanitarnej z utylizacją ścieków w oczyszczalni.

Tabela przedstawiona poniżej obrazuje sytuację gospodarki ściekowej w gminie Kurzętnik:

Tab. 11. Gospodarka ściekowa gminy (POŚ Powiatu wg danych z UG)

Liczba gospodarstw indywidualnych	Gospodarstwa korzystające z:			Liczba gospodarstw nie posiadających żadnych urządzeń gospodarki ściekowej
	kanalizacji	szamba	Przydomowej oczyszczalni	
2355	519	1598	2	263

Na terenie gminy znajduje się oczyszczalnia ścieków we wsi Kurzętnik oddana do eksploatacji w 1996 r. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o zdolności oczyszczania 444 m³/d. Wykorzystywana jest jedynie w ok. 50 %. Przy oczyszczalni jest punkt zlewny nieczystości ciekłych. Do oczyszczalni odprowadzane są ścieki ze wsi Kurzętniki (wraz z osiedlami mieszkaniowymi i wspólnotami mieszkaniowymi).

Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Drwęca. Woda doprowadzona siecią wodociągową i pobrana w celu zaspokojenia potrzeb komunalnych i gospodarczych mieszkańców gminy, zostaje w znacznym stopniu (stanowiącym różnicę pomiędzy poborem wody z sieci, a jej bezzwrotnym wykorzystaniem) zamieniona w ścieki. W zależności od tego, czy pobrana woda została zużyta na cele socjalno-bytowe, czy też na cele związane z przemysłem, powstałe ścieki można podzielić na ścieki komunalne oraz przemysłowe. Ścieki te posiadają różne parametry fizyko-chemiczne oraz cechują się różną podatnością na oczyszczanie, niemniej można stwierdzić z wszelką pewnością, że zarówno jedne jak i drugie ścieki stanowią element wybitnie niekorzystny dla środowiska gruntowo – wodnego. Z tego powodu należy dążyć do jak najlepszego oczyszczenia powstałych ścieków, przed ich końcowym wprowadzeniem do środowiska, czyli jak największej redukcji wszystkich niekorzystnych dla środowiska substancji. Dotyczy to zarówno substancji organicznych zawartych w odprowadzanych ściekach, jak też specyficznych pierwiastków mających wybitnie niekorzystny wpływ na jakość wód powierzchniowych (jest to grupa tzw. związków biogenych lub inaczej biogenów, które jeżeli występują w nadmiarze w wodach powierzchniowych, powodują przyspieszoną eutrofizację tych wód – dotyczy to w głównej mierze związków azotu i fosforu, które w dużym stężeniu występują w ściekach nieoczyszczonych). W związku z tym należy mieć na uwadze, że każdy m³ odprowadzonych ścieków, które nie zostały uprzednio oczyszczone do wymaganego poziomu, przyczynia się do mniej korzystnego stanu środowiska, co przejawia się także w istotnym pogorszeniu parametrów fizyko – chemicznych analizowanych prób wody, pobranych za miejscem zrzutu ścieków.

Z tego powodu, niezmiernie istotne jest rozpoznanie wszystkich ujęć wody podziemnej i powierzchniowej oraz głównych źródeł, w których następuje zamiana pozyskiwanej wody w ścieki.

Istnieje konieczność przeprowadzenia poszerzonej analizy dla następujących komponentów środowiska: pobierana woda – powstające ścieki. Tak wykonana analiza może mieć na celu z jednej strony wychwycenie źródeł

potencjalnego zagrożenia problemem odprowadzania nieczyszczonych ścieków do środowiska, z drugiej zaś – określenia skali tego zjawiska, co jest niezbędne do jego rozwiązania.

Jak nietrudno zauważyć, średni procent skanalizowania mieszkańców gminy jest niski i nie pokrywa się z procentowym udziałem wśród tych mieszkańców, których obejmuje sieć wodociągowa. Dzieje się tak z różnych przyczyn, przede wszystkim podyktowane jest dużymi nakładami finansowymi na budowę sieci kanalizacyjnych, zwłaszcza w sytuacjach problemów technicznych (np. konieczność budowy przepompowni).

Brak doprowadzonej kanalizacji sanitarnej do posesji nie ma istotnego znaczenia, w przypadku, gdy posesje te posiadają szczelne zbiorniki bezodpływowe służące do gromadzenia nieczystości, które regularnie wywożone są na oczyszczalnię ścieków. W związku z powyższym wydaje się uzasadnione wykonanie szczegółowej analizy również w tym kierunku.

Oddzielną kwestią jest sprawa utrzymania, modernizacji i budowy nowych sieci kanalizacyjnych dla wód deszczowych oraz problem oczyszczenia zebranych wód opadowych, przed ich odprowadzeniem do odbiornika.

Niezależnie od powyżej zasugerowanych problemów, osobną kwestią jest stan techniczny i technologiczny oczyszczalni ścieków, zapewniający jej prawidłowe funkcjonowanie, a co za tym idzie jakość odprowadzanych ścieków.

Na podstawie analizy raportów o stanie środowiska województwa Warmińsko – Mazurskiego w latach 1999–2002, opracowanych przez WIOŚ, można uznać, że największe problemy oczyszczalni związane są właśnie z odpowiednią redukcją związków biogenych, co uznaje się za najbardziej skomplikowany, trzeci stopień oczyszczania ścieków. Należy zauważyć, że stężenie substancji zawartych w odprowadzanych ściekach ma ogromne znaczenie dla środowiska, gdyż pochodną ilości ścieków odprowadzonych do środowiska, a także stężenia substancji znajdujących się w analizowanych ściekach, jest ładunek tych substancji. Należy mieć na uwadze fakt, iż ścieki, które zawierają w sobie duży ładunek substancji emitowanych do środowiska, mogą w stosunkowo krótkim czasie poczynić trwałe zmiany w wodach powierzchniowych należących do tego odbiornika, do którego są odprowadzane.

8. Powierzchnia ziemi

8.1. Warunki geomorfologiczne i wykorzystanie powierzchni ziemi

Województwo warmińsko-mazurskie, powiat nowomiejski, pod względem budowy geologicznej znajduje się w zachodniej części Platformy Wschodnioeuropejskiej, obejmującej Europę Wschodnią. Jest to rozległa i tektonicznie stabilna struktura, której prekambryjski trzon nadbudowany jest młodszymi skałami osadowymi.

Na całym obszarze województwa, od powierzchni występują utwory czwartorzędowe, spoczywające na podłożu starszym – na utworach miocenu, rzadziej pliocenu i oligocenu. W rejonie całego województwa, a zwłaszcza w północnej części czwartorzęd osiąga największe miąższości w kraju, dochodzące do 300 m.

Utwory czwartorzędowe na terenie województwa reprezentowane są przez osady plejstocenu i holocenu.

Plejstocen pokrywający obszar całego województwa charakteryzuje się zmiennością pod względem ułożenia i uziarnienia poszczególnych warstw. Taki stan spowodowany został działalnością czterech zlodowaceń, które następując od północy spowodowały pofałdowania, wyciśnięcia i miejscami spiętrzenia starszych utworów czwarto- i trzeciorzędowych. Jedynie powierzchniowe utwory geologiczne są w większości osadami ostatniego zlodowacenia – bałtyckiego.

Wśród osadów czwartorzędowych zaznacza się przewaga osadów gliniasto-ilastych nad piaszczystymi.

Zróznicowana budowa geologiczna i urozmaicona rzeźba terenu spowodowały wykształcenie różnych typów, rodzajów i gatunków gleb. Dominują gleby brunatnoziemne wytworzone z piasków i glin zwałowych, zalegające na wysoczyznach morenowych. Charakteryzują się dobrze wykształconym, głębokim poziomem próchniczymi dobrą zdolnością magazynowania wilgoci gleb. Odpowiadają klasom bonitacyjnym od III a do IV b i zajmują obszary na terenach wysoczyznowych w rejonie Kurzętnika i Brzozia Lubawskiego. W dnach rynien i obniżeniach występują często czarne ziemie. W obrębie terasy zalewowej Drwęcy występują mady powstałe w wyniku akumulacji naniesionego materiału. Gleby bielicoziemne występują płatami na terenie wysoczyzny morenowej oraz na terenach sandrowych. Charakteryzują się niską zawartością próchnicy i płytkim poziomem próchniczym i posiadają okresowe niedobory wilgoci. Gleby organiczne wytworzone w warunkach bagiennych zalegają w dnach rynien, dolin i wytopisk. Są to gleby nadmiernie uwilgotnione. Nie są użytkowane rolniczo lecz wypasane. W gminie Kurzętnik największą powierzchnię zajmują kompleksy rolniczej przydatności gleb: żytni bardzo dobry, żytni dobry, żytni słaby i żytni bardzo słaby. Użytki rolne zajmują powierzchnie 9.222 ha, z czego 8.318 ha stanowią grunty rolne. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej obrazuje ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, który wynosi 58,6 punktu.

Znaczne tereny na obszarze gminy zajmują bagna i mokradła. Występują zwłaszcza w dolinie Drwęcy, w dnach rynien polodowcowych i dolin wód roztopowych i w dnach zagłębieni wytopiskowych w rejonie Brzozia Lubawskiego i miejscowości Sugajenka.

8.2. Kopaliny

Obszar gminy jest stosunkowo bogaty w złoża kopalin. Zasobne złoża kruszywa naturalnego rozpoznano i udokumentowano w dolinie Drwęcy, gdzie w rejonie Nielbarka i Kurzętnika. Są to:

- Złoże Nielbark II - złożo eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe 1594 tys. t. przemysłowe 323), wydobycie 119 tys. t.,
- Złoże Kurzętnik - złożo rozpoznane szczegółowo 805 tys. t.

Ponadto nieudokumentowane złoża kruszyw znajdują się w rejonie Krzemieniawa, Marzęcic, Sugajenka.

W gminie zinwentaryzowane zostały też zasoby torfu: 403 ha, 7, 1 mln m³.

9. Powietrze atmosferyczne i przeciwdziałanie emisji

Zanieczyszczeniem atmosfery jest każda substancja i działanie, które powodują odchylenie od stanu naturalnego powietrza.

Dane dotyczące stanu sanitarnego powietrza w powiecie nowomiejskim pochodzą z badań przeprowadzonych przez WIÓŚ, tzw. pierwsza i druga ocena roczna jakości powietrza w województwie warmińsko – mazurskim, wykonane zostały w oparciu o nowe przepisy, wprowadzone w życie ustawą *Prawo ochrony środowiska*, wydaną w kwietniu 2002 r.

Celem corocznej oceny jakości powietrza jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze stref, w tym aglomeracji, w zakresie umożliwiającym:

- 1) dokonanie klasyfikacji stref w oparciu o przyjęte kryteria;
- 2) uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń na obszarze aglomeracji lub innej strefy, w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych oraz określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach;
- 3) wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach;
- 4) wskazanie potrzeb w zakresie wzmocnienia istniejącego systemu monitoringu i oceny.

Ocena i wynikające z niej działania odnoszone są do obszarów nazywanych strefami. Zgodnie z ustawą - P.O.Ś strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- obszar powiatu nie wchodzący w skład aglomeracji.

Z tego powodu badaniem monitoringowym został objęty także powiat nowomiejski.

Oceny dokonuje się z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów:

- ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi,
- ustanowionych ze względu na ochronę roślin.

Tab. 12. Klasyfikacja strefy powiatu nowomiejskiego ze względu na ochronę zdrowia

Maks. stężenie godzinowe pył [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Klasa strefy	Maks. stężenie godzinowe SO 2 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Klasa strefy	Maks. średnioroczne stężenie NO 2 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Klasa strefy	Przeliczone stężenie 8-godzinne CO [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Klasa strefy
87	I	58	II	11	III b	2, 336	III b

Przy czym klasa I - powietrze najbardziej zanieczyszczone, klasa II to średnia klasa czystości i klasa III - powietrze najczystsze. Z załączonej tabeli wynika cały powiat nowomiejski, jest sklasyfikowany jako posiadający powietrze wysokiej jakości. Jedynie ze względu na stężenia pyłu zaliczony jest do I klasy, ale

taka sytuacja dotyczy całego województwa i znacznych obszarów w Polsce – aż 84-ch stref. Klasyfikacja strefy powiatu nowomiejskiego ze względu na ochronę roślin wypadła równie pomyślnie.

Tab. 13. Klasyfikacja strefy powiatu nowomiejskiego ze względu na ochronę roślin

Maksymalne ze średniorocznych zidentyfikowane stężenie w strefie dwutlenek siarki [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Klasa strefy	Maksymalne ze średniorocznych zidentyfikowane stężenie w strefie dwutlenek azotu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Klasa strefy
4, 38	III b	3, 3	III b

W 2001 r. wykonano pomiary zanieczyszczeń powietrza ambulansem pomiarowym emisji na terenie tych powiatów, dla których brak było danych o stopniu zanieczyszczenia powietrza. W przypadku powiatu nowomiejskiego punkt pomiarowy wytypowano w Nowym Mieście Lubawskim. Wyniki były poniżej dopuszczalnych norm.

Dobra ocena ogólna jakości powietrza w gminie wynika z faktu, że na jej terenie nie występują większe zakłady

przemysłowe emitujące szkodliwe związki węgla, siarki czy pył.

Na terenie gminy Kurzętnik do zbiorowego centralnego ogrzewania podłączonych jest tylko 9, 5% mieszkańców, do indywidualnego – 52, 4 % (wg danych UG). Występuje tu znaczna ilość palenisk domowych, oraz kotłowni węglowych, wyeksploatowanych, opalanych węglem gorszej jakości i to one stanowią tzw. emisję niską.

Tab. 14. Struktura zużycia paliw w gminie (wg UG)

Liczba gospodarstw indywidualnych	Paliwa stosowane w paleniskach domowych			
	drewno	węgiel	olej opałowy	gaz
2355	442	1702	186	25

Powyższe dane wskazują, że na terenie gminy utrzymuje się niekorzystna struktura zużycia paliw, polegająca na zdominowaniu energetyki cieplnej przez węgiel kamienny. Istnieje konieczność przeprowadzenia zasadniczych zmian zmierzających w kierunku stopniowego odchodzenia od paliw tradycyjnych, na rzecz coraz szerszego wykorzystywania biomasy jako odnawialnego, perspektywicznego paliwa przeznaczonego do spalania energetycznego w instalacjach grzewczych.

Węgiel kamienny, który jest najbardziej popularnym paliwem przeznaczonym do spalania energetycznego na terenie gminy, niestety powoduje też największą emisję substancji spośród wszystkich paliw przeznaczonych do spalania energetycznego. Co gorsza, węgiel zużywany w kotłowniach gminy jest niskokaloryczny, z dużą zawartością siarki i popiołu. Daje to w efekcie dodatkową ilość substancji emitowanych do powietrza w trakcie prowadzonych procesów energetycznego spalania tego paliwa. Wielkość emisji uzależniona jest także od rodzaju instalacji, prowadzonej technologii spalania oraz prawidłowego eksploataowania urządzeń przeznaczonych do redukcji emitowanych substancji.

Zanieczyszczenie powietrza powodują również samochody poruszające się po drogach gminy. Ma tu miejsce głównie emisja tlenków azotu i metali ciężkich. Badania prowadzone w 1996 r. wykazały, że nasze pojazdy rzadko mieszczą się w obowiązujących normach (3,5% CO). Udział zanieczyszczeń komunikacyjnych to ok. 25% tlenków azotu i węgla oraz metali ciężkich. Na terenach zabudowanych znaczenie ma również emisja wtórna z powierzchni dróg, utwardzonych placów, czemu można zapobiegać utrzymując tereny we właściwym

stanie czystości. Wpływ na wielkość tej emisji mają warunki meteorologiczne.

Zakładów prowadzących procesy technologiczne połączone z emisją substancji z tych procesów jest na terenie niewiele. Wykonywane procesy, połączone z emisją substancji to głównie malowanie, spawanie. W trakcie prowadzonych procesów technologicznych zakłady te emitują do otoczenia niewielkie ilości różnych substancji. Są to przede wszystkim węglowodory alifatyczne i pierścieniowe, a także inne związki organiczne. Roczny ładunek tych substancji jest znikomy. W przypadku emisji zorganizowanej z większych instalacji wymagane jest uzyskanie pozwolenia administracyjnego na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza. Wydanie pozwolenia jest możliwe, gdy nie zostaną przekroczone standardy jakości powietrza. Pozwolenia administracyjne tego rodzaju są instrumentem, który pozwala na kształtowanie jakości atmosfery. W 2000 r. kontrola WIOŚ wydała stosowne zarządzenia w stosunku do Przedsiębiorstwa Drzewnego „Jawor” w Marzęcicach, które emitowało do powietrza zanieczyszczenia powstałe podczas pracy dwu kotłowni (opalanych odpadami z drewna) oraz z hali traków, ze względu na brak uregulowanego stanu formalno-prawnego.

Aby przeciwdziałać nadmiernej emisji substancji wprowadzanych do atmosfery w efekcie energetycznego spalania paliw, należy przedsięwziąć szereg różnych działań, które będą dążyły do jednego celu, jakim jest stałe ograniczanie ilości substancji emitowanych do powietrza atmosferycznego w tym:

- ograniczanie wprowadzania na teren gminy „emisji wysokiej”;

- podjęcie intensywnych, kompleksowych działań termomodernizacyjnych na terenie gminy polegających m.in. na termomodernizacji budynków i stosowaniu instalacji wysokosprawnych;
- wprowadzanie odnawialnych źródeł energii, głównie biomasy i energii wiatrowej, w przypadku hydroenergetyki wymagane są kompleksowe bardzo wnikliwe badania i analizy, celem uniknięcia niekorzystnych zmiany w środowisku;
- identyfikacja terenów nadających się pod uprawy biomasy;
- założenie upraw energetycznych na wyznaczonych terenach;
- stopniowa wymiana kotłów węglowych wraz ze starymi instalacjami na nowoczesne kotły przeznaczone do spalania biomasy;
- przeprowadzenie działań mających na celu racjonalizację zużycia energii zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym;
- instalowanie kolektorów słonecznych na dachach budynków;
- wykorzystanie słomy jako biomasy w dużych gospodarstwach rolnych;
- uwzględnienie spalania osadów ściekowych wytworzonych na terenie oczyszczalni ścieków;

Należy też poczynić kroki ku nowym możliwościom technicznym związanym z pełnym wykorzystaniem nowoczesnych środków technicznych oraz proekologicznych paliw konwencjonalnych, a więc gazu ziemnego i lekkiego oleju opałowego. Działania poczynione w tym kierunku powinny dać znaczne ograniczenie emisji ze względu na zmianę stosowanego paliwa.

10. Hałas i klimat akustyczny

Hałasem określamy dźwięki o częstotliwościach i natężeniach stwarzających uciążliwość dla ludzi i środowiska. Podstawowym technicznym wskaźnikiem oceny poziomu hałasu w środowisku lub ogólnej oceny stanu klimatu akustycznego jest równoważny poziom dźwięku A wyrażany w decybelach (dB).

Hałas pochodzenia antropogenicznego, występujący w środowisku, można podzielić na dwie podstawowe kategorie: hałas komunikacyjny (przede wszystkim drogowy) oraz hałas przemysłowy.

Rozwój komunikacji i transportu sprawia, że problem uciążliwości hałasu dotyczy obecnie nie tylko dużych miast, ale również miast średniej wielkości, a także mniejszych miejscowości znajdujących się przy ruchliwych trasach komunikacyjnych.

Rolniczy charakter gminy sprawia, że podstawowym źródłem hałasu, decydującym o klimacie akustycznym tego terenu jest komunikacja drogową. Hałas drogowy wywiera dominujący wpływ na klimat akustyczny środowiska zarówno ze względu na powszechność występowania, jak i długi czas jego oddziaływania. Jedną z głównych przyczyn zagrożenia hałasem komunikacyjnym w ostatnich latach jest intensyfikacja ruchu drogowego. Uciążliwość tras komunikacyjnych zależy głównie od następujących czynników: natężenia ruchu, struktury strumienia pojazdów oraz ich prędkości, rodzaju i stanu technicznego nawierzchni oraz odległości zabudowy mieszkaniowej od drogi stanowiącej źródło hałasu. Bardzo ważnym czynnikiem jest również stan techniczny pojazdów. Niewątpliwie podstawowym czynnikiem mającym wpływ na emisję hałasu komunikacyjnego jest ranga, a także łączna długość wszystkich dróg położonych na terenie gminy. Z tego

względu bardzo istotna staje się ogólna charakterystyka znajdujących się tu dróg.

Sieć drogową gminy Kurzętnik o ogólnej długości około 193 km tworzą:

- droga krajowa Nr 15 relacji Inowrocław - Toruń - Nowe Miasto Lubawskie - Ostróda o długości na terenie gminy 9,80 km,
- droga wojewódzka Nr 538 relacji Łasin - Nowe Miasto Lubawskie - Uzdowo Rozdroże o długości na terenie gminy 7,9 km,
- drogi powiatowe o łącznej długości na terenie gminy wynoszącej 45,24 km,
- drogi gminne o łącznej długości na terenie gminy wynoszącej 94,45 km,
- drogi zakładowe o długości łącznej na terenie gminy 35,30 km.

Na ogólną długość dróg na obszarze gminy 44,5% posiada nawierzchnię bitumiczną, natomiast 48,0% dróg posiada nawierzchnię gruntową.

Hałas komunikacyjny powodowany jest głównie przez ruch na drodze krajowej Nr 15 Brodnica-Nowe Miasto Lubawskie. Dotyczy głównie odcinków drogi w zbliżeniu z zabudową mieszkaniową. Z uwagi na brak pomierzonych wartości hałasu drogowego na terenie gminy trudno jest wymiennie ocenić, w jakim stopniu emitowany hałas komunikacyjny rzutuje na ogólny stan klimatu akustycznego w pobliżu drogi. Natomiast nie ma większego wpływu na mieszkańców bardziej oddalonych od omawianej drogi. Można jednak ocenić, że jego zasięg nie przekracza 50 m, a poziom dźwięku 60 dB, co kwalifikuje go jako średnio uciążliwy (POŚ Powiatu Nowomiejskiego).

Niezależnie od tych wielkości, aby uzyskać wiążące informacje na ten temat, móc określić skalę zagrożenia ponadnormatywnym hałasem również w najbliższej przyszłości, należy dokonać stosownych pomiarów hałasu drogowego. Na tej podstawie można dopiero ustalać ewentualne środki zapobiegawcze w postaci nasadzeń pasów zieleni, czy też instalowania ekranów akustycznych w miejscach dużych skupisk ludności przebywającej stale w pobliżu dróg o wzmożonym poziomie hałasu.

W przypadku niekorzystnej sytuacji akustycznej uzyskanej w efekcie przeprowadzonych pomiarów, należy podjąć działania w sprawie budowy obwodnicy, która w każdym przypadku będzie elementem bardzo korzystnym, gdyż oprócz znacznego obniżenia poziomu hałasu, podniesie także poziom bezpieczeństwa, ze względu na mniejsze ryzyko zaistnienia wypadków drogowych oraz ułatwi lokalny ruch uliczny.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa znaczenia lokalnego II rzędu Brodnica- Nowe Miasto Lubawskie ze stacją towarowo-osobową w Kurzętniku oraz przystankiem osobowym Kaługa. Długość tej linii na terenie gminy wynosi 7, 90 km. Trasa kolejowa obecnie wyłączona jest z eksploatacji.

W przypadku zagrożenia hałasem przemysłowym, należy zauważyć, że związane jest ono głównie z niewłaściwą lokalizacją obiektów przemysłowych w stosunku do zabudowy mieszkaniowej. Niektóre źródła hałasu, nawet gdy nie powodują przekroczeń dopuszczalnych norm, są odczuwalne przez mieszkańców jako dokuczliwe zwłaszcza w porze nocnej. Obowiązujące w Polsce procedury prawne wynikające z ustawy *Prawo ochrony środowiska*, związane z lokalizacją nowopowstających obiektów przemysłowych i usługowych, pozwalają na skuteczne egzekwowanie od inwestorów wymogów ochrony środowiska przed ponadnormatywnym hałasem. Również zakłady przemysłowe na terenie gminy nie są istotnym źródłem tego typu zanieczyszczeń środowiska.

Zakładów przemysłowych emitujących hałas przekraczający dopuszczalne normy tj. 50 db w dzień i 40 dB nocą jest niewiele. Są to często zakłady z branży drzewnej, gdzie źródłem hałasu są urządzenia technologiczne pracujące w nieprzystosowanych akustycznie pomieszczeniach, wolnostojące maszyny i urządzenia, nie posiadające zabezpieczeń akustycznych. Raporty WIOŚ o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w latach 1999-2001 wykazują jeden zakład z terenu gminy, w którym stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu dźwięku (dB) tj. Przedsiębiorstwo Drzewne „Jawor” w Marzęcicach. Wskutek przeprowadzonej kontroli zakład wykonał uszczelnienie ścian budynku obróbki wstępnej oraz ograniczył czas pracy traków poziomych. Stwierdzenie przekroczeń dopuszczalnych norm emisji hałasu do środowiska, określonych decyzją właściwego organu, stanowi podstawę do podjęcia przez WIOŚ działań, które zmierzają do wyeliminowania uciążliwości źródeł dźwięku.

Poprawę klimatu akustycznego można uzyskać poprzez:

- dążenie do zmniejszenia hałasu komunikacyjnego poprzez budowę obwodnic,
- modernizację i remonty dróg oraz obiektów inżynierskich z nimi związanych,
- zwiększenie płynności ruchu pojazdów na drogach w miejscach zabudowanych,
- budowanie ekranów akustycznych „technicznych” i tworzenie ekranów akustycznych z zieleni,
- odpowiednie lokalizowanie obiektów uciążliwych,
- stosowanie regulacji prawnych – decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu emitowanego do środowiska,
- zachowanie odpowiednich relacji pomiędzy powierzchnią terenów o intensywnej zabudowie i terenów otwartych,
- zachowanie wymaganych stref ciszy.

11. Promieniowanie jonizujące i niejonizujące

11.1. Promieniowanie jonizujące

Występujące w gminie promieniowanie jonizujące oparte jest przede wszystkim na poziomie radiacji ze źródeł naturalnych, związanych z rozpadem pierwiastków promieniotwórczych naturalnie występujących w przyrodzie.

Z tego względu zagrożenia w dziedzinie promieniowania jonizującego na terenie gminy mogą stwarzać wyłącznie naturalne źródła promieniowania.

Poza naturalnymi źródłami promieniowania znajdującymi się w glebie, wodzie i w powietrzu, na terenie gminy występują także sztuczne źródła promieniowania, które możemy podzielić na trzy grupy:

- zamknięte źródła promieniowania o małej aktywności, znajdujące się w szczelnej obudowie, używane w pracach diagnostycznych;
- aparatura rentgenowska;
- otwarte źródła promieniowania, które znajdują się w zakładach posiadających materiały izotopowe używane do prac naukowych, w pracowniach medycznych.

Funkcjonowanie sztucznych źródeł promieniowania jonizującego nie stwarza zagrożenia dla mieszkańców. Ewentualne awarie mogą mieć charakter wyłącznie lokalny i nie zagrażają terenom sąsiednim.

11.2. Promieniowanie niejonizujące

Promieniowanie niejonizujące związane jest z występowaniem pól elektromagnetycznych. Główne źródła powstawania pól elektromagnetycznych to:

- linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe,
- obiekty radiokomunikacyjne, w tym: stacje nadawcze radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej,
- stacje radiolokacyjne.

Istotny wpływ na środowisko mają linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV i wyższych.

Przez teren gminy przebiega jedna linia przesyłowa wysokiego napięcia 110 kV relacji Łasin-Ława. Dla linii takiej obowiązuje strefa ochronna o szerokości 2 x 20 m licząc od osi linii w obie strony, na której nie należy lokalizować obiektów przeznaczonych na pobyt stały ludzi.

Na obszarze należącym do gminy obiektami radiokomunikacyjnymi, które mogą mieć pewien wpływ na środowisko są także stacje bazowe telefonii komórkowej.

Pola elektromagnetyczne, które są emitowane przy antenach telefonii komórkowej, mocowanych na kratownicowych masztach, oddziałują na przestrzeni kilkunastu metrów, przede wszystkim na poziomie zawieszenia anteny. Normy techniczne i przepisy aktualnie stosowane w Polsce, dotyczące umieszczania anten stacji, zabezpieczają wymagane odległości z dala od miejsc przebywania ludzi.

12. Poważne awarie przemysłowe

Poprzez wyrażenie „poważne awarie” rozumie się nagłe zdarzenia, w szczególności emisje, pożary lub eksplozje powstałe w trakcie prowadzenia procesów przemysłowych, a także magazynowania lub transportu z udziałem substancji, bądź preparatów niebezpiecznych. W wyniku takich zdarzeń może powstać zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, lub też skażenie środowiska.

Ustawa Prawo ochrony środowiska uwzględnia na wypadek zagrożenia wystąpieniem poważnych awarii przepisy dyrektywy Unii Europejskiej SEVESO 11 lub COMAH.

Nawiązujące do ustawy rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 ustala rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych, których przechowywanie w danym zakładzie decyduje o zaliczeniu takiego przedsiębiorstwa do zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lub do zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Rejestr „potencjalnych sprawców nadzwyczajnych zagrożeń środowiska” prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

Trzecią grupę ryzyka stanowią zakłady posiadające substancje lub preparaty niebezpieczne. Kwalifikują się tu między innymi zakłady posiadające od 300 kg do 40 Mg ciekłego amoniaku używanego do celów przetwórstwa spożywczego. Takie ilości amoniaku mogą posiadać zakłady posiadające urządzenia chłodnicze np. duże ubojnie zwierząt.

13. Edukacja ekologiczna

Zgodnie z Narodową Strategią Edukacji Ekologicznej podstawowymi celami w edukacji ekologicznej są:

- upowszechnianie idei zrównoważonego rozwoju we wszystkich sferach życia oraz objęcie stałą edukacją ekologiczną wszystkich mieszkańców,

- wdrożenie edukacji ekologicznej w formie interdyscyplinarnej na wszystkich stopniach nauczania formalnego oraz nieformalnego.

Stąd też Gmina powinna opracować program edukacji ekologicznej adresowany do określonych grup społeczeństwa (rolników, przedsiębiorców, turystów), dostosowując odpowiednio do poszczególnych grup wiekowych - dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży. Obecny poziom świadomości ekologicznej w naszym kraju jest niezadawalający.

Świadomość ekologiczna kształtuje proekologiczne sposób myślenia na co dzień zarówno w pracy, szkole i w domu. Ma to wpływ na zachowania konsumenckie, co przekłada się na ograniczenia zużycia mediów w gospodarstwie domowym, w zakładzie pracy. Bardzo dobrym sposobem podnoszenia świadomości ekologicznej wśród dorosłych jest zaangażowanie mieszkańców w procesy podejmowania decyzji przez władze samorządowe. Sprzyjają temu przepisy dotyczące dostępu do informacji o środowisku oraz udziału społecznego, będące nowym narzędziem służącym aktywizacji lokalnej społeczności w działaniach na rzecz środowiska.

Wskazane jest włączenie w proces edukacji ekologicznej organizacji pozarządowych, szkół i placówek oświatowych, firm, grup obywatelskich itp.

14. Harmonogram działań służących realizacji programu oraz szacunkowe koszty jego realizacji

Zadania ujęte w harmonogramie POŚ gminy przyporządkowane są do określonej grupy celów. W zależności od ich rangi i pilności realizacji zastosowano podział na: cele strategiczne (misja), cele główne - kierunki działań, szczegółowe - zadania w obrębie kierunku. W zależności od czasu realizacji mogą to być cele: krótkookresowe (do 1 roku), średniookresowe (od 1 do 4 lat), długoterminowe (powyżej 4 lat).

Cele i kierunki działania są podstawą POŚ dla gminy na lata 2004-2011. Na podstawie celów oraz kierunków wyznaczane są zadania szczegółowe do realizacji w latach 2004-2007.

Celem strategicznym, czyli misją powiatu nowomiejskiego, a więc i gmin wchodzących w jego skład, jest:

„Proekologiczny rozwój powiatu – działanie w kierunku osiągnięcia wysokiej świadomości ekologicznej społeczeństwa, zachowania walorów środowiskowych, krajobrazowych i przyrodniczych oraz pełna kontrola przestrzegania przepisów w zakresie ochrony środowiska i przyrody, zmierzające do osiągnięcia pozycji lidera w województwie w zakresie czynnej ochrony środowiska”.

Zadania przedstawione w harmonogramie wynikają bezpośrednio z zapisów Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010, Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowomiejskiego, Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kurzętnik, Planu Strategicznego Obszaru Lokalnego m. NML oraz gmin Kurzętnik i NML a także diagnozy stanu środowiska w gminie Kurzętnik.

Cele główne to:

1. Wzrost świadomości ekologicznej.
2. Zagospodarowanie przestrzenne uwzględniające wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu.
3. Ochrona ekosystemów wodnych.
4. Ochrona jakości wód.
5. Rozwój turystyki nie zagrażający stanowi środowiska.
6. Dobry stan atmosfery.
7. Ochrona przyrody, bioróżnorodności i puli genowych.
8. Ochrona gleb przed degradacją.
9. Optymalna lesistość.
10. Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych, materiałów i energii.

Cele szczegółowe - zadania - wymienione są w harmonogramie ujętym w tabeli poniżej.

Zadania realizowane są w następujących obszarach:

Obszar I – realizacja zadań gmin (i powiatu), gdzie organy mają uprawnienia władcze (np. uchwalanie i egzekwowanie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego), a także realizują zadania własne samoistnie lub w ramach porozumień komunalnych i mogą samodzielnie określać treść i sposób realizacji podejmowanych decyzji, uwzględniając wymogi i normy prawne.

Obszar II – działania jednostek zależnych od organów samorządowych, w stosunku do których organy gminy mają uprawnienia nadzorcze (zakłady gminne, podmioty użyteczności publicznej, podmioty gospodarcze wykonujące zadania na zlecenie gminy).

Obszar III – działania i zachowania samodzielnych podmiotów gospodarczych i poszczególnych obywateli, gdzie organy gminy mogą oddziaływać w ograniczonym zakresie w ramach ogólnego nadzoru nad przestrzeganiem prawa, względnie poprzez system zachęt, rozwijanie świadomości ekologicznej itp.

Tab. 15. Harmonogram realizacji celów

I. Cel główny: Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców gminy				
Zadania	Sposób realizacji/mierniki osiągnięcia celu	Termin osiągnięcia celu	Środki/ finansowanie	Obszar realizacji
1.1.opracowanie programu edukacji ekologicznej gminy	opracowanie i przyjęcie programu przez Radę Gminy	2006	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	I
1.2.organizacja warsztatów ekologicznych	1 warsztaty rocznie	zadanie ciągłe	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, CEE	I
1.3.organizacja i wspieranie konkursów, olimpiad, turniejów ekologicznych	5 imprez rocznie	zadanie ciągłe	Urząd Gminy	I
1.4.festyny i imprezy poświęcone ochronie środowiska	2 imprezy rocznie	zadanie ciągłe	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, CEE	I
1.5.popularyzacja ochrony środowiska i przyrody	stałe rubryki ekologiczne na stronie internetowej Urzędu Gminy, informacje na temat stanu środowiska w gminie,	zadanie ciągłe	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, CEE Urząd Gminy	I
1.6.wspieranie szkolnych kółek ekologicznych	kółko ekologiczne /biologiczne w każdej szkole	zadanie ciągłe	WFOŚ, PFOŚ GFOŚ, CEE szkoły	I, II

1.7.utworzenie nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska, krajobrazu, przyrody w gminie Kurzętnik	określenie zasad przyznawania nagród i ustanowienie nagrody (np. Wójta Gminy)	2005r. zadanie ciągłe	Urząd Gminy PFOŚ, GFOŚ	I, II
1.8.szkozenia na przewodników ekoturystyki	co najmniej 1 przewodnik w gminie do 2005r. kontynuacja zadania wg potrzeb	2005 zadanie ciągłe	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, CEE	I, II
1.9.prowadzenie w gminie edukacji ekologicznej dorosłych	2 szkolenia rocznie	zadanie ciągłe	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, CEE	I, III
1.10.szkozenia urzędników UG, akcje informacyjne dla radnych z zakresu ochrony środowiska i przyrody	co najmniej 2 szkolenia rocznie, urzędnicy gminy przygotowani merytorycznie z zakresu ochrony środowiska	2005 zadanie ciągłe	Urząd Gminy, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, CEE	I
1.11.podniesienie znaczenia edukacji ekologicznej w całej działalności gminy	osoba odpowiedzialna za edukację ekologiczną w Urzędzie Gminy oraz w jednostkach podległych UG	2005 zadanie ciągłe 2005 zadanie ciągłe	Urząd Gminy PFOŚ, GFOŚ	I
1.12.budowa ścieżek dydaktycznych, rowerowych, pieszych, kajakowych, punktów widokowych	co najmniej 2 dobrze oznakowane ścieżki w gminie	2006 zadanie ciągłe	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, CEE	I, II
II. Cel główny: Zagospodarowanie przestrzenne uwzględniające wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu				
2.1.aktualizacja planów zagospodarowania przestrzennego pod kątem wymagań ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu	plany zagospodarowania przestrzennego zgodnie z prawem miejscowym i wymogami ochrony przyrody	2005 (zgodny z POŚ powiatu)	Urząd Gminy	I
2.2.niedopuszczanie do trwałych zmian rzeźby terenu na dużych powierzchniach	zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego niedopuszczające do radykalnych przekształceń terenu	2005 zadanie ciągłe	Urząd Gminy	I
2.3.ochrona terenów biologicznie aktywnych	zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego zakazujące likwidacji starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, itp.	2005 zadanie ciągłe	Urząd Gminy	I
2.4.lokalizowanie wysokich budowli (np. maszty telefoniczne) i prowadzenie inwestycji liniowych w sposób najmniej kolidujący z krajobrazem	zakaz lokalizowania budowli wysokich na obszarach krajobrazowo cennych (szczególnie w BPK)	zadanie ciągłe	Urząd Gminy	I
2.5.dążenie do harmonii zabudowy z krajobrazem	zapis w planach z.p. o obowiązku utrzymania nowych budowli w stylu harmonizującym z krajobrazem	2005 zadanie ciągłe	Urząd Gminy	I
2.6.powstrzymanie degradacji krajobrazu kulturowego	dbałość o zabytki kultury w tym parki wiejskie renowacja obiektów zabytkowych, zabiegi pielęgnacyjne, leczenie drzew w parkach podworskich - stosownie do potrzeb	zadanie ciągłe	Urząd Gminy, właściciele	I, II, III
III. Cel główny: Ochrona ekosystemów wodnych				
3.1.ochrona linii brzegowych zbiorników wodnych	brak miernika	zadanie ciągłe	właściciele wód NFOŚ, WFOŚ, PFOŚ	I, III
3.2.dostosowanie obciążenia akwenów ładunkiem zanieczyszczeń do możliwości ich samooczyszczania się i wrażliwości ich ekosystemu	zakaz wprowadzania ścieków do wód maksymalnie obciążonych	zadanie ciągłe		I współpraca ze Starostwem
3.3.rekultywacja zdegradowanych ekosystemów wodnych stosownie do potrzeb	doprowadzenie ekosystemów zdegradowanych do stabilnego życia biologicznego	zadanie ciągłe	właściciele wód, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ,	I, III we współ- pracy ze Starostwem
IV. Cel główny: Ochrona jakości wód				
4.1.skuteczne zabezpieczanie przed zatruciem wód	budowa i modernizacja urządzeń zaopatrzenia w wodę i poboru wody - modernizacja ujęcia wody w Marzęcicach, budowa przepompowni we wsi Bratuszewo, rozbudowa sieci wodociągowej we wsi Mikołajki i Krzemieniewo	2006	właściciele wód, Urząd Gminy	I, III
4.2.rozwoj sieci kanalizacyjnej w gminie	opracowanie koncepcji kanalizacji san. i deszczowej dla całej gminy, dokumentacja proj. i realizacja kanalizacji I etap - Marzęcice, Wawrowice miernik: % ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków (Urząd Statyst.)	2006 zadanie ciągłe	Urząd Gminy	I
4.3.wyposażenie sieci kanalizacji deszczowej w urządzenia podczyszczające	sieć deszczowa odprowadzająca wody burzowe do wód powierzchniowych - z piaskownikami i separatorami – j.w.	j.w.	Urząd Gminy	I
4.4.wspólne działania gmin w celu usprawnienia i unowocześnienia gospodarki wodno-ściekowej	brak miernika	zadanie ciągłe	Urząd Gminy	I
4.5.doposażanie/modernizacja oczyszczalni ścieków	wykonanie i montaż prasy do odwodnienia osadu zgodnie z wymogami ochrony środowiska miernik: zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do wód powierzchniowych Mg/rok (źródło informacji Urząd Marszałkowski)	2006 tj. zgodnie z POŚ powiatu	Urząd Gminy	I
4.6.propagowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	w warunkach uzasadnionych technicznie i środowiskowo brak miernika	zadanie ciągłe	Urząd Gminy	I
4.7.ochrona stref litoralowych	brak miernika	zadanie ciągłe	właściciele akwenów	I, III
4.8.tworzenie stref ochronnych wokół zbiorników wodnych (stosownie do potrzeb ich ochrony) - zagospodarowanych trwałą zielenią i niezabudowanych	zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego	2006	Urząd Gminy, właściciele gruntów RZGW	I, III
4.9.zmniejszanie tzw. spływów obszarowych z terenów wiejskich przyległych do wód powierzchniowych	brak miernika upowszechnianie zasad KDPR przy współpracy ODR	zadanie ciągłe	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	I, III

4.10.stosowanie instrumentów prawno-ekonomicznych	brak miernika	zadanie ciągłe	UG	I
4.11.prawidłowe zabezpieczanie/ likwidacja nieczynnych ujęć wody	brak miernika	zadanie ciągłe	właściciele ujęć	III
4.12.użytkowanie gruntów i korzystanie z wody stosownie do ustaleń RZGW w stosunku do stref ochronnych ujęć wody	brak miernika	zadanie ciągłe	właściciele ujęć	I, III
4.13.dążenie do racjonalizacji zużycia wody	miernik: wodochłonność produkcji w przeliczeniu na PKB, jednostkę produkcji, wartość produkcji lub wartość sprzedaną w przemyśle	od 2004r. zadanie ciągłe	właściciele ujęć	I, III
V. Cel główny: Rozwój turystyki nie zagrażający środowisku				
5.1.planowanie przeznaczania terenów pod rekreację bez naruszania walorów środowiska i krajobrazu	tereny rekreacyjne nie kolidujące ze środowiskiem, krajobrazem	2005 tj. zgodny z POŚ powiatu	Urząd Gminy	I
5.2.tereny przeznaczone pod turystykę wyposażone w niezbędną infrastrukturę	skanalizowanie ośrodka wypoczynkowego Partęczyny	2010 tj. zgodny z POŚ powiatu	Urząd Gminy	I
5.3.dostosowanie nasilenia presji turystycznej i penetracji terenu do jego odporności	brak miernika	2005 tj. zgodny z POŚ powiatu	Urząd Gminy	I
5.4.kontrola turystyki i miejsc wypoczynku pod kątem ochrony środowiska i przyrody	brak miernika	zadanie ciągłe	Urząd Gminy	I
5.5.ruch turystyczny w rezerwach dopuszczony tylko po wyznaczonych szlakach i w obecności przewodnika	brak miernika	2005 tj. zgodny z POŚ powiatu	Urząd Gminy	I Urząd Gminy we współpracy Woj. Konserwatorem Przyrody
5.6.odpowiednie oznakowanie szlaków turystycznych	właściwe oznakowanie wszystkich szlaków	2005 tj. zgodny z POŚ powiatu	Urząd Gminy PFOŚ, GFOŚ	I
5.7.odpowiedzialność organizatorów za imprezy masowe na wolnym powietrzu	brak miernika	zadanie ciągłe	organizatorzy imprez, Urząd Gminy	III
VI. Cel główny: Dobry stan atmosfery				
6.1.promowanie stosowania lepszej jakości paliw	brak miernika	2006	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	I
6.2.stosowanie instalacji wysokosprawnych i ograniczanie emisji niskiej	modernizacja kotłowni węglowej wraz z filtrami, bloki ul. Sienkiewicza w Kurzętniku	2011	własne właścicieli, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	III
6.3.termomodernizacja budynków	brak miernika	zadanie ciągłe	własne właścicieli, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	III
6.4.budowa nowych urządzeń ograniczających emisje	brak miernika	zadanie ciągłe	własne właścicieli, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	III
6.5.wprowadzanie odnawialnych źródeł energii	opracowanie projektów budowy elektrowni wiatrowych	2006	własne inwestorów, UG, GFOŚ, PFOŚ, WFOŚ	I, III
6.5.egzekwowanie instrumentów prawno-ekonomicznych	brak miernika	zadanie ciągłe	Urząd Gminy we współpracy ze Starostwem	I, współpraca ze Starostwem WIOŚ
6.6.ograniczanie emisji wtórnej	utrzymanie stałej czystości na placach, drogach	zadanie ciągłe	Urząd Gminy WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	I, III
6.7.prowadzenie działań monitoringowych	brak miernika	zadanie ciągłe	Urząd Gminy WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	I, III
6.8.lokalizacja zakładów emitujących hałas poza terenami zabudowanymi	brak miernika	2005 tj. zgodny z POŚ powiatu	Urząd Gminy	I
VII. Cel główny: Ochrona przyrody, bioróżnorodności i puli genowych				
7.1.popularyzacja ochrony przyrody	zadanie powiązane z gminnym programem edukacji ekologicznej	zadanie ciągłe	Urząd Gminy WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	I
7.2.wdrażanie polityki rolno-środowiskowej	współdziałanie przy wdrażaniu zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej	zadanie ciągłe	Urząd Gminy, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	I, III
7.3.zachowanie siedlisk oraz miejsc rozrodu gatunków chronionych i rzadkich	ujęcie siedlisk i miejsc rozrodu gatunków chronionych i rzadkich w planach zagospodarowania przestrzennego	2005 zadanie ciągłe	Urząd Gminy WOS, POŚ, GFOŚ	I
7.4.wspieranie programu restytucji łososia, certy i jesiotra	brak miernika	zadanie ciągłe	Urząd Gminy, Starostwo WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	I Gmina we współpracy ze Starostwem i Woj. Konserwatorem Przyrody
7.5.zahamowanie inwazyjnego rozprzestrzeniania się gatunków obcych	stosownie do potrzeb brak miernika	zadanie ciągłe	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	I, III
7.6.preferowanie zarybienia materiałem z tego samego dorzecza	brak miernika	zadanie ciągłe	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	III
7.7.promocja gospodarstw agroturystycznych, ekologicznych i leśnych w miejsce nie dochodowych gospodarstw rolnych	działania organizacyjno-administracyjne służące dostarczaniu informacji i pomocy dla rozwoju małej przedsiębiorczości	zadanie ciągłe	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	I
VIII. Cel główny: Ochrona gleb przed degradacją				

8.1.rekultywacja gruntów zdegradowanych	brak miernika	zadanie ciągłe	FOGR	I, III
8.2.ograniczenie degradacji gleb poprzez górnictwo	zakaz wydobywania kopalin na obszarach krajobrazowo cennych w p.z.p	2005 tj. zgodny z POŚ powiatu	Urząd Gminy	I
8.3.właściwe użytkowanie rolnicze gleb	wdrażanie zasad Kodeksu Dobrej praktyki Rolniczej;	zadanie ciągłe	własne właścicieli	III
8.4.zapobieganie zanieczyszczeniom metalami ciężkimi	brak miernika	zadanie ciągłe	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	I, III
8.5.stosowanie fitomelioracji, zalesień gruntów nieprzydatnych rolniczo	brak miernika	zadanie ciągłe	WFFOŚ, PFOŚ GFOŚ	I, III
8.6.zachowanie odpowiedniego odczynu gleb	wdrażanie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej; miernik: udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych - % powierzchni użytków rolnych (Okręg Stacja Chemiczno-Rolnicza.)	zadanie ciągłe	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	I, III
8.7.zapobieganie nielegalnemu składowaniu odpadów	dobrze zorganizowana gospodarka odpadami w gminie oraz kontrole	zadanie ciągłe	Urząd Gminy, WFOŚ	I
8.8.poprawianie wartości użytkowej gleb	wdrażanie zasad Kodeksu Dobrej praktyki Rolniczej	ciągły	własne właścicieli, FOGR	III
8.9. zachowanie torfowisk, oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych	wprowadzenie zapisów do planów zagospodarowania przestrzennego	2005 tj. zgodny z programem powiatowym	Urząd Gminy	I
IX. Cel główny: Optymalna lesistość				
9.1.przeprowadzenie działań formalno-prawnych pod potrzeby zalesień - w tym określenie granic polno-leśnych w planach zagosp.przestrzennego	w tym określenie granic polno-leśnych w miejscowym planie zagosp.przestrzennego	2005 tj. zgodny z programem powiatowym	Urząd Gminy	I
9.2.utrzymanie odpowiedniej kondycji lasów	brak miernika	zadanie ciągłe	własne właścicieli,	I
9.3.propagowanie powiększania areалу lasów, szczególnie na gruntach marginalnych	% powierzchni gruntów zadrzewionych i zakrzewionych	zadanie ciągłe	Starostwo, WFOŚ,	I
X. Cel główny: Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych, materiałów i energii				
10.1.eliminowanie przypadków marnotrawstwa wody	brak miernika	zadanie ciągłe	Urząd Gminy WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	I
10.2.wzrost wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych	% udział energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii pierwotnej	2007 tj. zgodnie z POŚ powiatu	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	II
10.3.zabezpieczanie hydrantów przed nielegalnym poborem	wszystkie hydranty właściwie zabezpieczone	zadanie ciągłe	Urząd Gminy	I, III
10.4.wspieranie stosowania zamkniętych obiegów wody oraz wtórnego wykorzystania ścieków mniej zanieczyszczonych	miernik: wodochłonność produkcji w przeliczeniu na PKB, jednostkę produkcji, wartość produkcji lub wartość sprzedaną w przemyśle	zadanie ciągłe	Urząd Gminy podmioty gospodarcze., PFOŚ, GFOŚ,	I
10.5.opracowanie i wdrożenie zasad oszczędności wody, energii i materiałów w UG i jednostkach podległych UG	brak miernika	zadanie ciągłe	Urząd Gminy, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, własne zakładów	I
10.6.termomodernizacja budynków	brak miernika	brak miernika	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, własne inwestorów	I, II, III
10.7. popieranie stosowania instalacji wysokosprawnych	brak miernika	zadanie ciągłe	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, własne inwestorów	I, III

Zgodnie z informacją zawartą w POŚ województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010, na dzień dzisiejszy niektóre wskaźniki ważne dla oceny programu są dla naszego regionu niedostępne jak np. wskaźniki dotyczące uciążliwości hałasu, zużycia wody, materiałów, energii na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB, świadomości ekologicznej mieszkańców i in.

15. Szacunkowe koszty realizacji poszczególnych celów

W tabeli poniżej przedstawione zostały szacunkowe koszty realizacji Harmonogramu programu ochrony środowiska gminy. Dane te są szacunkowe i niepełne. Część danych jest trudna do ustalenia na obecnym etapie uogólnienia. Koszty realizacji będą więc uzupełniane oraz uściślane w miarę posiadania przez gminę danych faktycznych i bardziej szczegółowych. Ponadto wiele z zadań przedstawionych w tabeli zostanie wykonana w ramach obowiązków służbowych przez pracowników Urzędu Gminy.

Tab. 16. Szacunkowe koszty realizacji poszczególnych działań oraz sposoby finansowania

cel główny 1	cele szczegółowe - zadania 2	źródła finansowania 3	ogólny budżet zadania [zł] 4
wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców gminy	opracowanie gminnego programu edukacji ekologicznej	WFOŚ, PFOŚ GFOŚ, Urząd Gminy	2 000
	organizacja warsztatów ekologicznych	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, CEE, Urząd Gminy	1 000
	organizacja i wspieranie konkursów, olimpiad, turniejów ekologicznych	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, CEE	2 000
	festyny i imprezy poświęcone ochronie środowiska	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, CEE	1 000
	popularyzacja ochrony środowiska i przyrody (w środkach masowego przekazu oraz działalność wydawnicza)	Urząd Gminy, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, CEE	1 000
	wspieranie kółek ekologicznych	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, CEE, szkoły	1 000

	utworzenie nagród za działalność na rzecz ochrony środowiska gminy Kurzetnik	Urząd Gminy, PFOŚ, GFOŚ	2 000
	szkolenia na przewodników ekoturystyki	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, CEE	2 000
	prowadzenie edukacji dorosłych	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, CEE	1 000
	szkolenia urzędników UG, akcje informacyjne dla radnych z zakresu ochrony środowiska	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, CEE	2 500
	podniesienie znaczenia edukacji ekologicznej w działalności samorządów	Urząd Gminy, PFOŚ, GFOŚ	-
	budowa ścieżek dydaktycznych, rowerowych, pieszych, kajakowych, punktów widokowych	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, CEE	b.d.
zagospodarowanie przestrzenne uwzględniające wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu	aktualizacja miejscowych planów zagospod. przestrzennego pod kątem wymagań ochrony środowiska, przyrody oraz ochrony krajobrazu	Urząd Gminy	b.d.
	niedopuszczanie do trwałych zmian rzeźby terenu na dużych powierzchniach	Urząd Gminy	-
	ochrona terenów biologicznie aktywnych	Urząd Gminy	-
	lokalizowanie wysokich budowli i prowadzenie inwestycji liniowych w sposób najmniej kolidujący z krajobrazem	Urząd Gminy	-
	dążenie do harmonii zabudowy z krajobrazem	Urząd Gminy	-
	powstrzymanie degradacji krajobrazu kulturowego – parki wiejskie	Urząd Gminy, własne właścicieli	b.d.
ochrona ekosystemów wodnych	ochrona linii brzegowych zbiorników wodnych	własne właścicieli wód, NFOŚ, WFOŚ, PFOŚ	20 000
	dostosowanie obciążania akwenów ładunkiem zanieczyszczeń do możliwości ich samooczyszczania się i wrażliwości ich ekosystemu	własne właścicieli wód, NFOŚ, WFOŚ, PFOŚ	-
	rekultywacja zdegradowanych ekosystemów wodnych	własne właścicieli wód, NFOŚ, WFOŚ, PFOŚ	b.d.
ochrona jakości wód	skuteczne zabezpieczenie przed zatruciem wód	własne właścicieli ujęć, Urząd Gminy,	238 000
	rozwój sieci kanalizacyjnej	Urząd Gminy, fundusze strukturalne UE	4 595 000
	wyposażenie sieci kanalizacji deszczowej w urządzenia podczyszczające	Urząd Gminy, fundusze strukturalne UE	zaw. powyżej
	wspólne działania gmin w celu usprawnienia i unowocześnienia gospodarki wodno-ściekowej	Urząd Gminy	-
	doposażanie/modernizacja oczyszczalni ścieków	Urząd Gminy, fundusze strukturalne UE	200 000
	propagowanie budowy przydomowych oczyszczalni	Urząd Gminy	-
	ochrona stref litoralowych	właściciele wód, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	20 000
	tworzenie stref ochronnych wokół zbiorników wodnych (stosownie do potrzeb ich ochrony) - zagospodarowanych trwałą zielenią i niezabudowanych	Urząd Gminy	-
	zmniejszanie spływów obszarowych z terenów wiejskich do wód powierzchniowych	NFOŚ, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	b.d.
	prawidłowe zabezpieczanie/ likwidacja nieczynnych ujęć wody	właściciele ujęć	10 000
	użytkowanie gruntów i korzystanie z wody stosownie do ustaleń RZGW w stosunku do stref ochronnych ujęć wody	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	-
	dążenie do racjonalizacji zużycia wody	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	10 000
rozwój turystyki nie zagrażający stanowi środowiska	planowanie przeznaczania terenów pod rekreację bez naruszania walorów środowiska i krajobrazu	Urząd Gminy	-
	tereny przeznaczone pod turystykę wyposażone w niezbędną infrastrukturę (skanalizowanie ośrodka wypoczynkowego Partęczyny)	Urząd Gminy, właściciele gruntów, administratorzy ośrodków wypoczynkowych	2 500 000
	dostosowanie nasilenia presji turystycznej do odporności terenu	Urząd Gminy	-
	kontrola turystyki i miejsc wypoczynku	Urząd Gminy	-
	odpowiednie oznakowanie szlaków turystycznych	Urząd Gminy, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	5 000
	odpowiedzialność organizatorów za imprezy masowe na wolnym powietrzu	własne organizatorów imprez	-
dobry stan atmosfery	promowanie stosowania lepszej jakości paliw	Urząd Gminy, PFOŚ, GFOŚ	-
	stosowanie instalacji wysokosprawnych	własne właścicieli, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	100 000
	termomodernizacja budynków	własne właścicieli, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	200 000
	budowa nowych urządzeń ograniczających emisję	własne właścicieli, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	b.d.
	wprowadzanie odnawialnych źródeł energii	własne inwestorów, UG,	20 000
	egzekwowanie instrumentów prawno-ekonomicznych	Starostwo, Urząd Gminy	-
	ograniczanie emisji wtórnej	Urząd Gminy, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	10 000
	prowadzenie działań monitoringowych	Urząd Gminy WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	10 000
	lokalizacja zakładów emitujących hałas poza terenami zabudowanymi	Urząd Gminy	-
modernizacja dróg	Urząd Gminy	-	
ochrona przyrody, bioróżnorodności	popularyzacja ochrony przyrody	Urząd Gminy, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	4 000
	wdrażanie polityki rolno-środowiskowej	Urząd Gminy, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	-

i puli genowych	zachowanie siedlisk oraz miejsc rozrodu gatunków chronionych i rzadkich	Urząd Gminy, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	10 000
	wspieranie programu restytucji łososia, certy i jesiotra	Urząd Gminy, Starostwo, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	50 000
	zahamowanie inwazyjnego rozprzestrzeniania się gatunków obcych	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	10 000
	preferowanie prowadzenia zarybień materiałem z tego samego dorzecza	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	-
	promocja gospodarstw agroturystycznych, ekologicznych, leśnych w miejsce niedochodowych gospodarstw rolnych	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	-
ochrona gleb przed degradacją	rekultywacja gruntów zdegradowanych	FOGR	20 000
	ograniczanie degradacji gleb przez górnictwo	UG, GFOŚ	-
	właściwe użytkowanie rolnicze gleb	własne właścicieli	5 000
	zapobieganie zanieczyszczania metalami ciężkimi	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	4 000
	stosowanie fitomeliacji, zalesień gruntów nieprzydatnych rolniczo	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	50 000
	zachowywanie odpowiedniego odczynu gleb	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	10 000
	zapobieganie nielegalnemu składowaniu odpadów	Urząd Gminy, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ	4000
	poprawianie wartości użytkowej gleb	własne właścicieli, FOGR	25 000
optymalna lesistość	zachowanie torfowisk, oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych	własne właścicieli,	-
	przeprowadzenie działań formalno-prawnych pod potrzeby zalesień - w tym określenie granic polno-leśnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Urząd Gminy	-
	utrzymywanie odpowiedniej kondycji lasów	własne właścicieli	10 000
racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych, materiałów i energii	powiększanie areалу lasów, szczególnie na gruntach marginalnych	Starostwo, WFOŚ	50 000
	eliminowanie przypadków marnotrawstwa wody	Urząd Gminy, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, własne zakładów	-
	wprowadzanie odnawialnych źródeł energii	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, własne inwestorów	20 000
	zabezpieczanie hydrantów przed nielegalnym poborem	Urząd Gmin	1000
	wspieranie stosowania zamkniętych obiegów wody oraz wórnego wykorzystania ścieków mniej zanieczyszczonych	Urząd Gminy, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, własne zakładów	20 000
	opracowanie i wdrożenie zasad oszczędności wody, energii i materiałów w UG i jednostkach podległych UG	Urząd Gminy	-
	termomodernizacja budynków	UG, WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, własne inwestorów	200 000
popieranie stosowania instalacji wysokosprawnych	WFOŚ, PFOŚ, GFOŚ, własne inwestorów	-	

16. Kontrola realizacji programu

Zapisy art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska wprowadzają obowiązek sporządzania co dwa lata raportów z wykonania programów ochrony środowiska i przedstawiania go radzie gminy.

W związku z tym, w Urzędzie Gminy Kurzętnik powinna zostać wyznaczona osoba, która będzie pełniła funkcję koordynatora ds. realizacji POŚ. Koordynator gminny będzie zbierał informacje dotyczące realizacji programu, które posłużą do sporządzenia w/w raportu, informował zarząd gminy o przebiegu realizacji programu oraz będzie współpracował z koordynatorem powiatowym d/s realizacji programu ochrony środowiska. W harmonogramie realizacji celów wskazano sposób ich realizacji i mierniki. W celu monitorowania realizacji niezbędne będą również informacje o wskaźnikach obrazujących stan środowiska, które uzyskać będzie można w Urzędzie Wojewódzkim, Urzędzie Statystycznym, Urzędzie Marszałkowskim, Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej, WIOŚ.

Z zapisów ustawy Prawo ochrony środowiska wynika, że program powinien zostać zaktualizowany na lata 2008-2011, a więc w 2007 r.

Niezależnie od powyższego program gminny będzie mógł być weryfikowany i korygowany w miarę uściślenia i zwiększania zakresu danych. Zweryfikowana wersja programu musi być poddana procedurze uchwalania.

17. Źródła finansowania gminnego programu ochrony środowiska

Podstawową formą finansowania ochrony środowiska w kraju są fundusze celowe, działające na czterech szczeblach administracji, banki oraz fundacja Ekofundusz. Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej przeznaczają środki zgromadzone z opłat za korzystanie ze środowiska na dofinansowanie przedsięwzięć poza- i inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska w formach preferencyjnych pożyczek i dotacji.

Polskie banki, państwowe czy w postaci spółek akcyjnych oferują różnorodnie kredyty na proekologiczne przedsięwzięcia. Szczególną rolę w tym sektorze odgrywa Bank Ochrony Środowiska, proponujący na taką działalność prywatnym i samorządowym inwestorom zróżnicowane oferty w postaci preferencyjnych kredytów. Fundacja Ekofundusz dysponuje środkami pochodzącymi z ekokonwersji polskiego zadłużenia zagranicznego na projekty proekologiczne udzielając pomocy finansowej w postaci preferencyjnych pożyczek oraz dotacji (gdy inwestorem jest samorząd – dotacja może dochodzić do 50% kosztów przedsięwzięcia).

Wstąpienie Polski do Unii Europejskiej tworzy możliwości uzyskania finansowego wsparcia ze środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności – europejskich środków „pomocowych”, jako że cały kraj, wszystkie województwa/regiony, z uwagi na dużo niższy poziom rozwoju ekonomicznego (PKB znacznie poniżej średniej unijnej) będzie kwalifikować się do pomocy w ramach wspierania rozwoju i dostosowania strukturalnego regionów słabiej rozwiniętych.

Fundusz Spójności może być źródłem pomocy finansowej przeznaczonej dla samorządów (gmin lub związków gmin), które planować będą duże inwestycje w publiczną infrastrukturę z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powietrza, działań przeciwpowodziowych oraz rekultywacji terenów zdegradowanych. Minimalna wartość projektu, który może być dofinansowany z tego źródła powinna wynosić 10 mln €; wysokość wsparcia ze strony FS może być rzędu 85 % kosztów.

Zasadniczym źródłem finansowania inwestycji w sektorze ochrony środowiska dla jednostek samorządu terytorialnego (JST) może być jeden z czterech funduszy strukturalnych - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ang. ERDF); pozostałe z nich to:

- Europejski Fundusz Socjalny (ang. ESF),
- Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnych (ang. EAGGF),
- Instrument Finansowy Wspierania Rybołówstwa (ang. FIG).

Środki finansowe z funduszy strukturalnych są rozdysponowane w ramach trzech celów pomiędzy cztery fundusze, zarządzane przez właściwe Dyrekcje Generalne Komisji Europejskiej:

Cel 1 – wspieranie rozwoju i dostosowania strukturalnego regionów słabiej rozwiniętych,

Cel 2 – wspieranie gospodarczego i społecznego przekształcania obszarów z trudnościami strukturalnymi,

Cel 3 – wspieranie przyjęcia i modernizacji polityk i systemów edukacji, kształcenia zawodowego i zatrudnienia.

Po przystąpieniu Polski do UE wszystkie regiony/wszystkie województwa zostaną zakwalifikowane do Celu 1; temu celowi polityki strukturalnej Unii podlegają regiony, w których PKB na jednego mieszkańca wynosi poniżej 75% średniego dochodu UE.

Fundusze strukturalne wdrażane będą wyłącznie na poziomie krajowym. Działania typowo inwestycyjne w ochronie środowiska, które mogą być wspierane z funduszy strukturalnych, są zapisane w dwóch programach operacyjnych:

- Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego (ZPORR), którego beneficjentami mogą być samorządy,
- Sektorowym Programie Operacyjnym „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw”, adresowanym do przedsiębiorstw (z wyłączeniem przedsiębiorstw komunalnych).

Projekty z zakresu ochrony środowiska będą miały szansę uzyskać dofinansowanie w ramach trzech działań zawartych w dwóch priorytetach ZPORR.

Tab. 17. Priorytety i działania w ZPORR związane z inwestycjami w ochronę środowiska

Priorytet	Działania
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów	(1.2) Infrastruktura ochrony środowiska
Rozwój lokalny	(3.1) Rozwój obszarów wiejskich
	(3.2) Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

Środki w ramach ZPORR są przyznawane na podstawie konkursu projektów ogłaszanego przez Marszałka Województwa. By uzyskać środki gmina musi złożyć wniosek i dołączyć odpowiednią dokumentację (projekty techniczne, studium wykonalności projektu, Plan Rozwoju Lokalnego). Informacje na ten temat zamieszczane są na stronach internetowych Ministerstwa Gospodarki, Pracy i polityki Społecznej: www.fundusze-strukturalne.gov.pl i na stronie informacyjnej regionu: www.warmia.mazury.pl.

Działanie „Infrastruktura ochrony środowiska” jest zbieżne z działaniem „Rozwój obszarów wiejskich” – różnica polega na obszarze działania i wielkości wspieranych inwestycji.

W ramach działania „Infrastruktura ochrony środowiska” prowadzone będą większe inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu regionalnym, służące wzmocnieniu konkurencyjności regionów.

Tab. 18. Szczegółowe rodzaje inwestycji w działaniu „Infrastruktura ochrony środowiska”

Działanie	Poddziałanie	Rodzaje kwalifikujących się projektów
Infrastruktura ochrony środowiska	Zaopatrzenie w wodę i oczyszczanie ścieków	- Budowa/przebudowa sieci wodociągowych - Budowa/przebudowa sieci kanalizacyjnych - Budowa/przebudowa stacji uzdatniania wody - Budowa/przebudowa oczyszczalni ścieków - Budowa zbiorników umożliwiających pozyskanie wody pitnej
	Zagospodarowanie odpadów	- Organizacja i wdrażanie systemów selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu - Wdrażanie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi/budowa sortowni, kompostowni, budowa nowych i rekultywacja starych składowisk,
	Poprawa jakości powietrza	- Przebudowa/rozbudowa systemów ciepłowniczych-wyposażanie w instalacje ograniczające emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza - Przekształcenie istniejących systemów ogrzewania /obiektów publicznych/ w systemy bardziej przyjazne dla środowiska – ograniczenie niskiej emisji
	Zapobieganie powodziom	- Regulacja cieków wodnych - Tworzenie polderów - Budowa/przebudowa wałów przeciwpowodziowych wraz z dojazdem - Budowa/przebudowa małych zbiorników retencyjnych i stopni wodnych
	Wsparcie zarządzania ochroną środowiska	- Opracowanie baz danych dotyczących lasów, jakości gleb, wód,

		powietrza - Tworzenie systemów pomiaru zanieczyszczeń powietrza w miastach oraz systemów informowania o poziomie zanieczyszczeń - Utworzenie sieci stacji kontrolnych i ostrzegawczych w zakresie jakości wód - Tworzenie map terenów zalewowych
	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	- Budowa/przebudowa infrastruktury służącej do produkcji i przesyłu energii odnawialnej/energia wiatrowa, wodna, ogniwa słoneczne, biomasa

Omawiane działanie ma na celu ograniczenie ilości zanieczyszczeń kierowanych do powietrza, wód i gleb, poprawę stanu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, także poprawę zarządzania środowiskiem. Na dofinansowanie mogą liczyć wnioskodawcy projektów, które będą polegały na budowie/przebudowie infrastruktury środowiska; inicjatywy, zmierzające do poprawy zarządzania środowiskiem i usprawnienia dostępu do informacji o środowisku.

W ramach działania „Rozwój obszarów wiejskich” wspierane będą małe inwestycje z zakresu ochrony środowiska, o oddziaływaniu lokalnym, realizowane na terenach wiejskich oraz w małych miastach (do 25 tys. mieszkańców).

Jako priorytetowe uznane zostaną projekty powstające w gminach i powiatach o niskich dochodach na mieszkańca i wysokiej stopie bezrobocia/o dochodach w przeliczeniu na

mieszkańca poniżej 60% średniej wojewódzkiej oraz o stopie bezrobocia przekraczającej 150% średniej województwa.

Projekty kwalifikujące się do otrzymania wsparcia muszą mieć wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy/gmin oraz stworzenie warunków do wzrostu zatrudnienia. Projekty te powinny być spójne z innymi działaniami realizowanymi na obszarze gmin. Za najlepsze uznane zostaną takie, które najbardziej ekonomicznie będą wykorzystywać dostępne fundusze, przy użyciu najnowszych technologii przyjaznych dla środowiska, a tym samym pozwolą na zredukowanie kosztów operacyjnych i podniesienie sprawności funkcjonowania urządzeń infrastruktury technicznej. Poniżej zestawiono rodzaje projektów w ramach omawianego działania, kwalifikujących się do uzyskania finansowego wsparcia ramach ZPORR.

Tab. 19. Szczegółowe rodzaje inwestycji w działaniu „Rozwój obszarów wiejskich”

Działanie	Poddziałanie	Rodzaje kwalifikujących się projektów
Rozwój obszarów wiejskich	Budowa lub modernizacja urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków	- Sieci kanalizacyjne, w tym podłączenie do sieci indywidualnych użytkowników - Oczyszczalnie ścieków - Inne urządzenia do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków
	Budowa lub modernizacja urządzeń zaopatrzenia w wodę	- Sieci wodociągowe - Ujęcia wody z ochroną ujęć i źródeł wody pitnej - Urządzenia służące do gromadzenia, przechowywania i uzdatniania wody
	Budowa lub modernizacja urządzeń zaopatrzenia w energię	- Urządzenia zaopatrzenia w energię - Lokalne systemy pozyskiwania energii z alternatywnych źródeł - Gminne systemy oświetlenia ulic
	Gospodarka odpadami stałymi	- Budowa, modernizacja i rekultywacja składowisk odpadów stałych - Budowa lub modernizacja miejsc utylizacji opakowań i nieużytych środków ochrony roślin - Likwidacja dzikich wysypisk - Kompleksowe systemy zagospodarowania odpadów na poziomie lokalnym, obejmujące odbiór posegregowanych odpadów od mieszkańców, odzyskiwanie surowców wtórnych, recykling, kompostowanie odpadów organicznych.

Ogólnym celem powyższego działania jest przeciwdziałanie społecznej i ekonomicznej stagnacji obszarów wiejskich. Możliwość otrzymania dofinansowania ze środków ERDF może mieć bezpośredni wpływ na zwiększenie poziomu inwestycji, a pośrednio stworzyć warunki do rozwoju działalności gospodarczej oraz poprawić warunki życia na obszarach o mniejszych perspektywach rozwojowych. Inwestycje w zakresie ochrony środowiska, realizowane w ramach tego działania, mają doprowadzić do wzrostu ilości gospodarstw domowych objętych systemem selektywnej zbiórki odpadów, wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zwiększenia poziomu zwodociągowania i skanalizowania obszarów. W rezultacie działania te powinny podnieść atrakcyjność inwestycyjną obszarów poprzez kompleksowe uzbrojenie terenów przewidzianych pod inwestycje oraz polepszenie jakości podstawowej infrastruktury społecznej.

Procedura składania i oceny wniosków
(schemat rozpatrywania wniosków do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego)

1. Urząd Marszałkowski – przyjmowanie wniosków, ich formalna ocena.
2. Panel ekspertów – merytoryczna ocena wniosków.
3. Regionalny Komitet Sterujący – rekomendacja wyboru projektów.
4. Zarząd Województwa – wybór projektów.
5. Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej – ocena zgodności projektów z celami ZPORR.
6. Wojewoda – podpisanie umowy z beneficjentem.

18. Narzędzia i instrumenty służące realizacji programu ochrony środowiska

Realizacja celów Polityki Ekologicznej Państwa w zakresie ochrony środowiska, stosownie do kompetencji

dokonywana jest poprzez działania zapisane w programach ochrony środowiska na poszczególnych szczeblach zarządzania z wykorzystaniem instrumentów prawnych, finansowych i społecznych.

Instrumenty prawne z zakresu ochrony środowiska (o charakterze władczym i nakazowym), to standardy środowiskowe, pozwolenia i odpowiedzialność.

Standardy środowiskowe posiadają charakter jakościowych (jakości środowiska; standardy emisyjne).

Standardy jakościowe ustalają minimalny dopuszczalny poziom jakości środowiska poprzez określenie dopuszczalnych stężeń substancji zanieczyszczających w środowisku.

Standardy emisyjne określają ile i jakich zanieczyszczeń można wprowadzić do środowiska z konkretnego źródła.

Standardy emisyjne ustalane są w sposób indywidualny w pozwoleniach tak, aby zapewniały utrzymanie w środowisku stężeń zanieczyszczeń określonych przez standardy jakościowe.

Realizacja funkcji kontrolnych prawa ochrony środowiska wymaga korzystania z instrumentów nakazowych – decyzji administracyjnych. Najważniejsze z nich to różnie nazywane tzw. pozwolenia - decyzje, uzgodnienia, zezwolenia, pozwolenia. Ustawa POŚ w art. 180 wprowadza zapis dotyczący pozwoleń na wprowadzanie pyłów lub gazów do powietrza, ścieków do wód lub do ziemi, wytwarzania odpadów, emitowania hałasu, promieniowania elektromagnetycznego lub pozwoleń zintegrowanych, czyli dotyczących emitowania jednocześnie więcej niż jednego rodzaju zanieczyszczeń do środowiska, niezależnie od tego, czy wymagane byłoby, zgodnie z ustawą, pozwolenia na poszczególne rodzaje emisji.

Różne formy i rodzaje odpowiedzialności wynikające z zapisów prawa ochrony środowiska dla potrzeb jego funkcjonowania (prawa) i ochrony (środowiska) obejmują:

- odpowiedzialność administracyjną, która jako regulacja prawno-administracyjna jest podstawowym narzędziem organów samorządu w nadzorowaniu i egzekwowaniu zasad ochrony środowiska; ta forma odpowiedzialności może być orzeczona m.in. w postaci kary pieniężnej za przekraczanie standardów emisyjnych;
- odpowiedzialność karną – dotyczącą osób fizycznych, mającą zastosowanie do najcięższych naruszeń porządku prawnego, w ściśle określonych sytuacjach;
- odpowiedzialność cywilną, której podstawowym celem jest zapobieżenie szkodzie lub jej zlikwidowanie; zasady odpowiedzialności cywilnej regulują przepisy kodeksu cywilnego, bowiem artykuł POŚ dotyczący odpowiedzialności cywilnej nie stanowi samodzielnej podstawy prawnej.
- Instrumenty finansowe służące monitorowaniu stosowania zasad i realizacji zadań służących ochronie środowiska to:
 - opłaty za korzystanie ze środowiska,
 - administracyjne kary pieniężne,
 - fundusze celowe (ochrony środowiska i gospodarki wodnej; ochrony gruntów rolnych i leśnych),
 - opłaty produktowe i depozytowe,
 - europejskie fundusze „pomocowe” – Fundusz Spójności i fundusze strukturalne.

Instrumenty społeczne, istotne dla skutecznej realizacji planowanych zadań/ujętych w powiatowym POS to:

- gwarantowany obywatelom w Konstytucji RP dostęp do informacji o środowisku,
- szeroko adresowana, zintegrowana edukacja proekologiczna, realizowana przez lokalne władze, z

informacjami o planowanych przedsięwzięciach inwestycyjnych, wszelkich trudnych tematach, dotyczących np. budowy czy lokalizacji obiektów służących ochronie środowiska, ale często powodujących lokalne konflikty,

- komunikacja społeczna realizowana głównie jako współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi – dla wzajemnego informowania się, wymiany poglądów i uzgadniania stanowisk w istotnych dla lokalnych społeczności gminy/gmin przedsięwzięciach.

Realizacja zaplanowanych przedsięwzięć na rzecz ochrony środowiska, zapisanych w postaci wieloletnich planów, nadzorowana jest również - oprócz używania wymienionych wyżej instrumentów poprzez prowadzenie monitoringu i kontroli środowiska.

Monitoring środowiska jest systemem pomiarów, ocen i prognoz jego stanu, realizowanym przez organa administracji rządowej (WIOS) i samorządowej w ramach wykonywania decyzji, pozwoleń, zezwoleń, stosownie do posiadanych kompetencji.

Monitoring środowiska koordynowany jest przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska, a sieć pomiarowa stanu środowiska prowadzona jest przez IOŚ i Inspekcję Sanitarną.

Ustawa - Prawo ochrony środowiska określa zasady współpracy pomiędzy organami administracji rządowej i samorządowej dotyczące wymiany informacji o stanie środowiska na podstawie wykonywanych pomiarów i analiz oraz danych uzyskiwanych z pomiarów poziomu substancji lub energii, prowadzonych przez podmioty korzystające ze środowiska.

Monitoring realizacji ustaleń planów ochrony środowiska nie ma jeszcze istotnych doświadczeń; dotychczas stosowane narzędzia to wynikające z ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym monitorowanie realizacji planów zagospodarowania przestrzennego czy też – rozpatrywanie przez sejmik sprawozdań zarządu województwa z wykonania programów wojewódzkich.

Dopiero ustawa - Prawo ochrony środowiska wprowadziła obowiązek sporządzania co dwa lata raportów z wykonania programów ochrony środowiska i przedstawiania radzie gminy.

19. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Konieczność sporządzenia programu ochrony środowiska dla gmin wynika z zapisów ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Program Ochrony Środowiska Gminy Kurzętnik został sporządzony w sposób zgodny z zaleceniami II Polityki Ekologicznej Państwa, zapisami ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Programem Ochrony Środowiska Powiatu Nowomiejskiego oraz wytycznymi rządowymi dotyczącymi zawartości programów ochrony środowiska.

Program składa się z opisu stanu środowiska w gminie tzw. diagnozy stanu środowiska oraz określa cele ekologicznych przewidzianych do osiągnięcia w perspektywie 8-letniej, priorytetowe kierunki działań dla okresu 4-letniego i 8-letniego a także szczegółowe zestawienia zadań do realizacji w perspektywie 4-letniej. Uwzględniono tu całokształt zagadnień ochrony środowiska i zrównoważonego użytkowania jego zasobów. Zwrócono uwagę na najistotniejsze zadania do rozwiązania w najbliższych latach dotyczących m.in.: podniesienia poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców gminy, rozwiązania problemów gospodarki ściekowej, zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego

ale także wdrażania nowych form ochrony środowiska przyrodniczego m.in. wdrażaniu systemu Natura 2000. Program jest opracowaniem, które służyć winno pomocą instytucjom, organizacjom i władzom lokalnym we wspólnych działaniach na rzecz ochrony środowiska na szczeblu lokalnym. Program jest również materiałem niezbędnym przy ubieganiu się o środki finansowe, potrzebne do jego realizacji. Program wskazuje zakres zadań przewidzianych do realizacji przez gminę, które nadają się do finansowania ze środków zewnętrznych. Zakres celów, priorytetów i zadań dobrano w taki sposób, by z jednej strony były one zbieżne z zapisami przyjętymi w programie wojewódzkim, z drugiej jednak strony – umożliwiały asymilację zewnętrznych środków finansowych w zakresie szerszym niż wynikające z aktualnych możliwości budżetowych gminy.

Uwzględniono szeroki zakres zadań związanych z ochroną środowiska, za realizację których odpowiedzialne są władze gminy, a także wiele konkretnych zadań dla podmiotów innych, mimo, że realizacja tych zadań nie wchodzi w zakres obowiązków samorządu gminnego i nie są finansowane przez gminę (zadania koordynowane). Trzecią grupę stanowią zadania wspierane, tzn. zadania mieszczące się w kategorii koordynowanych, lecz przewidziane do ewentualnego dofinansowania z budżetu gminy.

Program ochrony środowiska dla gminy nie jest dokumentem prawa miejscowego.

Jest to opracowaniem o charakterze operacyjnym przeznaczonym do okresowej aktualizacji, nie rzadziej, niż co 2 lata.

Niezależnie od powyższego program gminny będzie mógł być weryfikowany i korygowany w miarę uściślenia i zwiększania zakresu danych, zmiany polityki ekologicznej państwa, zmiany przepisów. Zweryfikowana wersja programu musi być poddana procedurze uchwalania.

Wykorzystane materiały, informacje i literatura:

1. Raport o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w latach 1999-2000. część I rok 1999.
2. Raport o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w latach 1999-2000. część II rok 1999.

3. Raport o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2001.
4. Raport o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2002.
5. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kurzętnik 1999 r.
6. Plan Strategiczny Obszaru Lokalnego m. NML oraz gmin Kurzętnik i NML.
7. Sprawozdanie z realizacji „Programu modernizacji dróg w województwie warmińsko - mazurskim na lata 2002-2005” Departament Infrastruktury i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie – 2003 rok.
8. Wytoczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, grudzień 2002 r.
9. Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010 opracowana przez Radę Ministrów i przyjęta uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 maja 2003 r. (Monitor Polski Nr 33, poz. 433).
10. Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002 – 2010, Rada Ministrów, Warszawa, listopad 2002 r.
11. Narodowa strategia ochrony środowiska na lata 2000-2006, Ministerstwo Środowiska, 2000.
12. Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej, projekt, Ministerstwo Środowiska 2000.
13. Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej, Warszawa, 1999 r.
14. Kodeks dobrej praktyki rolniczej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2002.
15. Kleczkowski A.S., 1990, Mapa obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony, Instytut Hydrologii i Geologii Inż. AGH Kraków.
16. Kondracki J., Geografia fizyczna Polski, PWN Warszawa 1980.
17. Bilans zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31 XII 2001 r. PIG, Wa-wa 2002 r.

Załącznik Nr 2

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Kurzętnik na lata 2004-2007 z perspektywą lat 2008-2011

I. Wprowadzenie

Ustawa z 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska w art. 13 stanowi, iż polityka ekologiczna państwa ma na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, co oznacza, że powinna służyć zrównoważonemu rozwojowi kraju poprzez harmonizowanie celów gospodarczych i społecznych z celami ochrony środowiska.

Podstawę polityki ekologicznej państwa na lata do 2011 roku stanowią następujące dokumenty:

- II Polityka Ekologiczna Państwa, uchwalona przez Sejm RP w sierpniu 2001 r.,

- Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa (PEP) na lata 2002 – 2011, przyjęty przez Radę Ministrów 10 grudnia 2002 r.,
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010, uchwalona przez Sejm RP 8 maja 2003 r.

Z zapisów art. 17 i 18 ustawy – Prawo ochrony środowiska wynika, że w celu realizacji polityki ekologicznej państwa na poszczególnych szczeblach zarządzania administracyjnego zarządy województw i powiatów oraz gmin sporządzają odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska z planami gospodarki odpadami, uchwalane następnie przez sejmiki wojewódzkie, rady powiatów i rady gmin.

Programy ochrony środowiska wraz z planami gospodarki odpadami sporządzane są na okres 4 lat, z perspektywą działań na następne 4 lata, natomiast co 2 lata sejmikom województw, radom powiatów i gmin przedstawiane są raporty z wykonania programów i sprawozdania z realizacji planów gospodarki odpadami.

Podstawowym dokumentem dla potrzeb planowania przedsięwzięć z zakresu gospodarowania odpadami jest Krajowy Plan Gospodarki Odpadami, przyjęty do realizacji uchwałą Rady Ministrów z 29 października 2002 r., wyznaczający strategię działań na lata do 2011 roku, która powinna znaleźć odzwierciedlenie w planach wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Plan gospodarki odpadami dla Gminy Kurzętnik, sporządzony zgodnie z wymienionymi wyżej dokumentami, uwzględni również zapisy „Planu Gospodarki Odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”, uchwalonego przez Sejmik Województwa 13 listopada 2003 r. oraz ustalenia projektu „Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Nowomiejskiego na lata 2004-2007 z uwzględnieniem lat 2008-2011”.

Głównym celem przyszłej gospodarki odpadami w województwie warmińsko-mazurskim jest minimalizacja zagrożeń środowiska powodowanych przez odpady.

Przyjęte w Planie Wojewódzkim cele strategiczne to:

- likwidacja i rekultywacja nielegalnych „dzikich” składowisk odpadów,
- minimalizacja ilości powstających odpadów i zmniejszanie ich toksyczności,
- konsekwentna i skuteczna egzekucja przepisów prawa,
- optymalne zagospodarowanie odpadów.

W Planie Gospodarki Odpadami Powiatu Nowomiejskiego przyjęto jako cel strategiczny:

Sprawnie działający, optymalny ekonomicznie, bezpieczny dla środowiska i w pełni kontrolowany system gospodarki odpadami, stawiający powiat nowomiejski na pozycji lidera w województwie w zakresie nowoczesnych rozwiązań w gospodarce odpadami.

Cele główne ustalone w Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami to:

- wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- segregacja i selektywna zbiórka odpadów,
- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów,
- ograniczenie szkodliwego wpływu odpadów na środowisko.

Stosownie do zapisów ustawy o odpadach plan gospodarki odpadami obejmuje wszystkie rodzaje odpadów powstających na administrowanym terenie, a

zwłaszcza odpady komunalne ulegające biodegradacji; odpady opakowaniowe; odpady budowlane oraz odpady niebezpieczne, pochodzące z odpadów domowych.

Gmina jest jednostką odpowiedzialną za tworzenie warunków dla prawidłowego zorganizowania gospodarki odpadami komunalnymi powstającymi na jej terenie; organizacja zbiórki odpadów, w tym zbiórki selektywnej należy do jej zadań własnych, natomiast systemy odzysku i unieszkodliwiania odpadów powinny być planowane i realizowane na szczeblu powiatu z uwzględnieniem ekonomicznego i ekologicznego efektu, jako rozwiązania wspólne dla gmin tworzących powiat.

Mając na względzie ustalenia Krajowego i Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami, plan gospodarki odpadami dla Gminy Kurzętnik określa zadania, służące zintegrowaniu w gminie działań z zakresu gospodarki odpadami w sposób zgodny z zasadami ochrony środowiska, z równoczesnym uwzględnieniem obecnych i przyszłych, technicznych i ekonomicznych uwarunkowań, poprzez przedstawienie:

- aktualnego stanu gospodarki odpadami w gminie,
- prognozy zmian w gospodarowaniu odpadami w krótko- i długookresowym terminie działania,
- planowanych przedsięwzięć, zmierzających do poprawy sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami,
- źródeł finansowania planowanych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych,
- sposobów monitorowania i oceny realizacji planu.

Zgodnie z art. 14 ustawy o odpadach projekt gminnego planu gospodarki odpadami opracowany przez zarząd gminy podlega zaopiniowaniu przez zarząd województwa oraz zarząd powiatu.

Sprawozdanie z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami składane jest co 2 lata radzie gminy, natomiast aktualizację planu przeprowadza się co 4 lata.

II. Charakterystyka obszaru objętego planowaniem

1. Położenie geograficzne

Gmina Kurzętnik jest jedną z pięciu gmin tworzących powiat nowomiejski, leżący w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego.

Powiat nowomiejski, obok Gm. Kurzętnik, obejmuje gminę miejską Nowe Miasto Lubawskie oraz gminy wiejskie: Nowe Miasto Lubawskie, Biskupiec i Grodziczno. Gmina Kurzętnik zajmuje obszar 149,9 km² i liczy 8939 mieszkańców. Na północy i wschodzie Gmina Kurzętnik sąsiaduje z Gminami Biskupiec, Nowe Miasto Lubawskie i Grodziczno oraz na południu z gminami powiatu brodnickiego.

Poniżej w tabeli zestawiono dane o podziale administracyjnym i ludności powiatu (materiały UG, Rocznik Statystyczny 2003).

Tab. 1. Podział administracyjny i ludność powiatu nowomiejskiego

Miasta, gminy	Powierzchnia w km ²	Liczba sołectw	Miejscowości wiejskie	Ludność ogółem
M. Nowe Miasto Lubawskie	12	-	-	11 369
Gm. Nowe Miasto Lubawskie	138	16	20	8 000
Gm. Biskupiec	241	25	36	10 300
Gm. Grodziczno	154	17	17	6 699
Gm. Kurzętnik	150	19	18	8 940
Razem powiat	695	77	94	45 308

Cały powiat nowomiejski leży na pograniczu czterech jednostek fizyczno-geograficznych: Pojezierza Brodnickiego, Pojezierza Iławskiego, Garbu Lubawskiego i Pojezierza Dobrzyńskiego. Gmina swoim zasięgiem obejmuje wschodni kraniec Pojezierza Brodnickiego.

Teren całego powiatu zdominowany jest przez krajobraz młodoglacjalny, powstały podczas ostatniego zlodowacenia. Można tu wyróżnić krajobraz pojezierny, wysoczyzny morenowe z równinami sandrowymi, rozciętymi przez polodowcowe rynny z jeziorami oraz doliny rzeczne z terasami, z małdami i glebami bagiennymi. Lokalnie w krajobrazie wyróżniają się równiny z obszarami podmokłymi i bagiennymi.

Zróżnicowanej rzeźbie terenu towarzyszy urozmaicona sieć hydrograficzna. Główną rzeką powiatu jest rz. Drwęca - najdłuższy w północnej Polsce prawy dopływ Wisły - przepływająca przez terytorium Gminy Kurzętnik w środkowej części. Na niektórych odcinkach rzece towarzyszą zarastające lub zatorfione starodorzecza. Obok rzeki ważnym elementem hydrograficznym Gminy są jeziora - na jej obszarze leży największe w powiecie jezioro - Wielkie Partęczyny (pow. 338 ha, głęb. max 28 m), o urozmaiconej i rozwiniętej linii brzegowej, z licznymi zatokami i dwoma wyspami. Jedna z nich - Wielka Syberia o pow. 0,4 ha - jest rezerwatem przyrody.

Część terytorium Gminy Kurzętnik wraz z Gm. Nowe Miasto Lubawskie i miastem Nowe Miasto Lubawskie objęta jest Obszarem Chronionego Krajobrazu „Doliny Dolnej Drwęcy” (pow. 17.472 ha), zajmującym ok. 40% obszaru powiatu nowomiejskiego. Tego rodzaju prawna forma ochrony przyrody wprowadzana jest na terenach o szczególnych wartościach krajobrazowych, zróżnicowanych ekosystemach czy korytarzach ekologicznych.

W parku wiejskim w Kurzętniku znajduje się pomnik przyrody - głaz narzutowy o obw. 8,2 m i wys. 1,2 m.

Walory krajobrazowe i stan lokalnego środowiska tworzą warunki do prowadzenia całorocznej działalności turystycznej, sprzyjającej rozwojowi ekonomicznemu Gminy.

2. Struktura demograficzna i sytuacja gospodarcza Gm. Kurzętnik

W ciągu ostatnich pięciu lat w powiecie, w tym również w Gminie można było zauważyć niewielki spadek ludności powodowany niskim saldem ruchu naturalnego i ujemnym saldem ruchu migracyjnego, co obrazuje poniższe zestawienie.

Tab. 2. Ruch naturalny i migracyjny ludności w powiecie w 2002 r. (Rocznik Statystyczny 2003)

Miasta, gminy	Urodzenia żywa	Zgony	Przyrost naturalny	Napływ	Odpływ	Saldo migracji
M. Nowe Miasto Lubawskie	107	98	9	144	139	5
Gm. Biskupiec	120	90	30	97	108	- 11
Gm. Grodziczno	95	65	30	40	86	- 46
Gm. Kurzętniku	113	89	24	77	123	- 46
Gm. Nowe Miasto Lubawskie	92	82	10	146	112	34
Razem powiat	527	424	103	504	568	- 64

Gmina, podobnie jak powiat, należy do słabo uprzemysłowionych rejonów województwa; podstawę działalności gospodarczej stanowi rolnictwo mało- i średnioobszarowe oraz chów trzody chlewnej, hodowla drobiu z mniejszym udziałem produkcji roślinnej. Działalność przemysłowa skupia się w niewielkich zakładach branży drzewnej, z produkcją mebli oraz galanterii drewnianej. Inne jednostki gospodarcze to małe

i średnie przedsiębiorstwa handlowe, budowlane, przetwórstwa rolno-spożywcze oraz sektor różnorodnych usług. Strukturę sfery gospodarczej Gminy na tle powiatu, obejmującą zestawienie podmiotów gospodarczych wg sektorów oraz użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych przedstawiono poniżej w tabelach.

Tab. 3. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów i wybranych form prawno-organizacyjnych w gminach powiatu nowomiejskiego (wg Rocznika Statystycznego 2003)

Jednostka administracyjna	Ogółem	Sektor		- w tym			Osoby fizyczne
		Publiczny	Prywatny	Przeds. państw.	Spółki	Spółdzielnie	
M. Nowe Miasto Lubawskie	897	62	835	-	51	7	751
Gm. Grodziczno	203	14	189	-	13	2	156
Gm. Kurzętnik	478	15	463	1	30	2	403
Gm. N.M. Lubawskie	370	20	350	1	15	1	295
Powiat	2 422	132	2 290	2	126	17	2 10

Tab. 4. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych Gminy Kurzętnik

Pow. gruntów ogółem, ha	- w tym					
	Grunty orne	Łąki	Pastwiska	Sady	Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty
Gm. Kurzętnik	9 041	571	838	39	2 713	1 784
Powiat-51580	41 828	3 091	1 736	75	1 962	2 888

Tab. 5. Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość w Gm. Kurzętnik

Jednostka administracyjna	Powierzchnia gruntów leśnych w ha					Lesistość w %
	Ogółem	Lasy	Grunty publiczne		Grunty prywatne	
			Własność SP	Własność gminy		
Gm. Kurzętnik	2 713	2 640	2 113	10, 0	556, 0	18, 1
Powiat nowomiejski	13837, 4	13526, 5	11692, 7	90, 7	2054, 0	19, 5

Analiza struktury rozmieszczenia w powiecie przedsiębiorstw według sektorów własności wykazuje, że zdecydowana ich większość skoncentrowana jest na terenach miejskich powiatu. Znaczną grupę podmiotów gospodarczych w Gminie stanowią małe zakłady i firmy, zajmujące się usługami, handlem i naprawami, transportem jak też jednostki prowadzące działalność z zakresu przetwórstwa rolno-spożywczego oraz związane z przemysłem drzewnym.

III. Aktualny stan gospodarki odpadami w Gminie

1. Rodzaje i ilości wytwarzanych odpadów

Dotychczas w kraju nie prowadzono ewidencji wytwarzanych odpadów komunalnych. Wprawdzie Główny Urząd Statystyczny gromadzi dane ilościowe dostarczane przez przewoźników odpadów, jednak nie są to dane jednoznaczne z danymi o rzeczywistej ilości powstających odpadów. Tworzone obecnie przez Urzędy Marszałkowskie wojewódzkie bazy danych otrzymują informacje od zarządzających składowiskami i instalacjami odzysku i/lub unieszkodliwiania, czyli dotyczące przede wszystkim odpadów zebranych i zdeponowanych.

Ocena aktualnego stanu gospodarowania odpadami w Gminie Kurzętnik, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów komunalnych, oparta jest na bilansie ilości odpadów wytwarzanych, uwzględniającym wskaźniki nagromadzenia odpadów określone w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami oraz na analizie sposobu ich odbioru, odzysku i recyklingu oraz unieszkodliwiania w lokalnych, ekonomicznych i społecznych uwarunkowaniach.

Mając na względzie miejsca wytwarzania odpady powstające w Gminie można podzielić na:

- 1) odpady sektora komunalnego,
- 2) odpady sektora gospodarczego.

1.1. Odpady sektora komunalnego

Odpady komunalne to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Odpady komunalne można pogrupować jako:

- odpady z gospodarstw domowych,
- odpady z obiektów infrastruktury,
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane, z demontażu, po remontach,
- odpady z ogrodów, parków,
- odpady z czyszczenia ulic i placów,
- odpady niebezpieczne, pochodzące z odpadów domowych.

Odpady komunalne są niezwykle zróżnicowaną masą odpadów, zarówno pod względem ich składu jak i właściwości. Wytwarzane ilości tych odpadów zależą m.in. od:

- rodzaju zabudowy i specyfiki terenów gminy, także stopnia nasycenia obiektami użyteczności publicznej, usługowymi, handlowymi,

- wyposażenia budynków w urządzenia techniczno-sanitarne, zwłaszcza grzewcze,
- poziomu zamożności i konsumpcji mieszkańców,
- posiadania przydomowych ogródków, działek itp.

Właściwości odpadów komunalnych charakteryzowane są za pomocą różnych wskaźników, np.:

- określającego nagromadzenie odpadów – w jednostkach objętościowych (m^3 /Ma, rok); w jednostkach wagowych (kg/M, rok),
- fizycznych – jak ciężar objętościowy (gęstość kg/m^3); podział frakcyjny czy skład morfologiczny (%),
- określających właściwości paliwowe (wilgotność; udział części nie- i palnych; części lotnych; ciepło spalania i wartość opałową); składniki agresywne (dwutlenek siarki, chlorowódz, pięciotlenek azotu w mg/kg s.m.),
- określających właściwości nawozowe, tj. węgiel i azot organiczny; fosfor, potas, substancje organiczne; metale ciężkie (kadm chrom, miedź, nikiel, ołów, cynk).

Miejscem powstawania odpadów sektora komunalnego na terenie Gm. Kurzętnik są:

- gospodarstwa domowe,
- obiekty użyteczności publicznej - szkoły, urzędy, obiekty handlowe i usługowe, placówki lecznicze,
- obiekty gospodarki komunalnej,
- zakłady i firmy produkcyjne, związane z gospodarką rolną, przetwórstwem drewna.

Jak uprzednio wspomniano dla potrzeb niniejszego Planu ilości odpadów komunalnych, powstające w roku na terenie Gminy Kurzętnik oszacowano w oparciu o wskaźniki nagromadzenia odpadów przyjęte w Krajowym i Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami, różne dla terenów miast i wsi.

W Planie Gospodarki Odpadami Powiatu Nowomiejskiego ilości wytworzonych odpadów komunalnych oszacowano na podstawie danych uzyskanych z Urzędów Gmin, odnoszących się do ilości odpadów zebranych i zdeponowanych na powiatowych składowiskach. Z analizy tych danych wynika, że wskaźniki nagromadzenia odpadów, zarówno dla terenu miasta jak i dla terenów wiejskich różnią się od wskaźników przyjętych do bilansu odpadów w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami (KPGO) i w Planie Wojewódzkim, mianowicie wskaźniki dla terenów wiejskich, przyjęte w Planie Powiatowym są wyższe od wskaźników z KPGO, natomiast wskaźnik miejski jest niższy niż w KPGO.

Wskaźniki przyjęte w Krajowym i Wojewódzkim PGO, jako wielkości uśrednione są wprawdzie zawyżone, ale wyliczono je na podstawie badań morfologii odpadów, przeprowadzonych przez Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych z Katowic w dużych i małych miastach oraz na terenach wiejskich w kraju w latach 90-tych. Z tego względu zastosowano je do sporządzenia bilansu odpadów komunalnych powstających w Gminie oraz dla potrzeb prognozy ilości wytwarzanych odpadów na obszarze objętym planowaniem w okresie do 2011 r. Zdaniem autorów opracowania powyższe podejście uzasadnia również fakt, iż w myśl przyjętych do Krajowego Planu założeń pierwszy raport z jego realizacji zweryfikuje niektóre z obecnych wyliczeń i wskaźników.

Tab. 6. Wskaźniki nagromadzenia odpadów komunalnych na terenach wiejskich w kg/Ma, rok (KPGO)

Źródła powstawania odpadów	Przyjęty wskaźnik nagromadzenia odpadów	
	Miasto	Wieś
1. odpady z gospodarstw domowych	224	116
2. odpady z obiektów infrastrukturalnych	110	45
3. odpady wielkogabarytowe	20	15
4. odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów	40	40
5. odpady z ogrodów i parków	12	5
6. odpady z czyszczenia ulic	15	-
7. odpady niebezpieczne wchodzące w strumień odpadów domowych	3	2
Razem	424	223

Wytworzone ilości odpadów w Gm. Kurzętnik, zależnie od źródła powstawania, wyliczone w oparciu o wskaźniki nagromadzenia dla terenów wiejskich przedstawia poniższa tabela.

Tab. 7. Ilości odpadów komunalnych wytworzonych w Gm. Kurzętnik w 2003 r.

Lp.	Źródła powstawania odpadów	Ilości, Mg
1.	Odpady z gospodarstw domowych	1 037, 0
2.	Odpady z obiektów użyteczności publicznej	402, 3
3.	Odpady wielkogabarytowe	134, 1
4.	Odpady z budowy, remontów, demontażu	357, 6
5.	Odpady z ogrodów i parków	44, 7
6.	Odpady z czyszczenia ulic	-
7.	Odpady niebezpieczne wchodzące w strumień odpadów domowych	17, 9
Razem		1 993, 6

Tab. 8. Skład morfologiczny w % odpadów powstających w gospodarstwach domowych oraz ilości odpadów wytworzone w Gminie w 2003 r

Lp.	Strumień odpadów	Udział %	Ilość, Mg
1.	Odpady organiczne roślinne	13	134, 8
2.	Odpady organiczne zwierzęce	1	10, 4
3.	Odpady organiczne inne	2	20, 7
4.	Odpady papieru i tektury	13	134, 8
5.	Odpady tworzyw sztucznych	13	134, 8
6.	Odpady materiałów tekstylnych	3	31, 1
7.	Odpady szkła	8	83, 0
8.	Odpady metali	4	41, 5
9.	Odpady mineralne	10	103, 7
10.	Fracja < 10 mm	33	342, 2
Razem		100	1 037, 0

Tab. 9. Skład morfologiczny w % odpadów komunalnych, pochodzących z innych źródeł wytwarzania, (KPGO)

Lp.	Strumień odpadów	Odpady z obiektów użyteczności publicznej	Odpady wielkogabarytowe	Odpady budowlane	Odpady z ogrodów i parków	Odpady z czyszczenia ulic
1.	Odpady organiczne (roślinne+inne)	10	-	-	80	-
2.	Odpady papieru i tektury	30	-	-	-	-
3.	Odpady tworzyw sztucznych	30	10	1	-	-
4.	Odpady materiałów tekstylnych	3	-	-	-	-
5.	Odpady szkła	10	-	-	-	-
6.	Odpady metali	5	30	5	-	-
7.	Odpady mineralne+ drobna frakcja	12	-	-	20	100
8.	Odpady drewna	-	60	7	-	-
9.	Odpady cegły, betonu, nawierzchni dróg	-	-	69	-	-
10.	Piasek i inne	-	-	18	-	-
Razem		100	100	100	100	100

Tab. 10. Ilości odpadów komunalnych, pochodzących z innych źródeł wytwarzania na terenie Gminy w 2003 r., Mg

Lp.	Strumień odpadów	Odpady z obiektów użyteczności publicznej	Odpady wielkogabarytowe	Odpady budowlane	Odpady z ogrodów, parków
1.	Odpady organiczne	40, 2	-	-	35, 8
2.	Odp. papieru i tektury	120, 7	-	-	-
3.	Odpady tworzyw szt.	120, 7	13, 4	3, 6	-
4.	Odpady tekstylne	12, 1	-	-	-
5.	Odpady szkła	40, 2	-	-	-
6.	Odpady metali	20, 1	40, 2	17, 9	-

7.	Odpady mineralne i drobna frakcja	48, 3	-	-	8, 9
8.	Odpady drewna	-	80, 5	25, 0	-
9.	Odp. cegły, betonu itp.	-	-	311, 1	-
Razem		402, 3	134, 1	357, 6	44, 7

Tab. 11. Bilans odpadów komunalnych wytworzonych w Gm. Kurzętnik w 2003 r., Mg

Strumień odpadów	Odpady gospodarstw domowych	Odpady z obiektów użyteczn.publ.	Odpady wielkoga barytowe.	Odpady budowlane	Odpady ogrodów, parków	Razem
Odpady organiczne razem	165, 9	40, 2	-	-	35, 8	241, 9
Odp. papieru i tektury	134, 8	120, 7	-	-	-	255, 5
Odp. tworzyw szt.	134, 8	120, 7	13, 4	3, 6	-	272, 5
Odp. tekstylne	31, 1	12, 1	-	-	-	43, 2
Odp. szkła	83, 0	40, 2	-	-	-	123, 0
Odp. metali	41, 5	20, 1	40, 2	17, 9	-	119, 7
Odp. mineralne	445, 9	48, 3	-	-	8, 9	503, 1
Odp. drewna	-	-	80, 5	25, 0	-	105, 5
Odp. cegły, betonu z nawierzchni dróg	-	-	-	311, 1	-	311, 1
Odp. niebezpieczne*	17, 9*	-	-	-	-	17, 9
Razem	1 054, 9	402, 3	134, 1	357, 0	44, 7	1 993, 6

* - odpady niebezpieczne, wchodzące w strumień odpadów domowych, nie mają opracowanego składu morfologicznego, stąd uwzględniane są jedynie w całkowitym bilansie wytworzonych odpadów

1.2. Odpady sektora gospodarczego

Odpady powstające w sektorze gospodarczym Gminy pochodzą z branży przetwórstwa drzewnego, produkcji rolno-spożywczej, z przerobu kopalin i produkcji materiałów budowlanych oraz z zakładów i placówek świadczących różnorodne usługi. Odpady sektora gospodarczego zasadniczo są zagospodarowane w miejscu ich powstawania bądź przekazywane są do unieszkodliwiania lub przetwarzania do specjalistycznych firm, posiadających zezwolenia na prowadzenie tego rodzaju działalności.

Odpady tego sektora zgodnie z klasyfikacją odpadów można podzielić na:

- odpady niebezpieczne,
- odpady inne niż niebezpieczne,
- odpady komunalne i podobne do komunalnych, pochodzące z zaplecza administracyjno-socjalnych zakładów, firm; odpady te w ogólnym bilansie zasilają odpady komunalne.

Poniżej zestawiono największe z działających w Gminie podmioty gospodarcze, generujące różnorodne odpady sektora gospodarczego.

Tab. 12. Miejsca wytwarzania odpadów sektora gospodarczego w Gm. Kurzętnik

Lp.	Nazwa przedsiębiorstwa, zakładu, firmy
1.	ALSYBET PPU Sp. z o.o., ul. Sienkiewicza 13, 13-306 Kurzętnik
2.	CENTROSTAL TORUŃ SA, ul. Lidzbarska 2, 13-306 Kurzętnik
3.	EXPOM Przedsiębiorstwo Produkcyjne, ul. Sienkiewicza 19, 13-306 Kurzętnik
4.	Gmina Spółdzielcza „Samopomoc Chłopska”, ul. Nowomiejska 9, 13-314 Marzęcice
5.	Prefabet Kurzętnik Przedsiębiorstwo Przemysłu Betonów, ul. Dworcowa 10, 13-306 Kurzętnik
6.	Bydgoskie Kopalnie Surowców Mineralnych – Kopalnia Nielbark
7.	Firma Usługowa MAR BIS ul. Sienkiewicza 3
8.	FHP „Centrala Nasienna”
9-10.	Zakłady Wylęgu Drobiu: ul. Lidzbarska 4, ul. Lidzbarska 11,
11.	Zakład Stolarski, ul. Sienkiewicza 7
12-13	Zakład Tapicerski, ul. Różana 4; Na Stoku 18, 13-306 Kurzętnik
14.	Zakład Usług Hydraulicznych, ul. Grunwaldzka 33, 13-306 Kurzętnik
15.	Gminny Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej, ul. Dworcowa 8, 13-306 Kurzętnik
16.	Auto-Handel, ul. Grunwaldzka 16, 13-306 Kurzętnik
17.	Handel Materiałami Budowlanymi, ul. Dworcowa 12
18.	Zakład Produkcyjno-Handlowy „Drwęca”, ul. Grunwaldzka 15, 13-306 Kurzętnik
19.	LAVAPOL Sp. z o.o., ul. Dworcowa 9, 13-306 Kurzętnik

Mieszkańcy Gm. Kurzętnik w 98% zaopatrywani są w wodę z wodociągów gminnych, natomiast kanalizacja sanitarna swym zasięgiem obejmuje 28%) indywidualnych gospodarstw (m. Kurzętnik). Wobec ogólnej liczby 2355 gospodarstw domowych w gminie – 1612 posiada bezodpływowe zbiorniki do gromadzenia ścieków (tzw. szamba), natomiast 263 gospodarstwa nie posiadają żadnych urządzeń gospodarki ściekowej. Wytwarzane w m. Kurzętnik ścieki komunalne i zbierane istniejącą siecią kanalizacji sanitarnej oczyszczane są w mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków o max przepustowości 444 m³/dobę (wykorzystywanej w 50%).

Posiadana rezerwa przepustowości zostanie wykorzystana po sukcesywnym włączaniu w rozbudowywany w Gminie system kanalizacji kolejnych rejonów m. Kurzętnik oraz przyległych osiedli.

1.3. Odpady niebezpieczne

Źródłem odpadów niebezpiecznych są procesy przemysłowe, rolnictwo, działalność usługowo-handlowa, także część odpadów komunalnych. Znacząca liczba źródeł powstawania tych odpadów ma charakter

rozproszony, co stwarza trudności przy sporządzaniu bilansu poszczególnych strumieni odpadów.

Do strumienia odpadów komunalnych trafia wiele materiałów związanych z działalnością bytową ludzi, które zaliczane są do odpadów niebezpiecznych. Zgodnie z obowiązującym katalogiem odpadów należą tu (grupa 20):

- rozpuszczalniki; kwasy; alkalia,
- odczynniki fotograficzne,
- środki ochrony roślin,
- lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć,
- urządzenia zawierające freony,
- oleje i tłuszcze inne niż jadalne,
- farby, tusze, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne,
- detergenty zawierające substancje niebezpieczne,
- leki cytotoksyczne i cytostatyczne,
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne, zawierające niebezpieczne składniki,
- drewno zawierające niebezpieczne substancje.

Brak systemów odrębnego gromadzenia odpadów niebezpiecznych, wchodzących w strumień odpadów domowych sprawia, że razem z pozostałymi zmieszany odpadami komunalnymi kierowane są do deponowania na składowiska odpadów komunalnych, stwarzając tym samym zagrożenie dla środowiska.

Działające w Gminie zakłady i firmy branży drzewnej, przetwórstwa rolno – spożywczego, przetwórstwa surowców mineralnych oraz różnorodne placówki usługowe generują określone strumienie odpadów niebezpiecznych. Obowiązki wytwórców i posiadaczy w zakresie postępowania z odpadami niebezpiecznymi określają przepisy ustawy z 27 kwietnia 2001 r. o odpadach oraz wydane na jej podstawie rozporządzenia. Poniżej zestawiono firmy, posiadające aktualne decyzje Starosty Nowomiejskiego, zatwierdzające programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi, w których określono ilości odpadów wytwarzanych w skali roku oraz sposoby postępowania z tymi odpadami.

Lp.	Nazwa firmy	Kod odpadu	Ilość, Mg
1.	„EKOBUD” Arkadiusz Plitt, Tylice – Nowe Miasto Lubawskie	17 01 06	100
		17 01 01	100
		17 06 05	100
2.	Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowego MJ, Michałowice	15 02 02	500
		17 06 01	300
		17 06 05	100
3.	Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu i recyklingu „CARO”, Zamość	17 01 06	100
		17 06 01	100
		17 06 05	100
4.	Przedsiębiorstwo Robót Termoizolacyjnych i Antykorozyjnych „Termoexport”, Warszawa	17 01 06	500
		17 06 01	500
		17 06 05	500
5.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „ABBA-Ekomed”, Toruń	17 06 01	800
		17 06 05	800
6.	ELNAFT, Gdańsk	13 05 02	100
		13 05 06	100
		13 05 07	100
		15 02 02	1, 0
		16 02 13	0, 7
		16 07 08	1 800
		17 05 03	1 500
7.	Serwis Nowa Wieś Wielka, m. Nowa Wieś Wielka	13 05 01	1, 2
		13 05 02	0, 8
		13 05 03	0, 4
		13 05 06	0, 4
		13 05 07	0, 3
		13 05 08	0, 3
		15 02 02	0, 8
		16 02 13	100 szt.
		16 07 08	1, 0
16 07 09	0, 6		
8.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe – Ubojnia Trzody, N.M. Lubawskie	13 02 05	0, 5
		16 06 01	0, 1
		16 01 13	0, 005
		20 01 21	0, 020
9.	AWAS – Serwis, Warszawa	13 05 01	1 000
		13 05 02	600
		13 05 03	800
		13 05 06	200
		13 05 07	800
		13 05 08	1 200
		13 08 99	400
		19 08 10	200
10.	PKN „ORLEN” Nowe Miasto Lubawskie	15 02 02	0, 3
		15 01 10	0, 3
11.	Gospodarstwo Pomocnicze przy UG Kurzętnik	Wg zatwierdzonego programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi	Wg zatwierdzonego programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi
12.	Przedsiębiorstwo Przemysłu Betonów „Prefabet-Kurzętnik”	j.w.	j.w.
13.	GS „Samopomoc Chłopska” Kurzętnik z/s w Marzęcicach	j.w.	j.w.

Powstające w Gminie odpady niebezpieczne – medyczne i weterynaryjne, pochodzące z przychodni i gabinetów lekarskich, domów opieki społecznej czy z lecznictwa weterynaryjnego podlegają regulacjom prawnym, wynikającym z dwóch rozporządzeń ministra zdrowia z 23 grudnia 2002 r.: w sprawie rodzajów odpadów medycznych i weterynaryjnych, których poddawanie odzyskowi jest zakazane oraz w sprawie dopuszczalnych sposobów i warunków unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych.

2. Procesy odzysku i unieszkodliwiania odpadów

Procesy odzysku odpadów to wszelkie działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów, również energii i ich wykorzystania. Działania te zostały określone w załączniku Nr 5 do ustawy o odpadach (R1-R14).

Formą odzysku odpadów jest recykling, który polega na powtórny przetwarzaniu substancji lub materiałów zawartych w odpadach w procesie produkcyjnym w celu uzyskania substancji lub materiału o przeznaczeniu pierwotnym i/lub innym. Recykling nie obejmuje jednak odzysku energii.

Potencjalne możliwości odzysku są uzależnione od wielu czynników, zwłaszcza od:

- ilości i rodzaju odpadów,
- możliwości lokalizacyjnych dla obiektów związanych z zagospodarowaniem odpadów,
- warunków ekonomicznych,
- warunków zbytu na produkty powstałe w procesach odzysku,
- akceptacji społecznej.

Unieszkodliwianie odpadów to poddawanie ich procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla środowiska oraz zdrowia i życia ludzi. Procesy te określa załącznik Nr 6 do ustawy o odpadach (D1–D15). Postępowanie polegające na przekształcaniach jest sposobem ostatecznym w sytuacji, gdy nie udało się poddać odpadów procesom odzysku.

Unieszkodliwianie odpadów może odbywać się tylko w miejscu wyznaczonym w trybie przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym w instalacjach lub urządzeniach, spełniających określone wymagania i zgodnie z zasadami ochrony środowiska.

Wybór technologii unieszkodliwiania, podobnie jak możliwości odzysku odpadów uzależniony jest od:

- czynnika ekonomicznego i logistycznego,
- dostępności technologii,
- akceptacji lokalnej społeczności dla wybranego rozwiązania.

Opady powinny być w pierwszej kolejności poddawane odzyskowi lub unieszkodliwianiu w miejscu ich powstawania; te, których nie można poddać w/w procesom w miejscu wytworzenia – powinny być przekazywane do najbliższych położonych miejsc odzysku/unieszkodliwiania.

Zmieszane odpady komunalne wytwarzane w miejscowościach Gm. Kurzętnik zbierane są przez firmy posiadające stosowne zezwolenia i transportowane do unieszkodliwiania przez składowanie na składowisku we wsi Lipowiec, leżącej na pn w odległości 200 m od szosy Lipowiec - Kurzętnik. Obiekt stanowi własność Gminy Kurzętnik i jest zarządzany przez Gospodarstwo Pomocnicze przy Urzędzie Gminy Kurzętnik. Składowisko

odpadów komunalnych w Lipowcu przyjmuje również odpady z gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie oraz gminy wiejskiej NM Lubawskie.

W Gminie Kurzętnik wprowadzany jest system selektywnego zbierania surowców wtórnych, wyodrębnianych z odpadów komunalnych. System oparty jest na ustawionych w miejscowościach Gminy siatkowych pojemnikach na odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych (PET-y) oraz na szkło. W ub. roku zebrano 2,25 Mg odpadów opakowaniowych z tworzyw i 1,10 Mg odpadów szkła, co stanowi ok. 0,15% całkowitej masy wytworzonych w skali roku odpadów komunalnych.

Gminy korzystające ze składowiska w Lipowcu (gm. Kurzętnik, miasto i gmina Nowe Miasto Lubawskie), jako świadome potrzeby zmodernizowania obiektu dla potrzeb jego dalszej i bezpiecznej dla środowiska eksploatacji – podpisały w dniu 17 czerwca 1998 r. „Porozumienie w sprawie współdziałania międzykomunalnego w zakresie modernizacji, utrzymania i eksploatacji wspólnego składowiska odpadów komunalnych położonego w Lipowcu na terenie Gm. Kurzętnik”.

W dniu 12 maja 2004 r. pomiędzy Wójtem Gm. Kurzętnik, Burmistrzem Nowego Miasta Lubawskiego oraz Wójtami Gmin Grodziczno i Nowe Miasto Lubawskie z/s w Mszanowie zawarte zostało Porozumienie, obejmujące również Gminę Grodziczno, którego celem jest wspólne – teraz już czterech Gmin - działanie na rzecz modernizacji, utrzymania i eksploatacji wspólnego składowiska odpadów w Lipowcu.

W treści Porozumienia strony ustaliły, iż przedmiotem wspólnych działań będzie:

- opracowanie dokumentacji – projektu modernizacji składowiska,
- etapowa realizacja modernizacji składowiska,
- określenie zasad eksploatacji wspólnego składowiska.

W Porozumieniu zawarto również zobowiązanie stron do pokrywania kosztów realizacji ustalonych zadań, stosownie do ustalonych udziałów. Zdecydowano również o prowadzeniu procesu inwestycyjnego przez Gminę Kurzętnik.

To zaplanowane przez Gminy wspólne przedsięwzięcie jest przykładem perspektywicznych działań, spójnych z zapisami Wojewódzkiego i Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami dotyczącymi działań o charakterze regionalnym, które mają szansę uzyskać dofinansowanie z polskich funduszy celowych i funduszy strukturalnych.

Wśród odpadów sektora gospodarczego, wytwarzanych na terenie Gminy – najczęściej odzyskiwane są i wykorzystywane:

- odpady organiczne z przetwórstwa żywności, z rolnictwa (jako pasze dla zwierząt, nawozy),
- odpady z przetwórstwa drewna i produkcji mebli (w celach energetycznych),
- odpady budowlane, poremontowe (do budowy i niwelacji dróg, poboczy, do produkcji materiałów budowlanych).

3. Systemy zbierania odpadów

Zbieranie odpadów jest działaniem, mającym przygotować odpady do transportu do miejsca ich odzysku lub unieszkodliwiania. Zbieranie polega w szczególności na umieszczaniu odpadów w pojemnikach, ich segregowaniu i magazynowaniu.

Gmina Kurzętnik objęta jest zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w niewystarczającym

zakresie – wg Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami system obejmuje do 60% gospodarstw domowych.

Zbieranie i transport odpadów komunalnych regulowane jest uchwałą Nr XXVII/23/97 Rady Gminy Kurzętnik z dnia 12 czerwca 1997 r. w sprawie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Kurzętnik. Uchwała wprowadziła na użytkowników posesji obowiązek gromadzenia odpadów w pojemnikach do tego przeznaczonych oraz przekazywania odpadów firmie wywozowej posiadającej stosowne zezwolenia.

Zbieraniem i transportem odpadów komunalnych wytwarzanych w Gm. Kurzętnik na gminne składowisko w Lipowcu zajmuje się Gospodarstwo Pomocnicze przy UG w Kurzętniku. Odpady powstające w sąsiednich gminach, korzystających ze składowiska w Lipowcu zbierane są przez wymienione niżej firmy, posiadające zezwolenia na ich odbiór i transport do miejsca unieszkodliwiania:

- Gospodarstwo Pomocnicze przy Urzędzie Gminy Nowe Miasto Lubawskie z/s w Mszanowie,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „EKO” Sp. z o.o. w Iławie,
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Produkcyjno-Usługowo-Handlowe „SANIBUD” z Nowego Miasta Lubawskiego,
- Miejski Zakład Komunalny w N.M. Lubawskim,
- Firma Usługowo-Handlowa „BASTA” Stanisław Sokołowski, Grodziczno.

Surowce wtórne w postaci odpadów tworzyw sztucznych i szkła zbierane są przez firmę „Maja” z NM. Lubawskiego, posiadającą stosowne w tym zakresie zezwolenie Starosty Nowomiejskiego.

Odpady niebezpieczne oraz inne niż niebezpieczne, powstające w Gminie zbierane są przez następujące podmioty gospodarcze:

- Firma Handlowa Artykuły Motoryzacyjne Wojciech Gruźlewski z NM Lubawskiego,
- Hurtownia Produktów Naftowych NAFTOL Sp. z o.o. z Olsztyna,
- MAJA Jacek Mączkowski z NM Lubawskiego,
- Firma Handlowo-Usługowa TONER z Bielic/Krotoszyny,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. z Ostródy,
- Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe SOKÓŁ Zdzisław Sokołowski, Grodziczno.

4. Sposoby unieszkodliwiania odpadów komunalnych

Podobnie jak w kraju i w województwie, podstawowym procesem unieszkodliwiania stałych odpadów komunalnych, wytwarzanych w Gminie i zbieranych w zorganizowanym systemie odbioru jest ich deponowanie na gminnym składowisku we wsi Lipowiec, należącym do kategorii składowisk innych niż niebezpieczne i obojętne. Składowisko to stanowi własność Gm. Kurzętnik i jest administrowane przez Gospodarstwo Pomocnicze przy UG w Kurzętniku.

Oprócz Gm. Kurzętnik składowisko w Lipowcu przyjmuje również stałe odpady sektora komunalnego oraz odpady obojętne (np. gruz budowlany, masy ziemne), pochodzące z gminy miejskiej i wiejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Omawiane składowisko funkcjonujące od 1975 r., zlokalizowane zostało w miejscu dawnego wyrobiska po eksploatacji żwiru. Przez wiele lat (do 1997 r) było również miejscem unieszkodliwiania nieczystości płynnych. Obecnie składowisko zwane jest Międzygminnym Składowiskiem Odpadów Komunalnych w Lipowcu.

Tab. 13. Podstawowe dane o składowisku w Lipowcu (wg PPGO i materiałów UG)

Właściciel obiektu.	Lokalizacja składowiska	Zarządca składowiska	Teren obsługiwany	Powierzchn. składowiska ha		Ilość składow. odpadów, Mg/rok	Przewidywany czas eksploatacji, rok
				Expl.	Docel.		
Gmina Kurzętnik	Lipowiec, Gmina Kurzętnik	Gospodarstwo Pomocnicze przy UG Kurzętnik	Gm. Kurzętnik Miasto i Gm. NM Lub.	3, 48	6, 24	2400 – 2500	2018

Tab. 14. Informacje o stanie formalno-prawnym składowiska w Lipowcu (wg PPGO i materiałów UG)

Składowisko	Pozwolenie na użytkowanie	Przeгляд ekologiczny	Instrukcja eksploatacji	Sprzęt techniczny	Uszczelnienie	Piezometry	Ogrodzenie	Zieleń	waga
Lipowiec, Gm. Kurzętnik	+	+	+	+	(naturalne)	-	+	+	-

Składowisko w Lipowcu jako obiekt funkcjonujący od 1975 r. nie posiada warunków techniczno-budowlanych, gwarantujących spełnienie obecnych wymagań, określonych rozporządzeniem ministra środowiska z 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk jak również nie jest przygotowane do realizacji wymaganych warunków do prowadzenia eksploatacji składowiska, wynikających z kolejnego rozporządzenia ministra środowiska z 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań bezpiecznego dla otoczenia funkcjonowania składowiska.

Obowiązki związane z dostosowaniem istniejących składowisk odpadów do wymagań organizacyjnych i

technicznych, wynikających z aktualnych przepisów określa art. 33 ustawy z 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych innych ustaw (z późn. zmianami). Obowiązki te związane są ściśle z ustaleniami Przeglądu Ekologicznego, który dla składowiska w Lipowcu wykonano w 2002 r.

Z ustaleń Przeglądu wynika, iż:

- składowisko jest zlokalizowane zgodnie z ogólnym planem zagospodarowania przestrzennego Gm. Kurzętnik, a stan formalno-prawny składowiska jest uregulowany,

- składowisko w Lipowcu od 1999 r. jest w fazie modernizacji, mającej na celu dostosowanie obiektu do obowiązujących wymagań w zakresie bezpiecznego dla środowiska funkcjonowania,
- składowisko przyjmuje stałe odpady komunalne z trzech gmin – sygnatariuszy Porozumienia z 17 czerwca 1998,
- usytuowanie składowiska – w znacznym oddaleniu od terenów zamieszkałych, stosowana technologia oraz prowadzenie prawidłowej eksploatacji minimalizują negatywny wpływ obiektu na środowisko,
- z racji ukształtowania terenu i istnienia naturalnej strefy zieleni składowisko jest obiektem „wkomponowanym” w krajobraz,
- warunki naturalne w postaci ukształtowania terenu i budowy hydrogeologicznej podłoża; struktura składowanych odpadów, lokalizacja obiektu oraz wcześniejsze inwestycje sprawiają, że uciążliwości funkcjonującego dla środowiska nie są odczuwalne,
- stan obiektu (w okresie sporządzania Przeglądu, tj. w 2002 r. pod kątem obowiązujących przepisów oraz norm dotyczących składowisk został oceniony pozytywnie, stąd planowana modernizacja powinna przedłużyć okres jego eksploatacji.

Ustalenia Przeglądu Ekologicznego wykazały, iż składowisko w Lipowcu nie posiada:

- systemu monitorowania oddziaływania obiektu na wody (gruntowe i podziemne) oraz gleby;
- systemu zbierającego odcieki;
- instalacji do odgazowywania wypełnionych kwater.

Wobec powyższego zarządzający obiektem, w celu dostosowania jego funkcjonowania do wymagań technicznych i organizacyjnych, wynikających z przepisów prawa, zobowiązany jest wystąpić do Starosty Powiatu o stosowne pozwolenie na przebudowę/modernizację obiektu. Obowiązek dostosowania funkcjonowania obiektu do ustaleń decyzji Starosty, dotyczących harmonogramu realizacji poszczególnych działań trzeba będzie wykonać w terminie do 31 grudnia 2009 r.

Przebudowa/modernizacja składowiska w Lipowcu dla potrzeb składowania odpadów z kilku gmin powiatu nowomiejskiego może być przedsięwzięciem o charakterze regionalnym, stąd uzasadnionym może być staranie się o środki finansowe z funduszy strukturalnych na dostosowanie obiektu do aktualnych wymagań techniczno-technologicznych.

Rada Ministrów w kwietniu br. wydała rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej na inwestycje służące dostosowaniu składowisk odpadów do wymagań ochrony środowiska (Dz. U. 04.102.1067).

W rozporządzeniu określono zasady udzielania pomocy przez NFOŚ i GW oraz wojewódzkie, powiatowe i gminne fundusze dla dostosowania składowisk odpadów oraz na preferowane zadania i inwestycje w tym zakresie. Wyszczególnione w rozporządzeniu działania są zgodne z postanowieniami Polityki ekologicznej państwa na lata 2003-2006 oraz przepisami Unii Europejskiej.

Na terenie Gm. Kurzętnik poza składowiskiem nie ma innych instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów w postaci kompostowni czy zakładu mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów.

5. Podsumowanie i wnioski

W trakcie prac nad Planem Gospodarki Odpadami dla Gminy Kurzętnik oszacowano, iż w skali roku na terenie objętym planowaniem powstaje ok. 2000 Mg odpadów

sektora komunalnego; w zorganizowanym systemie odbioru zbieranych jest ok. 1600 Mg (PPGO).

Odpady sektora komunalnego odbierane są w zorganizowanym systemie, obejmującym ok. 60% mieszkańców gminy i transportem Gospodarstwa Pomocniczego przy UG przekazywane do unieszkodliwiania na składowisku w Lipowcu.

Obiekt przyjmujący odpady posiada uregulowany stan formalno-prawny, natomiast pod względem techniczno-budowlanym nie jest przygotowany do spełniania obowiązujących wymagań w zakresie ograniczenia jego negatywnego oddziaływania na środowisko.

Na terenie Gminy wprowadzane jest selektywne gromadzenie surowców wtórnych odpadów opakowaniowych tworzyw sztucznych i szkła, wyodrębnianych z odpadów domowych.

Odpady sektora gospodarczego zbierane są selektywnie i odzyskiwane, odpowiednio do sposobów dalszego z nimi postępowania, określonych ustawą z 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. Odbiór i transport odpadów niebezpiecznych do unieszkodliwiania wykonywany jest przez firmy, posiadające stosowne zezwolenia na prowadzenie tego rodzaju działalności.

Reasumując – z oceny aktualnego stanu gospodarki odpadami w Gm. Kurzętnik wynika, iż:

- zorganizowany system odbioru stałych odpadów komunalnych, kierowanych do unieszkodliwiania na gminnym składowisku w Lipowcu obejmuje ok. 60% mieszkańców,
- system selektywnego gromadzenia surowców wtórnych, wyodrębnianych z odpadów komunalnych funkcjonuje w Gminie w niewielkim zakresie,
- w Gminie nie ma systemu selektywnego gromadzenia odpadów niebezpiecznych, pochodzących z odpadów domowych,
- składowisko w Lipowcu, na którym składowane są także stałe odpady komunalne z M. i Gm. Nowe Miasto Lubawskie nie spełnia wymagań technicznych i organizacyjnych w zakresie monitoringu i bezpiecznej dla środowiska eksploatacji, stąd powinno być zmodernizowane w terminie do 31 grudnia 2009 r.

IV. Prognoza zmian w zakresie gospodarki odpadami

Całkowita masa odpadów wytwarzanych w gminie zależna jest od liczby jej mieszkańców oraz od zmian wskaźnika nagromadzenia poszczególnych rodzajów odpadów. Dla potrzeb niniejszego opracowania przyjęto prognozę ludności dla Gm. Kurzętnik, uwzględnioną w WPGO oraz wskaźniki nagromadzenia poszczególnych rodzajów odpadów, określone w Planie Krajowym.

Przyjęto założenie, że rozwój gospodarczy kraju, także województwa, postępować będzie bez większych zahamowań i struktura gospodarki stopniowo będzie zbliżać się do gospodarki europejskiej.

Rozwój gospodarczy skutkować będzie m.in. zmianami w ilościach i strukturze wytwarzanych odpadów. Przyjęto, iż w nadchodzących 4 - 5 latach dominować będą postawy „odpadogenne”, natomiast w latach kolejnych stopniowo przeważać będą zachowania proekologiczne, o świadomym stosunku do kwestii postępowania z odpadami.

Prognozy rodzajów i ilości odpadów komunalnych powstających na terenie Gm. Kurzętnik opracowano w oparciu o dane statystyczne z zakresu prognozowanych zmian liczby ludności do 2011 r. (Rocznik Statystyczny 2003) oraz wskaźniki nagromadzenia odpadów, przyjęte w Krajowym PGO.

Tab. 15. Prognozowana liczba mieszkańców Gm. Kurzętnik do 2011 r.

Rok	Gmina
2004	8931
2005	8922
2006	8913
2007	8904
2008	8895
2009	8886
2010	8877
2011	8868

Mając na względzie podział odpadów zależnie od miejsca powstawania, konieczność wyróżnienia odpadów opakowaniowych oraz bliższą charakterystykę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji – dla potrzeb sporządzenia gminnego planu gospodarki odpadami oraz prognozowania ilości wytwarzanych odpadów różnych rodzajów w okresie do 2011 r., przyjęto analogicznie jak w

Krajowym i Wojewódzkim PGO podział, polegający na wyodrębnieniu 18-20 strumieni odpadów.

Dla wyodrębnionych strumieni odpadów w Krajowym Planie ustalono wskaźniki ich charakterystyki jakościowej, uwzględniające różnice pomiędzy odpadami wytwarzanymi na terenach miejskiej i wiejskiej zabudowy.

Tab. 16. Wskaźniki nagromadzenia odpadów komunalnych w kg dla terenów miejskich i wiejskich wg KPGO

Lp.	Strumień odpadów komunalnych ^x	Tereny miejskie	Tereny wiejskie
1.	Domowe odpady organiczne, w tym: 1.1.odpady organiczne roślinne 1.2.odpady organiczne zwierzęce 1.3.odpady organiczne inne	81, 4 4, 4 4, 4	18, 8 1, 1 2, 2
2.	Odpady zielone	10, 0	4, 16
3.	Odpady papieru nieopakowaniowego	28, 6	10, 6
4.	Odpady papieru opakowaniowego	41, 5	15, 4
5.	Odp. opakowań wielomateriałowych	4, 6	1, 7
6.	Odp.tworzyw szt. nieopakowaniowych	48, 2	21, 0
7.	Odp.tworzyw szt. opakowaniowych	15, 5	6, 7
8.	Odpady tekstylne	12, 1	4, 6
9.	Odpady szkła nieopakowaniowego	2, 0	1, 0
10.	Odpady szkła opakowaniowego	28, 1	18, 9
11.	Odpady metali	12, 7	4, 6
12.	Odpady z blachy stalowej	4, 5	1, 6
13.	Odpady z aluminium	1, 3	0, 5
14.	Odpady mineralne	14, 3	13, 2
15.	Drobna frakcja popiołowa	46, 7	40, 2
16.	Odpady wielkogabarytowe	20, 0	15, 0
17.	Odpady budowlane	40, 0	40, 0
18.	Odpady niebezpieczne, wyodrębniane ze strumienia odpadów domowych	3, 0	2, 0
Razem		423, 7	223, 6

x- w tabeli wyodrębniono 18 strumieni odpadów; zależnie od potrzeb można również odpady podzielić na 20 strumieni, dzieląc domowe odpady organiczne na: organiczne domowe; organiczne roślinne; organiczne inne.

W stosunku do niektórych rodzajów odpadów znajdujących się w strumieniu odpadów komunalnych, w Krajowym Planie zostały określone procentowe poziomy ich odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem. Są to:

- odpady komunalne ulegające biodegradacji,
- odpady opakowaniowe,
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane,
- odpady niebezpieczne, wchodzące w strumień odpadów domowych.

Podział odpadów komunalnych na zróżnicowane strumienie jest istotny dla potrzeby bliższego scharakteryzowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (odpadów biodegradowalnych), których

konieczność odzysku i recyklingu, stosownie do poziomów ustalonych w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami jest podstawowym przedsięwzięciem we współczesnej gospodarce odpadami.

Odpady komunalne ulegające biodegradacji to:

- domowe odpady organiczne,
- odpady zielone,
- odpady opakowaniowe papieru,
- odpady papieru nieopakowaniowego.

W opracowaniu założono poziomy odzysku odpadów biodegradowalnych zgodnie z KPGO, który opiera się w tym zakresie na zapisach Dyrektywy Rady 1999/31/EC w sprawie składowania odpadów:

Tab. 17. Zakładane w % ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania (w stosunku do 1995 r.), wg KPGO

Rok	% masy odpadów ulegających biodegradacji, kierowanych do składowania
2010	75
2013	50
2020	35

W Dyrektywie zostały określone poziomy, do których należy sukcesywnie redukować odpady komunalne ulegające biodegradacji kierowane na składowiska, tj.:

- w roku 2010 do 75% tych odpadów, wytworzonych w 1995 r.,
- w roku 2013 do 50% tych odpadów, wytworzonych w 1995 r.,
- w roku 2020 do 35% tych odpadów, wytworzonych w 1995 r.

Dyrektywa Rady dopuściła przesunięcie uzyskania w/w poziomów o 4 lata w przypadku państw członkowskich UE, w których w 1995 roku składowano ponad 80% wytworzonych wtedy odpadów komunalnych. Ponieważ taka sytuacja miała miejsce również w Polsce – ustalone w KPGO poziomy odzysku i unieszkodliwiania odpadów

ulegających biodegradacji przewidziane są do osiągnięcia w terminach podanych wyżej; w Dyrektywie dla państw pozostałych są to odpowiednio lata 2006, 2009 i 2016.

Celem ograniczania i eliminowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji ze strumienia odpadów kierowanych na składowisko jest zapobieganie i/lub zmniejszanie możliwych ujemnych wpływów tego obiektu na środowisko w postaci emisji metanu do powietrza oraz zanieczyszczeń chemicznych do wód i gleby.

W Krajowym Planie określono poziomy odzysku i unieszkodliwiania dla wybranych rodzajów odpadów wskazując przedział czasu, w którym należy je osiągnąć.

Tab. 18. Poziomy odzysku i unieszkodliwiania w % wybranych rodzajów odpadów wg KPGO

Lp.	Strumień odpadów	2006	2010
1.	Odpady zielone	35	50
2.	Odpady papieru opakowaniowe	45	55
3.	Odpady szkła opakowaniowe	35	60
4.	Odpady tworzyw sztucznych opak.	22	30
5.	Odpady wielkogabarytowe	20	50
6.	Odpady budowlane	15	40
7.	Odpady niebezpieczne/z odp. domowych	15	50

Z uwagi na szybki przyrost masy odpadów opakowaniowych - konieczność recyklingu tego rodzaju odpadów w ustalonych ilościach i terminach została uregulowana rozporządzeniem ministra środowiska z 29 maja 2003 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych (do 31 grudnia 2007 r.).

Rozporządzenie wydane na podstawie ustawy z 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie

gospodarowania niektórymi odpadami (Dz. U. 03.104.982), adresowane do producentów, dystrybutorów i handlowców szczegółowo określa procentowe poziomy recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych, a więc ponownego skierowania do przetwarzania określonych rodzajów odpadów w okresie 2004-2007:

Lp.	Rodzaj opakowania	2004	2005	2006	2007
		% poziom recyklingu			
1.	- z papieru i tektury	39	42	45	48
2.	- z tworzyw sztucznych	14	18	22	25
3.	- ze szkła gospodarczego	22	29	35	40
4.	- z aluminium	25	30	35	40

Dla potrzeb niniejszego Planu oraz określenia niezbędnych systemów odzysku i unieszkodliwiania wybranych rodzajów odpadów, stosownie do ustalonych poziomów, poniżej w tabelach podano prognozy ilości odpadów wytwarzanych i wskazanych do odzysku z terenu Gm. Kurzętnik w okresie do 2011 r.

Prognozy sporządzono dla poszczególnych strumieni odpadów (SO) oznaczonych następująco:

- 1) odpady organiczne roślinne,
- 2) odpady organiczne zwierzęce,
- 3) odpady organiczne inne; odpady 1-3 to domowe odpady organiczne,
- 4) odpady zielone,
- 5) odpady papieru nieopakowaniowego; łącznie odpady 1-5 to odpady komunalne ulegające biodegradacji,
- 6) odpady papieru opakowaniowego,
- 7) odpady opakowań wielomateriałowych,
- 8) odpady tworzyw sztucznych nieopakowaniowych,
- 9) odpady tworzyw sztucznych opakowaniowych,
- 10) odpady tekstylne,

- 11) odpady szkła nieopakowaniowego,
- 12) odpady szkła opakowaniowego,
- 13) odpady metali,
- 14) odpady z blachy stalowej,
- 15) odpady z aluminium,
- 16) odpady mineralne,
- 17) drobna frakcja popiołowa,
- 18) odpady wielkogabarytowe,
- 19) odpady budowlane,
- 20) odpady niebezpieczne, wchodzące w strumień odpadów domowych.

W prognozie uwzględniono wskaźniki nagromadzenia określonych rodzajów odpadów w kg/Ma, rok, z przewidywaną ich zmiennością, zależnie od postaw „odpadogennych” lub proekologicznych w latach późniejszych (zmiennie wskaźniki ujęto w kolumnach oznaczonych „a”).

Prognozowane zmiany ilości wytwarzanych odpadów w okresie do 2011 r. ujęto w kolumnach oznaczonych „b”.

Tab. 19. Prognoza wytwarzania odpadów komunalnych w Gm. Kurzętnik w latach 2004-2011

SO	2003	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	a	a	8931 b	a	8922 b	a	8913 b	a	8904 b	a	8895 b	a	8886 b	a	8877 b	a	8868 b
1.	18,8	18,99	169,6	19,18	171,1	19,18	170,9	19,18	170,8	19,18	170,6	19,18	170,4	19,18	170,2	19,18	170,1
2.	1,1	1,10	9,8	1,10	9,8	1,09	9,7	1,08	9,6	1,07	9,5	1,06	9,4	1,05	9,3	1,04	9,2
3.	2,2	2,24	20,0	2,29	20,4	2,33	20,8	2,38	21,2	2,43	21,6	2,48	22,0	2,53	22,4	2,55	22,6
4.	4,1	4,18	37,3	4,27	38,1	4,35	38,8	4,44	39,5	4,53	40,3	4,62	41,0	4,71	41,8	4,76	42,2
5.	10,6	10,81	96,6	11,03	98,4	11,14	99,3	11,25	100,2	11,36	101,1	11,48	102,0	11,59	102,9	11,59	102,8
6.	15,4	15,71	140,3	16,02	142,9	16,18	144,2	16,34	145,5	16,51	146,8	16,67	148,2	16,84	149,5	16,84	149,3
7.	1,7	1,73	15,5	1,77	15,8	1,79	15,9	1,80	16,1	1,82	16,2	1,84	16,4	1,86	16,5	1,86	16,5
8.	21,0	21,21	189,4	21,42	191,1	21,42	190,9	21,42	190,7	21,42	190,5	21,42	190,4	21,42	190,2	20,99	186,2
9.	6,7	6,77	60,4	6,83	61,0	6,83	60,9	6,83	60,9	6,83	60,8	6,83	60,7	6,83	60,7	6,70	59,4
10.	4,6	4,69	41,9	4,79	42,7	4,83	43,1	4,88	43,5	4,93	43,9	4,98	44,3	5,03	44,7	5,08	45,1
11.	1,0	1,02	9,1	1,04	9,3	1,06	9,5	1,08	9,6	1,10	9,8	1,13	10,0	1,15	10,2	1,16	10,3
12.	18,8	19,18	171,3	19,56	174,5	19,95	177,8	20,35	181,2	20,76	184,6	21,17	188,1	21,60	191,7	21,81	193,4
13.	4,5	4,55	40,6	4,59	41,0	4,59	40,9	4,59	40,9	4,59	40,8	4,59	40,8	4,59	40,7	4,59	40,7
14.	1,6	1,62	14,4	1,63	14,6	1,63	14,5	1,63	14,5	1,63	14,5	1,63	14,5	1,63	14,5	1,63	14,5
15.	0,4	0,40	3,6	0,41	3,6	0,41	3,6	0,41	3,6	0,41	3,6	0,41	3,6	0,41	3,6	0,41	3,6
16.	13,2	13,20	117,9	13,20	117,8	13,33	118,8	13,47	119,9	13,60	121,0	13,74	122,1	13,87	123,2	14,01	124,3
17.	40,2	39,40	351,8	38,61	344,5	37,45	333,8	36,33	323,4	35,24	313,4	34,18	303,7	33,15	294,3	32,16	285,2
18.	15,0	15,89	141,9	16,83	150,1	16,83	150,0	16,83	149,8	16,83	149,7	16,83	149,5	16,83	149,4	16,83	149,2
19.	40,0	43,38	387,4	47,05	419,7	49,83	444,1	52,78	470,0	55,91	497,3	59,21	526,2	62,72	556,8	66,85	592,8
20.	2,0	2,00	17,9	2,00	17,8	2,00	17,8	2,00	17,8	2,00	17,8	2,00	17,8	2,00	17,8	2,00	17,7
Suma		2036,8		2084,2		2105,6		2128,7		2153,9		2181,0		2210,3		2235,0	

Dla potrzeb niniejszego Planu sporządzono również prognozy wytwarzania i odzysku wybranych rodzajów odpadów, stosownie do procentowych poziomów ustalonych w Planie Krajowym.

Tab. 20. Prognoza ilości wytworzonych w Gm. Kurzętnik wybranych rodzajów odpadów, dla których w KPGO ustalono poziomy odzysku i unieszkodliwiania

Lp.	Strumień odpadów	Ilość, Mg	
		2006	2010
1.	Odpady komunalne ulegające biodegradacji, w tym: -odpady organiczne domowe -odpady zielone -odpady papieru nieopakowaniowego	339,5 201,4 38,8 99,3	346,6 201,9 41,8 102,9
2.	Odpady papieru opakowaniowego	144,2	149,5
3.	Odpady szkła opakowaniowego	177,8	191,7
4.	Odpady tworzyw opakowaniowych	60,9	60,7
5.	Odpady wielkogabarytowe	150,0	149,4
6.	Odpady budowlane	444,1	556,8
7.	Odpady niebezpieczne, pochodzące z odpadów domowych	17,8	17,8

Tab. 21. Prognoza ilości odzyskanych w Gm. Kurzętnik wybranych rodzajów odpadów w Mg, stosownie do ustalonych w KPGO poziomów

Lp.	Strumień odpadów	2006		2010	
		Ilość wytworzonych odpadów	Ilość odpadów odzyskanych	Ilość wytworzonych odpadów	Ilość odpadów odzyskanych
1.	Odpady zielone	38,8	13,6	41,8	20,9
2.	Odpady papieru opakowaniowego	144,2	64,9	149,5	82,2
3.	Odpady szkła opakowaniowego	177,8	62,2	191,7	115,0
4.	Odpady tworzyw sztucznych opakowaniowych	60,9	13,4	60,7	18,2
5.	Odpady wielkogabarytowe	150,0	30,0	149,4	74,7
6.	Odpady budowlane	444,1	66,6	556,8	222,7
7.	Odpady niebezpieczne pochodzące z odpadów domowych	17,8	2,7	17,8	8,9

Prognozowane do wytworzenia ilości odpadów sektora komunalnych w okresie objętym planowaniem (2004-2007) i w okresie perspektywnym do 2011 roku, uwzględniają, obok zmian demograficznych, zmienność wskaźników nagromadzenia odpadów, zależną od postaw, zarówno „odpadogennych” jak i proekologicznych zachowań mieszkańców w nadchodzących latach.

V. Działania zmierzające do poprawy stanu gospodarki odpadami

1. Zapobieganie powstawaniu odpadów

Postępowanie w celu zapobiegania i minimalizowania ilości powstających odpadów jest priorytetowym przedsięwzięciem we współczesnej gospodarce odpadami i dotyczy wszystkich - uczestniczących w wytwarzaniu i dystrybucji produktów, konsumentów, także władz lokalnych.

W bardzo wielu procesach przetwórczych możliwe jest zastosowanie technologii eliminujących powstawanie odpadów. Wdrażanie takich technologii jest jednak uwarunkowane efektywnością ekonomiczną wynikającą z pełnego wykorzystania użytych w procesie produkcji materiałów.

W Krajowym Planie GO wskazano środki pozwalające na zmniejszanie ilości odpadów powstających w zakładach produkcyjnych, np. w postaci:

- optymalizacji gospodarki magazynowej i poprawy praktyk operacyjnych,
- modyfikacji urządzeń,
- recyklingu i ponownego użycia (m.in. wykorzystania odpadu jako surowca w produkcji; odzysku surowców wtórnych lub składników użytecznych; giełdy odpadów).

Jedną z metod minimalizacji ilości odpadów jest wprowadzanie w zakładach zasad tzw. Czystszej Produkcji, których stosowanie zmierza do ograniczania zanieczyszczeń, w tym odpadów „u źródła”. Innym przykładem może być wprowadzanie przez podmioty gospodarcze systemu zarządzania według norm ISO 14 000.

Działania zapobiegawcze to także wszelkie przedsięwzięcia informacyjne i edukacyjne, podejmowane również przez władze lokalne, adresowane do mieszkańców/konsumentów i zmierzające do kształtowania określonych zachowań, polegających na:

- kupowaniu produktów w niezbędnych opakowaniach,
- nabywaniu produktów wykonanych z materiałów z recyklingu,
- ograniczania zakupów wyrobów jednorazowego użytku,
- popularyzacji nabywania artykułów o wysokiej jakości.

Działania edukacyjne, o podstawowym znaczeniu dla kwestii minimalizacji wytwarzanych odpadów muszą być kierowane do całego społeczeństwa. Zagadnienia ochrony środowiska przed odpadami powinny być uwzględniane w programach zajęć przedszkolnych, w programach nauczania w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i średnich.

Edukacja ekologiczna w szkołach winna być wspierana przez lokalne media cyklicznymi, tematycznymi audycjami i materiałami o współczesnej gospodarce odpadami, o dobrych i złych przykładach postępowania z odpadami w najbliższym otoczeniu, a nie sporadycznie, z okazji Dnia Ziemi czy kampanii Sprzątania Świata.

Przykłady dobrych praktyk, prawidłowych rozwiązań organizacyjnych oraz uzyskiwanych efektów w tej

dzielnie w mieście powinny być szeroko prezentowane i popularyzowane.

Działania informacyjne i edukacyjne należy wspierać przedsięwzięciami organizacyjnymi we wszystkich środowiskach i tworzyć warunki m.in. do:

- selektywnego gromadzenia odpadów papieru, tworzyw sztucznych w urzędach, instytucjach, szkołach, placówkach handlowych, usługowych,
- zbierania i recyklingu tonerów,
- selektywnego gromadzenia odpadów budowlanych, mas ziemnych (na budowach) do ponownego wykorzystania,
- kompostowania odpadów zielonych, np. w obrębie ogródków działkowych, w obrębie rozproszonych zabudowy mieszkaniowej, na terenie firm zajmujących się miejską zielenią.

Proponowanym działaniom powinno towarzyszyć prawo miejscowe czyli aktualizacja przepisów /regulaminu/ zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy preferujące:

- selektywne gromadzenie surowców wtórnych poprzez korzystanie z określonych typów pojemników,
- korzystanie w szerokim zakresie z usług firm odbierających odpady komunalne,
- przydomowe kompostowanie odpadów zielonych.

Władze lokalne w ramach przepisów prawa miejscowego mogą korzystać z instrumentów finansowych, określając zróżnicowane opłaty za odbiór odpadów zmieszanych i selektywnie zgromadzonych.

2. Ograniczanie ilości i negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko

Zgodnie z zapisami ustawy o odpadach, uwzględniającej postanowienia Dyrektywy Rady 75/442/EEC w sprawie odpadów, tzw. „ramowej” – gospodarowanie odpadami musi odbywać się w sposób bezpieczny dla środowiska i zdrowia ludzi.

Dla potrzeb takiego postępowania sporządza się plany gospodarki odpadami, określające niezbędną infrastrukturę, umożliwiającą bezpieczne zbieranie, sortowanie, transport, recykling, odzyskiwanie materiałów (także energii) z odpadów oraz ich unieszkodliwienie.

Ponieważ składowanie jest jednym z elementów kompleksowego systemu gospodarki odpadami, musi być prowadzone w ustalonych warunkach technicznych i eksploatacyjnych i dotyczyć deponowania tych odpadów, których nie można było unieszkodliwić przed składowaniem ze względów technologicznych czy ekonomicznych.

W Krajowym Planie Gospodarki Odpadami określono działania związane z tworzeniem warunków do odzysku i recyklingu oraz unieszkodliwiania określonych rodzajów odpadów, których dalsze składowanie stwarzać może zagrożenie dla środowiska oraz zdrowia ludzi. Takie działania ustala się również w planach gospodarki odpadami niższych szczebli, stosownie do obszaru objętego planowaniem.

Do odpadów wskazanych do odzysku i unieszkodliwiania należą:

- odpady komunalne ulegające biodegradacji,
- odpady opakowaniowe,
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane,
- odpady niebezpieczne wyodrębniane ze strumienia odpadów domowych.

Stworzenie, wdrożenie i eksploatacja systemów selektywnego gromadzenia surowców wtórnych i odpadów niebezpiecznych, pochodzących z odpadów domowych z gospodarstw wiejskich oraz odzysk odpadów budowlanych i wielkogabarytowych to zadania gminy, ujęte w gminnym planie gospodarki odpadami.

Zorganizowanie takiego systemu wymaga działań organizacyjno-technicznych oraz nakładów finansowych, obejmujących:

- 1) ustalenia sposobu zbierania odpadów niebezpiecznych, wyodrębnianych z odpadów domowych;
 - ze względu na specyfikę terenów wiejskich, tj. rozproszoną zabudowę, znaczne odległości – mieszkańców tych terenów należy zachęcać do gromadzenia odpadów niebezpiecznych w domach, w odpowiednich pojemnikach/workach, które będą odbierane przez firmę komunalną posiadającą zezwolenie na odbiór i transport takich odpadów w ustalonych terminach („kalendarz usług”);
- 2) wszechstronne informowanie mieszkańców o ustalonych sposobach gromadzenia i odbioru w/w odpadów;

- opracowanie „kalendarza usług” z terminarzem odbioru odpadów niebezpiecznych z poszczególnych miejscowości w gminie;
- zakup specjalnych pojemników/worków oraz ustalenie zasad finansowania usługi odbioru odpadów niebezpiecznych przez specjalistyczne do dalszego unieszkodliwiania.

Ustalenie i propagowanie sposobu zbierania, gromadzenia i odbioru odpadów niebezpiecznych pochodzących z odpadów domowych z terenów wiejskich gminy ma istotne znaczenie dla stanu sanitarnego tych terenów oraz jakości wiejskiego środowiska.

Z uwagi na praktykowane czasami na terenach wiejskich, wykorzystywanie określonych rodzajów odpadów, powstających w wiejskich gospodarstwach domowych dla własnych potrzeb, np. w celach grzewczych należy wskazać, iż taką działalność reguluje rozporządzenie ministra gospodarki, pracy i polityki społecznej z 10 lutego 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów odpadów innych niż niebezpieczne oraz rodzajów instalacji i urządzeń, w których dopuszcza się ich termiczne przekształcanie (Dz. U. 04.25.221).

Poniżej w tabeli podano rodzaje odpadów, które można spalać w domowych instalacjach i urządzeniach centralnego ogrzewania, kuchniach i piecach:

Kod odpadu	Grupy, podgrupy, rodzaje odpadów
02 01 07	Odpady z gospodarki leśnej
03 01 01	Odpady kory i korka
03 01 05	Trociny, wióry, ścinki, drewno, płyta wiórowa i fornir inne niż wymienione w 03 01 04
03 03 01	Odpady z kory i drewna
03 03 07	Mechanicznie wydzielone odrzuty z przeróbki makulatury i tektury
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury
15 01 03	Opakowania z drewna
17 02 01	Drewno
19 12 01	Papier i tektura
19 12 07	Drewno inne niż wymienione w 19 12 06

Znane są przypadki, iż mieszkańcy terenów wiejskich, zajmujący się gospodarką rolną, we własnym zakresie „zagospodarowują” – poprzez spalanie - opakowania po nawozach sztucznych i środkach ochrony roślin, należące do odpadów niebezpiecznych (kod 15 01 10^x) - pomimo posiadanej wiedzy o potrzebie zwrotu takich opakowań dystrybutorom.

Ponieważ spalanie odpadów niebezpiecznych poza instalacjami do tego przeznaczonymi jest niedozwolone konieczność objęcia terenów wiejskich zorganizowanym systemem gromadzenia i odbioru odpadów niebezpiecznych, pochodzących z gospodarstw domowych wiejskich jest priorytetowym przedsięwzięciem gminnego planu gospodarki.

System gromadzenia i odbioru odpadów niebezpiecznych z terenów wiejskich może być realizowany przez firmę, posiadającą stosowne zezwolenie na prowadzenie tego rodzaju działalności lub specjalistyczną firmę, świadczącą takie usługi na rzecz Gospodarstwa Pomocniczego przy UK Kurzętnik.

Okresowy odbiór odpadów zorganizować można w oparciu o „kalendarz usług”, odpowiednio wcześniej dostarczony mieszkańcom gminy, określający terminy odbioru odpadów z poszczególnych miejscowości Gminy.

W takim kalendarzu mogą być również podane terminy odbioru innych odpadów zbieranych selektywnie na terenach wiejskich, np. odpadów tworzyw sztucznych, odpadów wielkogabarytowych czy zbędnego sprzętu AGD.

Kolejne działania zmierzające do ograniczania ilości odpadów kierowanych do składowania powinny polegać na stworzeniu na składowisku w Lipowcu wyodrębnionego miejsca do gromadzenia odpadów budowlanych, odpadów wielkogabarytowych, z możliwością odzyskiwania:

- materiałów z odpadów budowlanych - po rozdrobieniu/kruszeniu, przydatnych następnie do budowy lokalnych dróg, wzmocnienia poboczy itp.,
- materiałów lub elementów, pochodzących z rozbiórki zgromadzonych odpadów wielkogabarytowych.

W sytuacji, gdy miejsce gromadzenia takich odpadów zorganizowane jest na terenie lub w pobliżu firmy zajmującej się ich odzyskiem - można okresowo tworzyć miejsce/miejsca pracy dla potrzeb ich rozbiórki czy demontażu.

Jeżeli byłoby to uzasadnione – niektóre odpady wielkogabarytowe można poddawać naprawom, renowacji, aby „odnowione” przedmioty przekazać do dalszego wykorzystania lub sprzedać za symboliczną „złotówkę”.

3. Postępowanie z odpadami w zakresie odbioru, transportu, odzysku i unieszkodliwiania

Podstawą prawidłowego postępowania z odpadami jest ustalenie zasad, określających sposób i miejsca ich gromadzenia, odbiór i transport do miejsc odzysku (np. sortownia surowców wtórnych) lub unieszkodliwiania

(kompostownia, składowisko). Zasady postępowania z odpadami na terenie Gm. Kurzętnik określać powinny przepisy porządkowe, ujęte w „Regulaminie utrzymania czystości i porządku”, stanowiące uchwałą Rady Gminy. Gromadzenie odpadów w miejscu ich wytwarzania jest pierwszym podstawowym elementem zorganizowanego systemu ich odbierania i unieszkodliwiania. Sposób przechowywania odpadów na posesji i usuwania decyduje o stanie sanitarnym i jakości życia mieszkańców na danym terenie.

Techniki zbierania materiałów przeznaczonych do odzysku to:

- zbiórka u źródła,

- przydomowy system odnoszenia (punkt gromadzenia),
- składnica dostarczanych przez mieszkańców/dowożonych wysegregowanych odpadów.

W technikach zbierania odpadów stosuje się różne kontenery, pojemniki i worki. Techniki zbierania oraz sposoby gromadzenia wspólnie tworzą technologie zbierania, posiadające zarówno zalety jak też wady. Poniżej omówienie najczęściej stosowanych technologii zbierania.

Tab. 22. Technologie selektywnego zbierania odpadów

Lp.	Technologia zbierania	Zalety ☺	Wady ☹
Zbieranie „u źródła”			
1.	Pojemniki jednokomorowe na kółkach 110-220 litrów	<ul style="list-style-type: none"> - wymagają rzadszego opróżniania - do odbioru odpadów można wykorzystać transport odbierający odpady zmieszane 	<ul style="list-style-type: none"> - dodanie kolejnego pojemnika wymaga dodatkowych kosztów - ocena zebranych odpadów przez obsługę pojazdu jest utrudniona
2.	Pojemniki dwukomorowe na kółkach – poj. 240 l; wewnątrz mogą być podzielone poziomo lub pionowo	<ul style="list-style-type: none"> - jeden taki pojemnik jest tańszy od dwóch 1.no-komorowych - pojemnik może być wyposażony w regulowaną przegrodę, co umożliwia dostosowanie pojemności do ilości zbieranych odpadów 	<ul style="list-style-type: none"> - strumień odpadów może być zanieczyszczony w przypadku „pomylenia” komór - możliwość gromadzenia tylko dwóch strumieni odpadów
3.	Worki wielokrotnego użytku	<ul style="list-style-type: none"> - zajmują mniej miejsca niż pojemniki - mogą być odzyskiwane - są jednorazowym wydatkiem dla domu/władz lokalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - po opróżnieniu nie mogą zostać w miejscu odbioru-mogą być „zwiąwane” - dostarczone do punktu zbiórki muszą być odbierane
4.	Worki jednorazowe	<ul style="list-style-type: none"> - mogą być zabierane przez pojazdy jednokomorowe - odbiór z posesji jest prosty i szybki – obniża koszty odbioru - kolory worków ułatwiają sortowanie na różne rodzaje odpadów 	<ul style="list-style-type: none"> - worki powinny być odzyskiwane do przerobu - konieczność bieżącego kupowania worków - worki podatne na rozerwanie i rozsypanie odpadów - opróżnianie worków ręczne lub mechaniczne, co zwiększa koszty.
System odnoszenia – punkty gromadzenia			
1.	Małe pojemniki jednokomorowe o systemie hakowym – typowe pojemniki w kształcie dzwonu, sześcianu, z otworami; podnoszone mechanicznie i wyładowywane wprost do pojazdu zbierającego	<ul style="list-style-type: none"> - pojemnik opróżnia jeden pracownik prowadzący pojazd - lokalizacja pojemnika łatwa do zmiany - pojemniki są estetyczne - system może być łączony z innymi sposobami zbierania 	<ul style="list-style-type: none"> - mieszkańcy muszą donosić odpady do pojemnika; pozorne niewygody z tym związane mogą mieć negatywny wpływ na efekty zbiórki - pojazdy z podnośnikami hydraulicznymi nie mogą obsługiwać innych pojemników
2.	Małe i średnie kontenery wielokomorowe o systemie hakowym – podzielone na kilka komór; kolejność rozładowywania	<ul style="list-style-type: none"> - dokładniejsza segregacja materiałów - oszczędności wynikające z możliwości zastąpienia kilku pojemników jednym 	<ul style="list-style-type: none"> - osobne komory, mniejsze niż pojedynczy pojemnik, co wymaga częstszego opróżniania - jedna z komór może zapełnić się szybciej i trzeba opróżnić cały kontener - wielokomorowe kontenery wymagają wielokomorowego pojazdu zbierającego, który jest droższy
3.	Małe i średnie pojemniki jednokomorowe na kółkach – standardowe 750-2200 l, wykonane ze stali lub tworzyw sztucznych, z kołami lub prowadnicami do podnośników widłowych	<ul style="list-style-type: none"> - stosunkowo niska cena - do odbioru odpadów można stosować standardowe śmieciarki -pojemniki można umieszczać we wnękach i wytaczać do opróżnienia 	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość zanieczyszczania innymi odpadami z uwagi na podobny wygląd do pojemnika służącego do zbierania odpadów zmieszanych- - wymagany jest odrębny pojemnik na każdy z rodzajów zbieranych odpadów, chyba że zbierane są np. opakowania, sortowane później na poszczególne rodzaje

Składnica donoszonych /dowożonych odpadów			
1.	Srednie i duże kontenery jednokomorowe – otwarte z góry lub z boku	- kontenery o dużej pojemności, co obniża koszty zbiórki - mogą służyć do zbierania odpadów sektora gospodarczego	- wymagają więcej miejsca - wysoki koszt - gdy punkt gromadzenia zbyt odległy system staje się mniej wygodny
2.	Srednie i duże kontenery wielokomorowe – przydatne dla terenów wiejskich, gdzie istotna jest częstotliwość opróżniania	- duże rozmiary umożliwiają mniejszą częstotliwość opróżniania - możliwość jednoczesnego gromadzenia różnych odpadów	- po wypełnieniu jednej komory trzeba usunąć do rozładunku cały kontener, nawet jeśli pozostałe komory nie są wypełnione - operacja posadowienia i załadunku wymaga miejsca, więc nie są odpowiednie dla zwartej zabudowy mieszkaniowej

Objęcie terenu miasta i gminy systemem selektywnej zbiórki odpadów wymaga określenia sposobu ich gromadzenia i odbioru, uwzględniającego różnorodną zabudowę, odległości, a zwłaszcza przyzwyczajenia mieszkańców.

Sposób gromadzenia odpadów w ramach selektywnej zbiórki jest zależny od możliwości stałego odbioru zebranych surowców wtórnych, ponieważ sortowanie odpadów ma na celu dostosowanie jakości zebranych odpadów do wymagań odbiorców. Praktycznie w każdym przypadku niezbędne jest doczyszczanie surowców,

polegające na usunięciu materiałów obcych lub odpadów, nie spełniających wymaganych cech jakościowych.

Sortowanie odpadów jest jednym z działań, pozwalających na zmniejszenie ilości powstających odpadów lub w celu ponownego ich użycia (np. segregacja w zakładach produkcyjnych) jak również dla zmniejszenia strumienia odpadów komunalnych, kierowanych do składowania (segregacja w gospodarstwach domowych).

Procesy sortowania podzielić można zależnie od przyjętych kryteriów:

KRYTERIUM	PRZEDMIOT/RODZAJ SORTOWANIA
Sposób zbierania odpadów	1. odpady pochodzące z selektywnej zbiórki, 2. odpady mieszane
Rodzaj sortowanych odpadów	1. odpady o charakterze surowców wtórnych (makulatura, opakowania szklane, z tworzyw sztucznych itp.), 2. odpady wielkogabarytowe (sprzęt i urządzenia z gospodarstw domowych; wraki samochodowe), 3. odpady niebezpieczne pochodzące z gospodarstw domowych (baterie, lekarstwa, świetlówki, chemikalia itp.), 4. odpady organiczne, 5. odpady budowlane, z rozbiórek, przebudowy dróg
Sposób sortowania na urządzeniach sortowniczych	1. sortowanie pozytywne, polegające na wybieraniu frakcji przewidzianych do odzysku, 2. sortowanie negatywne, polegające na wybieraniu zanieczyszczeń i balastu

Technologia sortowania uzależniona jest od morfologii odpadów, określonej dla danego terenu (miasta lub obszary wiejskie) oraz systemu zbierania (odpady wstępnie posegregowane lub odpady zmieszane), natomiast wielkość zakładu sortownia powinna odpowiadać obecnym i przewidywanym ilościom odpadów, wynikającym z planowanego systemu zagospodarowania odpadów; sortownia powinna być elementem takiego systemu.

Kompleksowy system gromadzenia i odbioru wyselekcjonowanych odpadów musi uwzględniać odzysk odpadów wielkogabarytowych.

Odpady wielkogabarytowe, zwane często „przestrzennymi”, stanowią znaczny udział w ogólnej masie stałych odpadów komunalnych, ponieważ wytwarzane są nie tylko w gospodarstwach domowych. Odpady takie powstawać mogą w różnych okolicznościach, np. wskutek uszkodzeń mieszkań czy budynków z powodu pożaru; zalanía lub katastrofy budowlanej; działań dewastacyjnych człowieka czy wreszcie ekonomicznej nieopłacalności naprawy przedmiotu (remontu obiektu) wobec niższej ceny nowego produktu czy budowy.

Jak dotychczas odpady wielkogabarytowe nie posiadają ujednoliconych zasad specyfikacji; ich charakterystyka jest

zróżnicowana pod względem rodzajowym, wymiarów i wagi jak też organizacji i kosztów ich usuwania.

Zbieranie odpadów wielkogabarytowych w postaci zużytych sprzętów i urządzeń gospodarstwa domowego powinno być elementem systemu gospodarki odpadami. Zakłady zajmujące się odzyskiem surowców wtórnych z takich odpadów charakteryzują się wysokim stopniem specjalizacji z uwagi na problemy powstające przy rozbiórce urządzeń i pozyskiwaniu poszczególnych rodzajów surowców. Poniżej podano przykład zakładu zajmującego się odzyskiem surowców wtórnych ze zużytego sprzętu gospodarstwa domowego – chłodziarek i zamrażarek:

- w zakładzie funkcjonuje linia do odzysku freonu i użytecznych produktów o cechach surowców wtórnych z urządzeń chłodniczych;
- odzyskiwane frakcje to freon, olej sprężarkowy, złom stalowy, pianka poliuretanowa, tworzywa sztuczne, materiały izolacyjne, kable elektryczne, przełączniki rtęciowe;
- urządzenia chłodnicze dostarczane są do stacji ssącej, w której poprzez nakłucie instalacji w jej najniższym punkcie następuje wyssanie freonu R12 i R11. W tym samym punkcie następuje odsysanie oleju sprężarkowego. Opróżnione urządzenie trafia do stacji demontażu, gdzie następuje wymontowanie silnika, krat chłodzących i innych części;

- zdemontowane urządzenie przekazywane jest do systemu rozdrabniarek na ziarna o wielkości 60-80 mm, następnie do 20 mm. Tak rozdrobniona chłodziarka trafia do młyna prętowego, gdzie następuje podział materiału na metale, tworzywa sztuczne i materiały izolacyjne z zastosowaniem separatora magnetycznego oraz zagęszczarek do pianki i tworzyw sztucznych. Cały proces o charakterze zamkniętym jest automatycznie monitorowany.

Przykład wyodrębnienia surowców wtórnych pochodzących z wraków pojazdów samochodowych:

Odzyskiwane w trakcie demontażu i rozbiórki wraków frakcje to:

- metale żelazne – do 75 %,
- metale nieżelazne do 5, 5 %,
- tworzywa sztuczne – do 9 %,
- guma – do 4 %,
- płyny eksploatacyjne – do 1, 5 %,
- szkło – do 2 %,
- pozostałe/tkaniny, uszczelki/ - do 5 %.

Linia sortownicza wyeksploatowanych pojazdów składa się z następujących segmentów:

- bloku diagnostyki do oceny ilości elementów i podzespołów, do ponownego wykorzystania wprost lub po zabiegu regeneracji oraz uściślenia technologii osuszania i demontażu pojazdu;
- bloku osuszania – usunięcia płynów eksploatacyjnych, tj. paliwa, olejów, płynów chłodniczych klimatyzacyjnych, hamulcowych, elektrolitów oraz tzw. filtrów mokrych. Odpady te zaliczane są do odpadów niebezpiecznych;
- bloku demontażu – wymontowania zespołów i materiałów, które można wykorzystać ponownie (wprost lub po regeneracji), tworzyw sztucznych, opon oraz innych detali, które mają zbyt;
- bloku przygotowania do strzępienia – do rozdrabniania karoserii i innych elementów pojazdu.

Sortowanie odpadów budowlanych, z rozbiórek, remontów dróg. Odzyskiwane frakcje:

- minerały – 65-70 %,
- złom – 1-2 %,
- drewno – 4-8 %,
- pozostałe odpady /balast/ - 20 – 30 %.

Charakterystyka sortowni odpadów budowlanych:

- gruz i odpady budowlane ładowane są ładowarką kołową na przenośnik odbierająco-wznoszący i transportujący je do sita bębnowego, segregującego przepływający materiał na trzy frakcje o różnej ziarnistości. Poszczególne frakcje transportowane są z bębna na sortownik powietrzny, oddzielający z frakcji średniej materiały lekkie lub na taśmę sortowniczą, gdzie odzyskiwany jest złom, minerały oraz usuwana jest frakcja zanieczyszczająca gruz;
- produktem końcowym linii sortowniczej jest oczyszczony gruz budowlany oraz drobnoziarnista mieszanina materiałów obojętnych i palnych materiałów lekkich;
- z uwagi na duże wydajności i cenę linia tego typu zalecana jest dla średnich miast lub regionalnych zakładów przetwarzania odpady sektora komunalnego i gospodarczego, wszędzie tam, gdzie pozyskanie gruzu budowlanego nie następuje z trudności i zapewnia ciągłość funkcjonowania sortowni. Wyposażenie dodatkowe stanowią kruszarki do betonu.

4. Redukcja odpadów komunalnych ulegających biodegradacji

Najważniejszym założeniem Krajowego Planu Gospodarki Odpadami, uwzględnionym również w planach niższych szczebli jest sukcesywna redukcja odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania – do poziomów określonych Dyrektywą Rady 1999/31/EC w sprawie składowania odpadów, tj.:

- w roku 2010 do 75% tych odpadów, wytworzonych w 1995 r.,
- w roku 2013 do 50% tych odpadów, wytworzonych w 1995 r.,
- w roku 2020 do 35% tych odpadów, wytworzonych w 1995 r.

Procentowe poziomy redukcji odpadów biodegradowalnych odnoszą się do ilości tych odpadów, wytworzonych w państwach członkowskich UE w 1995 r. Dla potrzeb Planu Krajowego i planów wojewódzkich przyjęto ogólne ilości odpadów wytworzonych w kraju w 1995 r. Ponieważ z Planu Wojewódzkiego nie wynika, jakie ilości tych odpadów wytwarzano w poszczególnych miastach, gminach czy powiatach w 1995 roku - zdaniem autorów niniejszego opracowania wyliczenia te należy traktować jako orientacyjne, tym bardziej, że przyjęte w Krajowym Planie założenia będą weryfikowane w trakcie prowadzonych badań morfologii i właściwości odpadów, kierowanych na składowiska w okresie objętym pierwszym Krajowym Planem.

W celu sukcesywnej redukcji ilości wytworzonych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w strumieniu odpadów kierowanych do składowania, konieczne będzie dodatkowe pozyskanie innych odpadów organicznych, np. z odpadów domowych oraz odpadów zielonych.

W Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami założono, że odpady organiczne z większych gospodarstw domowych będą stosownie do potrzeb zagospodarowywane we własnym zakresie i nie będą objęte zorganizowanym systemem ich gromadzenia i odbioru.

Natomiast w większych miejscowościach gminy, w rejonach rozproszonej zabudowy jednorodzinnej, w sytuacji zainteresowania mieszkańców takimi działaniami, wskazane jest sprzyjanie - tworzenie warunków do kompostowania roślinnych odpadów domowych i zielonych/ogrodowych we własnym zakresie w przydomowych kompostowniach, np. przez odpowiednie zapisy w „Regulaminie utrzymania czystości i porządku (w danej miejscowości)”.

Rola kompostowania w systemie gospodarki odpadami

Kompostowanie jest jedną z metod unieszkodliwiania odpadów komunalnych w rezultacie stosowania której następuje przemiana surowców biologicznych w produkt o odmiennej strukturze oraz całkowite unieszkodliwienie frakcji biologicznej odpadów z równoczesnym wytworzeniem wartościowego nawozu organicznego, tj. kompostu.

Kompostowanie odpadów ma na celu:

- 1) unieszkodliwienie odpadów pod względem sanitarnym przez zniszczenie mikroorganizmów chorobotwórczych zawartych w masie odpadów i stabilizację czynnej substancji organicznej,

- 2) zmniejszenie do minimum pozostałości, która musi być składowana,
- 3) otrzymanie nawozu organicznego przydatnego do wykorzystania w nawożeniu gleb.

Obniżenie stopnia uciążliwości, a zwłaszcza higienizacja masy odpadów kierowanych na składowisko oraz znaczne zmniejszenie ich objętości jest największą zaletą techniki kompostowania. Inną zaletą kompostowania jest pozyskiwanie materiału/surowca do gospodarczego wykorzystania.

Zastosowanie techniki kompostowania pozwala obniżyć koszty transportu odpadów na odległe składowisko wówczas gdy istnieje możliwość zlokalizowania zakładu kompostowania w bliższej odległości od centrum gromadzenia.

Istnieje wiele systemów kompostowania, spośród których wydzielić można dwa podstawowe:

- 1) kompostowanie w warunkach naturalnych (w przydomach na otwartym powietrzu oraz w przydomowych kompostownikach),
- 2) kompostowanie w warunkach sztucznych (w komorach, na płytach fermentacyjnych).

Metody kompostowania można zróżnicować ze względu na użyty surowiec, tj.:

- kompostowanie odpadów zmieszanych,
- kompostowanie wydzielonej frakcji odpadów organicznych.

Kompostowanie może występować samodzielnie jako technika ograniczająca masę odpadów składowanych lub

jako jeden z elementów kompleksowego zakładu unieszkodliwiania odpadów.

Ze względu na jakość produktu otrzymanego z kompostowania należy rozgraniczyć kompostowanie odpadów zmieszanych od kompostowania odpadów organicznych, uzyskanych z selektywnej zbiórki (obecnie brak jest normy/standardów jakości dla kompostu z bioodpadów; istniejąca norma dotyczy wyłącznie kompostu z odpadów komunalnych).

Przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych niezbędne jest określenie celu, jaki spełniać ma kompostownia, mianowicie:

- czy ma produkować produkt o ograniczonym zbyciu, np. do rekultywacji zdegradowanych terenów, ze względu na zanieczyszczenia szkłem, resztkami folii, zawartość metali ciężkich,
- czy ma produkować wysokowartościowy produkt, który można będzie stosować do nawożenia gruntów uprawnych i ogrodów.

Ważnym aspektem właściwego wyboru drogi realizacji takich przedsięwzięć inwestycyjnych jest też właściwa kolejność zamierzeń, mianowicie:

- 1) wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych,
- 2) wdrożenie zbiórki odpadów organicznych,
- 3) określenie składu odpadów – określenie zawartości frakcji odpadów nadającej się do kompostowania,
- 4) przeprowadzenie prób kompostowania.

Poniżej w tabeli zestawiono niektóre opcje zagospodarowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji poza składowaniem.

Tab. 23. Opcje zagospodarowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji poza składowaniem

Odpady komunalne ulegające bio...	Opcje zagospodarowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji			
	Mechaniczno-biologiczne przekształcanie odp. zmieszanych	Kompostowanie	Fermentacja beztlenowa	Recykling
Odpady zmieszane	+		+	
Odpady kuchenne ulegające biodegradacji		+	+	
Odpady zielone		+	+	
Odpady kuchenne + zielone		+	+	
Papier		+	+	+
Odpady tekstylne				+
Drewno				+

VI. Projektowany system gospodarki odpadami

Zgodność postępowania z odpadami wobec prawa wymaga, aby gminny plan gospodarki odpadami był spójny z założeniami i celami przyjętymi w Planie Wojewódzkim i Powiatowym, gdzie dla powiatu nowomiejskiego m.in. założono:

- poprawę świadomości ekologicznej mieszkańców,
- program selektywnej zbiórki odpadów,
- minimalizację /ograniczenie/ wytwarzania odpadów,
- zmniejszenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko.

Mając na względzie aktualny stan gospodarki odpadami w Gminie Kurzętnik oraz ustaloną w planie nadrzędnym hierarchię działań w zakresie ochrony środowiska przed odpadami – projektowany do wprowadzenia system zagospodarowania odpadów na lata 2004-2007 z

uwzględnieniem perspektywy do 2011 r. powinien obejmować:

- wszelkie działania informacyjne i edukacyjne, służące świadomemu ograniczaniu i zapobieganiu powstawania odpadów w Gminie, niezależnie od miejsc ich wytwarzania,
- aktualizację przepisów prawa miejscowego czyli „Regulaminu utrzymania czystości i porządku w Gm. Kurzętnik”,
- objęcie zorganizowanym systemem odbioru odpadów z terenu całej Gminy,
- zorganizowanie w Gminie systemów zbierania odpadów niebezpiecznych, pochodzących z odpadów domowych oraz odpadów wielkogabarytowych i odpadów budowlanych,
- przygotowania w ramach „Porozumienia” do przebudowy/modernizacji składowiska w Lipowcu,
- informowanie lokalnej społeczności o planach, działaniach i inwestycjach związanych z planowaną przez Gminę gospodarką odpadami.

Scenariusz działań w ramach przyjętego planu gospodarki odpadami powinien obejmować:

- tworzenie punktów zbiórek wybranych rodzajów odpadów w większych miejscowościach Gminy,
- systemy zbierania wybranych rodzajów odpadów,
- lokalne instalacje odzysku i unieszkodliwiania odpadów – w ramach modernizacji składowiska w Lipowcu.

Uwarunkowania punktu gromadzenia odpadów na terenach wiejskich:

- miejsce przyjmowania od mieszkańców i z małych firm odpadów niebezpiecznych, opakowaniowych, wielkogabarytowych, budowlanych, elektrycznych itp.,
- usytuowane centralnie, blisko terenów mieszkaniowych, tak aby jak najwięcej osób miało do niego łatwy dostęp,
- odpady przyjmowane są nieodpłatnie (koszty utrzymania punktu zawarte są w ogólnej opłacie za wywóz i zagospodarowanie odpadów na terenie objętym zorganizowanym odbiorem).

Uwarunkowania systemu zbierania odpadów niebezpiecznych pochodzących z gospodarstw domowych z terenów wiejskich:

- zbieranie odpadów w ustalonych terminach; proponowany dla terenów wiejskich, gdzie w określonych dniach po określonej trasie jeździ specjalistyczny transport, zatrzymując się w ustalonym

miejscu w poszczególnych miejscowościach – w tych dniach mieszkańcy mogą przynosić swoje odpady do pojazdu; organizacja takiego systemu wymaga przeprowadzenia odpowiedniej kampanii promocyjnej i edukacyjnej,

- możliwość dostarczania odpadów niebezpiecznych do punktu zbiórki (proponowany dla większych miejscowości w gminie) - mieszkańcy przynosząc czy przywożąc odpady wielkogabarytowe jednocześnie mogą dostarczać także niebezpieczne.

Uwarunkowania lokalnej instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów:

- zlokalizowana na terenie oczyszczalni kompostownia osadów ściekowych (w przyzmacz napowietrzanych lub przerzucanych), do której mieszkańcy mogą dostarczać odpady ogrodnicze, zielone,
- odpady zielone mogą być także dostarczane przez firmy zajmujące się utrzymaniem gminnych terenów zielonych, posesji itp.,
- uzyskany kompost może być przekazywany mieszkańcom bezpłatnie, natomiast firmom prywatnym – za opłatą.

VI. Harmonogram realizacji planowanych przedsięwzięć

1. Harmonogram działań do 2011 roku

Lp.	Planowane przedsięwzięcia	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1.	Działania informacyjno-edukacyjne z zakresu prowadzonej przez władze lokalne gospodarki odpadami	x	x	x	x	x	x	x	x
2.	Aktualizacja przepisów porządkowych – „Regulaminu utrzymania czystości i porządku w Gminie Kurzętnik”	x	x						
3.	Organizacja i wdrażanie w Gminie systemów selektywnego gromadzenia wybranych rodzajów odpadów	x	x	x	x				
4.	Tworzenie warunków do selektywnego gromadzenia odpadów biodegradowalnych	x	x	x	x				
5.	Przebudowa/modernizacja składowiska w Lipowcu	x	x	x	x	x	x		

2. Harmonogram realizacji przedsięwzięć w okresie 2004 – 2007

Poniżej w tabeli zestawiono planowane działania organizacyjne, techniczne i inwestycyjne służące realizacji Planu Gospodarki Odpadami w okresie 2004 – 2007.

Lp.	Planowane przedsięwzięcia	Okres realizacji	Jednostki odpowiedzialne/ uczestniczące w realizacji
1.	Działania informacyjne i edukacyjne, związane z planowaną i realizowaną w Gminie gospodarką odpadami	2004-2007; praca ciągła	U G, szkoły, organizacje pozarządowe, lokalne media
2.	Aktualizacja „Regulaminu utrzymania porządku i czystości w Gm. Kurzętnik” jako podstawy prawnej planowanych działań z zakresu gospodarki odpadami	2004-2005	U G, GP-UG sołectwa, mieszkańcy Gminy
3.	1. Przygotowania do wprowadzenia w Gminie systemu selektywnego gromadzenia wybranych surowców wtórnych; 2. Zwiększanie zasięgu zorganizowanego odbioru odpadów od mieszkańców Gminy	2004-2005	U G, GP-UG, właściciele i administratorzy nieruchomości
4.	Wdrażanie systemu zbierania odpadów niebezpiecznych, pochodzących z gospodarstw domowych, odpadów wielkogabarytowych, budowlanych, stosownie do lokalnych potrzeb: a. obejmującego miejsce gromadzenia odpadów wielkogabarytowych i budowlanych, z donoszeniem odpadów niebezpiecznych do ustalonych punktów, (większe miejscowości gminy) b. obejmującego punkty gromadzenia na terenach wiejskich; c. opracowanie „kalendarza usług” dostosowanego do systemu odbioru	2005-2007	UG, GP-UG, właściciele nieruchomości, firmy komunalne, posiadające odpowiednie zezwolenia sołectwa, lokalne media
4.1.	Osiągnięcie ustalonych poziomów odzysku i kierowanie do unieszkodliwiania	2006 i kolejne lata	GP-UG, firmy komunalne;

	n/w odpadów: a. odpady niebezpieczne – 15% b. odpady wielkogabarytowe – 20% c. odpady budowlane – 15%		firmy specjalistyczne
5.	1. Tworzenie warunków do selektywnego gromadzenia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji; 2. Kompostowanie osadów ściekowych i zebranych odpadów zielonych, ogrodowych na terenie oczyszczalni – w przyzmacz napowietrzanych lub „przerzucanych”	2006-2007 i lata następne	GP-UG, właściciele i administratorzy posesji, Zarząd oczyszczalni ścieków
6.	Przebudowa/modernizacja składowiska w Lipowcu do aktualnych wymagań eksploatacji i monitoringu – jako wspólne przedsięwzięcie zainteresowanych gmin	2004-2009	UG, GP-UG, Starostwo Powiatowe

Planowane działania, służące realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gm. Kurzętnik w okresie objętym planowaniem wymagać będą znacznych nakładów finansowych. Poniżej podano szacunkowe koszty inwestycje z dziedziny gospodarki odpadami.

podstawowych przedsięwzięć, określone w oparciu o dostępne opracowania (Krajowy i Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami) jak też planowane i realizowane w kraju

Lp.	Przedsięwzięcie	2004	2005	2006	2007	Razem
		tys. PLN				
1.	Działania informacyjne i edukacyjne, związane z planowaną i realizowaną w mieście gospodarką odpadami: - sporządzanie, powielanie i kolportaż materiałów informacyjnych, ulotek o zasadności segregowania odpadów, odzysku surowców wtórnych itp. - szkolenia pracowników U G, nadzór nad realizacją Planu Gospodarki Odpadami - działania na rzecz współpracy międzygminnej (działania pozainwestycyjne)	5, 0	6, 0	6, 0	7, 0	24, 0
		10, 0	10, 0	12, 0	12, 0	44, 0
		20, 0	20, 0	30, 0	30, 0	100, 0
2.*	Zakupy pojemników do gromadzenia surowców wtórnych, w tym odpadów opakowaniowych – stosownie do założonych poziomów odzysku	25, 6	2, 4	4, 0	4, 8	36, 4
3.**	Zakup pojemników do gromadzenia odpadów niebezpiecznych, wyodrębnianych z odpadów domowych – starych lekarstw, baterii	2, 0	2, 0	3, 0	3, 0	10, 0
4.	Udział w modernizacji/przebudowie składowiska w Lipowcu	Stosownie do udziału strony określonego w Porozumieniu				
Razem działania pozainwestycyjne		62, 6	40, 4	55, 0	56, 8	214, 4

Ad 2* - koszty zakupu pojemników wliczono w oparciu o następujące założenia:

- przyjęto, iż 4 pojemniki tworzą 1 zestaw do segregacji,
- przyjęto cenę 400, 00 PLN za jeden pojemnik.

Ad 3** - założono, iż pojemniki na stare lekarstwa będą umieszczane w aptece, a pojemniki na baterie w szkołach, stosownie do potrzeb; przyjęto cenę 300, 00 PLN za 1 pojemnik

Poniżej zestawiono przykładowe koszty budowy składowiska, które można jednak wykorzystać do oszacowania kosztów potrzebnych na modernizację/przebudowę składowiska w Lipowcu (w mln PLN):

- 1) projektowanie, badania hydrogeologiczne, ekspertyzy, raporty itp. – do 0,5,
 - 2) roboty ziemne, wykopy, makroniwelacje, uzbrojenie terenu – do 0,8,
 - 3) budynek administracyjny, place manewrowe, drogi dojazdowe – ok. 1,2,
 - 4) uszczelnienie podłoża i skarp – ok. 4,0,
 - 5) instalacja drenażu i odprowadzania odcinków – ok. 2,5,
 - 6) instalacja odgazowania składowiska – ok. 3,0,
- razem: ok. 12,0.

Przykłady kosztów inwestycji związanych z gospodarką odpadami – planowanych i realizowanych w kraju:

- 1) budowa Zakładu Utylizacji Odpadów w Otwocku (41.700 mieszkańców), woj. mazowieckie – szacunkowy koszt – 7,2 mln PLN;
- 2) budowa sortowni na składowisku odpadów w Wieruszowie (9.300 mieszkańców), woj. łódzkie – szacunkowy koszt 3 mln PLN;
- 3) budowa zakładu utylizacji odpadów komunalnych oraz modernizacja składowiska odpadów w Żyrardowie (43.000 mieszkańców), woj. mazowieckie – 20 mln PLN.

VIII. Sposoby i źródła finansowania

Mając świadomość znaczenia planowanych inwestycji w gospodarce odpadami należy stwierdzić, że wielkość i koszty przyszłych zamierzeń znacznie wykraczają poza możliwości gminnego budżetu, stąd ich realizacja będzie możliwa wyłącznie przy wsparciu ze źródeł zewnętrznych. Dla samorządu lokalnego dostępnymi źródłami finansowania inwestycji z zakresu gospodarki odpadami czyli inwestycji ekologicznych są następujące grupy środków:

- publiczne, tj. pochodzące z budżetu państwa lub pozabudżetowych instytucji publicznych,
- prywatne, np. z banków komercyjnych,
- prywatno-publiczne.

Finansowanie inwestycji związanych z gospodarką odpadami najczęściej może mieć formę:

- pożyczek, dotacji i dopłat, udzielanych do oprocentowania preferencyjnych kredytów, udzielanych przez Narodowy i Wojewódzki FOŚ i GW,
- preferencyjnych kredytów udzielanych przez Bank Ochrony Środowiska SA,
- dotacji udzielanych przez Fundację EkoFundusz,
- środków własnych inwestorów,
- kredytów i pożyczek udzielanych przez banki komercyjne.

Polska jako członek Unii Europejskiej ma prawo dostępu do finansowania inwestycji z zakresu ochrony środowiska, w tym związanych z gospodarką odpadami ze środków Funduszu Spójności - w odniesieniu do inwestycji o charakterze regionalnym, o wartości ponad 10 mln € - oraz z funduszy strukturalnych, w tym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w przypadku inwestycji mniejszych.

W ramach wspólnotowej polityki strukturalnej funkcjonują cztery fundusze strukturalne:

- 1) Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- 2) Europejski Fundusz Społeczny,
- 3) Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej,
- 4) Finansowy Instrument Wspierania Rybołówstwa.

Pomoc ze środków funduszy strukturalnych kierowana jest do wybranych regionów, w których poziom PKB na jednego mieszkańca jest niższy niż 75% średniej unijnej; ponieważ w Polsce wszystkie regiony spełniają to kryterium kwalifikowania, stąd władze wszystkich regionów mogą starać się o dofinansowanie z tego źródła. Przedsięwzięcia w dziedzinie ochrony środowiska w nadchodzących latach będą współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i realizowane w ramach dwóch programów operacyjnych, przygotowanych przez rząd na podstawie „Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004-2006”:

- Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR),
- Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw”.

Beneficjentami pomocy w ramach ZPORR będą:

- jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne),
- związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- inne jednostki publiczne.

Przy inwestycjach związanych z ochroną środowiska maksymalny udział środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w kosztach kwalifikowanych wynosi 75%; w przypadku inwestycji infrastrukturalnych generujących znaczny zysk netto udział wyniesie 50%.

Kategorie wydatków kwalifikujących się do finansowania przy inwestycjach infrastrukturalnych to:

- przygotowanie dokumentacji technicznej,
- wykup gruntów,
- uzbrojenie terenów,
- prace budowlano-montażowe,
- prace wykończeniowe,
- zakup wyposażenia,
- nadzór inżynierski.

Procedura składania i oceny wniosków
(schemat rozpatrywania wniosków do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego)

1. Urząd Marszałkowski – przyjmowanie wniosków, ich formalna ocena.
2. Panel ekspertów – merytoryczna ocena wniosków.
3. Regionalny Komitet Sterujący – rekomendacja wyboru projektów.
4. Zarząd Województwa – wybór projektów.
5. Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej – ocena zgodności projektów z celami ZPORR.
6. Wojewoda – podpisanie umowy z beneficjentem.

IX. Analiza oddziaływania Planu Gospodarki Odpadami na środowisko

Projekt Planu Gospodarki Odpadami dla Gm. Kurzętnik zakłada unieszkodliwianie odpadów powstających w gminie, usuwanie zagrożeń związanych z odpadami nagromadzonymi oraz dostosowanie składowiska w Lipowcu do aktualnych wymagań eksploatacji i monitoringu.

Powstające odpady będą zagospodarowane w ramach systemu selektywnego gromadzenia wybranych rodzajów oraz ich odzysku i unieszkodliwiania, w ilościach stosownych do założonych poziomów.

Realizacja Planu skutkować będzie zasadniczą redukcją zagrożeń dla środowiska, związanych z wytwarzaniem odpadów; ogólne zmniejszenie ilości odpadów nie segregowanych przeznaczonych do składowania wpłynie na zmniejszenie negatywnego oddziaływania odpadów na stan poszczególnych elementów środowiska.

Stopniowe i konsekwentne wdrażanie segregacji i odzysku odpadów, połączone z działaniami edukacyjno-informacyjnymi przyczyni się do oszczędniejszego gospodarowania zasobami środowiska. Wyodrębnianie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, pochodzących z odpadów domowych; odzysk odpadów wielkogabarytowych; zagospodarowanie odpadów budowlanych przyczyni się do ochrony powierzchni ziemi. Wydzielanie odpadów ulegających biodegradacji ze strumienia odpadów kierowanych do składowania również będzie wpływać na zmniejszenie negatywnego oddziaływania składowanych odpadów na środowisko.

Wdrożenie planu gospodarki odpadami, uwzględniającego odzysk i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, prowadzić będzie w rezultacie do zmniejszenia zagrożenia zanieczyszczenia gleb i wód (powierzchniowych i podziemnych); tym samym realizacja planu nie przyczyni się do powstawania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska powiatu i gmin.

X. System monitoringu realizacji celów Planu Gospodarki Odpadami

Ustawa o odpadach stanowi, że plan gospodarki odpadami powinien zawierać opis systemu monitoringu i oceny wdrażania zaplanowanych przedsięwzięć.

Podstawę systemu monitorowania i nadzorowania realizacji elementów planu gospodarowania odpadami stanowią:

- bazy danych o odpadach, tworzone przez Urząd Marszałkowski,
- bazy danych o pozwoleniach/zezwoleńiach w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej związanej z gospodarką odpadami, wydawanych

- podmiotom przez organy administracji rządowej i samorządowej,
- obowiązujące normy i przepisy prawne.

Główne zadania związane z monitoringiem, kontrolą i egzekwowaniem przepisów to:

- 1) monitorowanie i kontrola instalacji gospodarki odpadami,
- 2) monitoring i kontrola przewoźników i pośredników (posiadaczy odpadów),
- 3) monitoring i kontrola instalacji gospodarki odpadami, nie wymagających zezwoleń,
- 4) kontrola przemieszczania pewnych rodzajów odpadów,
- 5) identyfikacja nielegalnych instalacji lub działań,
- 6) egzekwowanie przepisów w związku z niedotrzymywaniem warunków posiadania pozwoleń, przekraczaniem obowiązujących przepisów i norm.

Zadania związane z monitoringiem i kontrolą realizacji planu przypisane są stosownie do posiadanych kompetencji organom ochrony środowiska różnych szczebli:

- w zakresie wydanych decyzji, przestrzegania przepisów prawa miejscowego – Urzędy Miast i Gmin,
- w zakresie kontroli prawidłowości działania instalacji gospodarki odpadami – WIOŚ, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego, Państwowa Inspekcja Pracy.

Planowany system monitoringu i kontroli przewiduje okresowe/rutynowe kontrole posiadaczy odpadów i prowadzących instalacje, związane z recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów, przeprowadzane przez przedstawicieli kompetentnych władz dla sprawdzenia:

- prawidłowości prowadzonej ewidencji związanej z obrotem odpadami,
- prawidłowości funkcjonowania instalacji,
- prawidłowości prowadzonego monitoringu instalacji dla oceny jej oddziaływania na środowisko/otoczenie,
- oceny działalności instalacji jako elementu planu gospodarowania odpadami.

Podstawą właściwego systemu oceny realizacji Planu jest dobry system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach/miernikach stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej. Poniżej przedstawiono propozycję niektórych wskaźników – ich lista stosownie do potrzeb może być modyfikowana.

I. Wskaźniki stanu gospodarki odpadami i zmiany presji na środowisko:

- 1) ilość wytwarzanych odpadów komunalnych na mieszkańca /rok,
- 2) procent mieszkańców Gminy objęty zorganizowaną zbiórką odpadów,
- 3) udział odpadów sektora komunalnego składowanych na składowisku, %,
- 4) udział odpadów sektora gospodarczego składowanych na składowisku, %,
- 5) wielkość selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych, pochodzących z odpadów domowych,
- 6) wielkość selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych, budowlanych,
- 7) ilość zebranych materiałów, odzyskanych i poddanych recyklingowi %.

II. Wskaźniki świadomości społecznej:

- 1) udział społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy gospodarki odpadami, %,
- 2) ilość i jakość interwencji/wniosków, zgłaszanych przez mieszkańców; ich liczba, opis,
- 3) liczba, jakość i skuteczność kampanii edukacyjno-informacyjnych; ich liczba, opis.

Generalnie monitoring i ocena wdrażania planu będą oparte na miernikach ilości odpadów odzyskanych, wywiezionych i unieszkodliwionych oraz miernikach zawartych w dokumentach powiatowych i wojewódzkich (wskaźniki, normy, standardy jakości itp.). Cele krótkoterminowe w gospodarce odpadami będą weryfikowane co 2 lata, natomiast długoterminowe – co 4 lata.

XI. Materiały źródłowe

- II Polityka Ekologiczna Państwa,
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010,
- Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002-2010,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami,
- Plan Gospodarki Odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010,
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska z późn. zmianami,
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach z późn. zmianami,
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z późn. zmianami,
- Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw z późn. Zmianami,
- Ustawa z dnia 19 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw,
- Rozporządzenie ministra środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami,
- Dyrektywa Rady 1999/31/EC w sprawie składowania odpadów,
- Program Gospodarki Odpadami Powiatu Nowomiejskiego,
- Materiał opracowany przez Urząd Gminy Kurzętnik (ankiety),
- Rocznik Urzędu Statystycznego 2003,
- Raporty Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska 2001, 2002, 2003,
- Materiały udostępnione przez Urząd Gminy w Kurzętniku,
- Informacje ogólnodostępne z Internetu (witryny powiatu i gmin),
- Materiały własne autorów opracowania.

XII. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Kurzętnik został sporządzony w sposób zgodny z Polityką ekologiczną państwa oraz wymaganiami określonymi w ustawie o odpadach i rozporządzeniu ministra środowiska w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami. Plan uwzględnia również ustalenia Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla województwa warmińsko – mazurskiego oraz Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Nowomiejskiego. Omawiany Plan Gospodarki Odpadami stanowi integralną część Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kurzętnik.

Plan zawiera analizę stanu gospodarki odpadami, z której wynika, iż teren Gminy objęty jest zorganizowanym systemem odbioru zmieszanych odpadów komunalnych, jednak w zakresie niezadowalającym. Głównym sposobem unieszkodliwiania odpadów komunalnych jest składowanie, niemniej w Gminie wprowadzana jest stopniowo selektywna zbiórka wybranych rodzajów odpadów.

Opracowana prognoza zmian w gospodarce odpadami wskazuje, że w nadchodzących latach będzie można obserwować powolny wzrost ogólnej ilości wytwarzanych odpadów, z okresowymi zmianami zależnie od rodzaju (m.in. odpady biodegradowalne, odpady budowlane, odpady tworzyw sztucznych) jak też od koniunktury gospodarczej kraju/województwa/powiatu i związanych z tym postaw konsumenckich mieszkańców.

Proponowany docelowy system gospodarki odpadami polega na zorganizowanym odbiorze wytwarzanych odpadów w celu odzysku i/lub unieszkodliwiania wybranych rodzajów, dla których w Planie Krajowym ustalono określone poziomy odzysku/recyklingu i unieszkodliwiania.

Ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko jest jednym z najważniejszych zadań własnych gminy w zakresie gospodarki odpadami. Dla potrzeb realizacji tego zadania w Planie określono harmonogramy działań krótko- i długoterminowych ze wskazaniem źródeł finansowania planowanych przedsięwzięć.

Analiza oddziaływania planu na środowisko wskazuje, że realizacja Planu nie przyczyni się do powstawania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska Gminy, wpłynie natomiast na zmniejszenie zagrożeń wód powierzchniowych i podziemnych oraz ochronę powierzchni ziemi.

Monitoring i ocena Planu będzie oparta na analizie ilości zebranych, odzyskanych, unieszkodliwionych i składowanych odpadów w odniesieniu do wskaźników wojewódzkich i krajowych. Cele krótkoterminowe weryfikowane będą co 2 lata, natomiast długoterminowe – co 4 lata.

87

POROZUMIENIE Nr 1/04 z dnia 13 grudnia 2004 r.

określające warunki i sposób przekazywania środków finansowych na utrzymanie dzieci pochodzących z Powiatu Gołdapskiego, umieszczonych w Domu Dziecka w Olecku

zawarte pomiędzy Powiatem Oleckim reprezentowanym przez:

1. Stanisława Lucjana Ramotowskiego - Starostę Oleckiego
 2. Alojzego Jurczaka - Wicestarostę Oleckiego
- przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu Oleckiego - Janiny Słomkowskiej

a Powiatem Gołdapskim, w imieniu którego działają:

1. Bogdan Chomyn - Wicestarosta Gołdapski
 2. Małgorzata Banach - p.o. Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi
- przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu Gołdapskiego - Lucyny Pawłowskiej.

Na podstawie art. 90 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1996 z póź. zm.) oraz art. 86 ust. 2, ust. 4 i ust. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z póź. zm.) strony niniejszego porozumienia ustalają, co następuje:

§ 1. 1. Powiat Gołdapski zobowiązuje się do ponoszenia kosztów utrzymania dzieci w Domu Dziecka w Olecku, które przed skierowaniem do placówki zamieszkiwały na terenie Powiatu Gołdapskiego, w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania.

2. Dane odnośnie dzieci, o których mowa w ust. 1 przekazywane będą każdorazowo na wniosek Powiatu Gołdapskiego przez Powiat Olecki zgodnie z obowiązującymi przepisami, za pośrednictwem Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie funkcjonujących na terenie w/w powiatów.

§ 2. 1. Środki finansowe przeznaczone na realizację zadania określonego w § 1 zapewnia Powiat Gołdapski w formie dotacji na utrzymanie dzieci.

2. Środki, o których mowa w ust. 1, będą przekazywane w okresach miesięcznych z góry do 10 dnia każdego miesiąca na rachunek bankowy wskazany przez Starostwo Powiatowe w Olecku.

3. Podstawą do rozliczenia wydatków ponoszonych na utrzymanie dziecka w Domu Dziecka w Olecku jest kwota średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka, która będzie ogłaszana corocznie w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

4. Do czasu ogłoszenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego Powiat Gołdapski zobowiązuje się do przekazywania kwoty zaliczki w wysokości 2.000,00 zł (słownie: dwa tysiące złotych) na jedno dziecko miesięcznie, w terminie i na konto, o których mowa w ust. 2, począwszy od miesiąca stycznia 2005 r.

5. Różnica między zaliczką a ogłoszonym kosztem utrzymania dziecka w Domu Dziecka w Olecku zostanie przekazana przez Powiat Gołdapski w terminie 14 dni od dnia opublikowania Obwieszczenia Starosty Oleckiego w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

6. W przypadku nieterminowej zapłaty należności, o których mowa w ust. 2, 4 i 5, Powiat Gołdapski zobowiązuje do zapłaty ustawowych odsetek za każdy dzień zwłoki.

7. Powiat Olecki będzie przekazywał Powiatowi Gołdapskiemu informację dotyczącą liczby umieszczonych dzieci w Domu Dziecka w Olecku, kwoty przekazanej dotacji oraz kosztów utrzymania dzieci do dnia 10 następnego miesiąca, za miesiąc poprzedni narastająco od początku roku.

8. Nadpłaty wynikające z rozliczenia miesięcznego Powiat Olecki zaliczy na poczet należności za następny miesiąc.

9. Brakujące środki wynikające z rozliczenia miesięcznego Powiat Gołdapski zobowiązuje się przekazać do dnia 10 następnego miesiąca po ostatnim miesiącu, w którym dokonano rozliczenia.

10. W przypadku skreślenia dziecka z listy wychowanków Domu Dziecka w Olecku Powiat Olecki zawiadomi o tym fakcie Powiat Gołdapski i dokona szczegółowego rozliczenia w terminie 7 dni. Wynikłe nadpłaty i niedopłaty Powiaty zobowiązują się przekazać w terminie określonym w ust. 7.

§ 3. Wszelkie zmiany porozumienia wymagają zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 4. Ewentualne spory powstałe na tle wykonywania niniejszego porozumienia strony poddają rozstrzygnięciu właściwemu ze względu na siedzibę Powiatu Oleckiego sądowi powszechnemu.

§ 5. Porozumienie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego i obowiązuje od dnia 1 stycznia 2005 r. przez okres pobytu dzieci w Domu Dziecka w Olecku.

§ 6. Niniejsze porozumienie sporządzono w 5 jednobrzmiących egzemplarzach - 2 dla Powiatu Gołdapskiego oraz 3 dla Powiatu Oleckiego.

Starosta
Stanisław Ramotowski

Wicestarosta
Bogdan Chomyn

Wicestarosta
Alojzy Jurczak

p.o.Kierownika PCPR w Gołdapi
Małgorzata Banach

88

POROZUMIENIE Nr 2/04 z dnia 13 grudnia 2004 r.

określające warunki i sposób przekazywania środków finansowych na utrzymanie dzieci pochodzących z Powiatu Ełckiego, umieszczonych w Domu Dziecka w Olecku

zawarte pomiędzy Powiatem Oleckim reprezentowanym przez:

1. Stanisława Lucjana Ramotowskiego - Starostę Oleckiego
 2. Alojzego Jurczaka - Wicestarostę Oleckiego
- przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu Oleckiego - Janiny Słomkowskiej

a Powiatem Ełkim, w imieniu którego działa:

Iwona Walczuk - Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku
przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu Ełckiego - Andrzeja Orzechowskiego.

Na podstawie art. 90 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1996 z póź. zm.) oraz art. 86 ust. 2, ust. 4 i ust. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z póź. zm.) strony niniejszego porozumienia ustalają, co następuje:

§ 1. 1. Powiat Ełcki zobowiązuje się do ponoszenia kosztów utrzymania dzieci w Domu Dziecka w Olecku, które przed skierowaniem do placówki zamieszkiwały na terenie Powiatu Ełckiego, w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania.

2. Dane odnośnie dzieci, o których mowa w ust. 1, przekazywane będą każdorazowo na wniosek Powiatu Ełckiego przez Powiat Olecki zgodnie z obowiązującymi przepisami, za pośrednictwem Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie funkcjonujących na terenie w/w powiatów.

§ 2. 1. Środki finansowe przeznaczone na realizację zadania określonego w § 1 zapewnia Powiat Ełcki w formie dotacji na utrzymanie dzieci.

2. Środki, o których mowa w ust. 1, będą przekazywane w okresach miesięcznych z góry do 10 dnia każdego miesiąca na rachunek bankowy wskazany przez Starostwo Powiatowe w Olecku.

3. Podstawą do rozliczenia wydatków ponoszonych na utrzymanie dziecka w Domu Dziecka w Olecku jest kwota średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka, która będzie ogłaszana corocznie w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

4. Do czasu ogłoszenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego Powiat Ełcki zobowiązuje się do przekazywania kwoty zaliczki w wysokości 2.000,00 zł (słownie: dwa tysiące złotych) na jedno dziecko miesięcznie, w terminie i na konto, o których mowa w ust. 2, począwszy od miesiąca stycznia 2005 r.

5. Różnica między zaliczką a ogłoszonym kosztem utrzymania dziecka w Domu Dziecka w Olecku zostanie przekazana przez Powiat Ełcki w terminie 14 dni od dnia opublikowania Obwieszczenia Starosty Oleckiego w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

6. W przypadku nieterminowej zapłaty należności, o których mowa w ust. 2, 4 i 5, Powiat Ełcki zobowiązuje do zapłaty ustawowych odsetek za każdy dzień zwłoki.

7. Powiat Olecki będzie przekazywał Powiatowi Ełckiemu informację dotyczącą liczby umieszczonych dzieci w Domu Dziecka w Olecku, kwoty przekazanej dotacji oraz kosztów utrzymania dzieci do dnia 10 następnego miesiąca, za miesiąc poprzedni narastająco od początku roku.

8. Nadpłaty wynikające z rozliczenia miesięcznego Powiat Olecki zaliczy na poczet należności za następny miesiąc.

9. Brakujące środki wynikające z rozliczenia miesięcznego Powiat Ełcki zobowiązuje się przekazać do dnia 10 następnego miesiąca po ostatnim miesiącu, w którym dokonano rozliczenia.

10. W przypadku skreślenia dziecka z listy wychowanków Domu Dziecka w Olecku Powiat Olecki zawiadomi o tym fakcie Powiat Ełcki i dokona szczegółowego rozliczenia w terminie 7 dni. Wynikłe nadpłaty i niedopłaty Powiaty zobowiązują się przekazać w terminie określonym w ust. 7.

§ 3. Wszelkie zmiany porozumienia wymagają zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 4. Ewentualne spory powstałe na tle wykonywania niniejszego porozumienia strony poddają rozstrzygnięciu właściwemu ze względu na siedzibę Powiatu Oleckiego sądowi powszechnemu.

§ 5. Porozumienie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego i obowiązuje od dnia 1 stycznia 2005 r. przez okres pobytu dzieci w Domu Dziecka w Olecku.

§ 6. Porozumienie niniejsze sporządzono w 5 jednobrzmiących egzemplarzach - 2 dla Powiatu Ełckiego oraz 3 dla Powiatu Oleckiego.

Starosta
Stanisław Ramotowski

Dyrektor Powiatowego
Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku
Iwona Walczuk

Wicestarosta
Alojzy Jurczak

Olecko, dnia 13.12.2004 r.

89

POROZUMIENIE Nr 3/04

z dnia 13 grudnia 2004 r.

określające warunki i sposób przekazywania środków finansowych na utrzymanie dzieci pochodzących z Powiatu Sejneńskiego, umieszczonych w Domu Dziecka w Olecku

zawarte pomiędzy Powiatem Oleckim reprezentowanym przez:

1. Stanisława Lucjana Ramotowskiego - Starostę Oleckiego
2. Alojzego Jurczaka - Wicestarostę Oleckiego
przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu Oleckiego - Janiny Słomkowskiej

a Powiatem Sejneńskim, w imieniu którego działają:

1. Piotr Marian Luto - Starosta Sejneński
2. Anna Szkarnulis - Wicestarosta Sejneński
przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu Sejneńskiego - Heleny Henryki Jodzio.

Na podstawie art. 90 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1996 z póź. zm.) oraz art. 86 ust. 2, ust. 4 i ust. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z póź. zm.) strony niniejszego porozumienia ustalają, co następuje:

§ 1. 1. Powiat Sejneński zobowiązuje się do ponoszenia kosztów utrzymania dzieci w Domu Dziecka w Olecku, które przed skierowaniem do placówki zamieszkiwały na terenie Powiatu Sejneńskiego, w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania.

2. Dane odnośnie dzieci, o których mowa w ust. 1, przekazywane będą każdorazowo na wniosek Powiatu Sejneńskiego przez Powiat Olecki zgodnie z obowiązującymi przepisami, za pośrednictwem Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie funkcjonujących na terenie w/w powiatów.

§ 2. 1. Środki finansowe przeznaczone na realizację zadania określonego w § 1 zapewnia Powiat Sejneński w formie dotacji na utrzymanie dzieci.

2. Środki, o których mowa w ust. 1, będą przekazywane w okresach miesięcznych z góry do 10 dnia każdego miesiąca na rachunek bankowy wskazany przez Starostwo Powiatowe w Olecku.

3. Podstawą do rozliczenia wydatków ponoszonych na utrzymanie dziecka w Domu Dziecka w Olecku jest kwota średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka, która będzie ogłaszana corocznie w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

4. Do czasu ogłoszenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego Powiat Sejneński zobowiązuje się do przekazywania kwoty zaliczki w wysokości 2.000,00 zł (słownie: dwa tysiące złotych) na jedno dziecko miesięcznie, w terminie i na konto, o których mowa w ust. 2, począwszy od miesiąca stycznia 2005 r.

5. Różnica między zaliczką a ogłoszonym kosztem utrzymania dziecka w Domu Dziecka w Olecku zostanie przekazana przez Powiat Sejneński w terminie 14 dni od dnia opublikowania Obwieszczenia Starosty Oleckiego w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

6. W przypadku nieterminowej zapłaty należności, o których mowa w ust. 2, 4 i 5, Powiat Sejneński zobowiązuje do zapłaty ustawowych odsetek za każdy dzień zwłoki.

7. Powiat Olecki będzie przekazywał Powiatowi Sejneńskiemu informację dotyczącą liczby umieszczonych dzieci w Domu Dziecka w Olecku kwoty przekazanej dotacji oraz kosztów utrzymania dzieci do dnia 10 następnego miesiąca, za miesiąc poprzedni narastająco od początku roku.

8. Nadpłaty wynikające z rozliczenia miesięcznego Powiat Olecki zaliczy na poczet należności za następny miesiąc.

9. Brakujące środki wynikające z rozliczenia miesięcznego Powiat Sejneński zobowiązuje się przekazać do dnia 10 następnego miesiąca po ostatnim miesiącu, w którym dokonano rozliczenia.

10. W przypadku skreślenia dziecka z listy wychowanków Domu Dziecka w Olecku Powiat Olecki zawiadomi o tym fakcie Powiat Sejneński i dokona szczegółowego rozliczenia w terminie 7 dni. Wynikłe nadpłaty i niedopłaty Powiaty zobowiązują się przekazać w terminie określonym w ust. 7.

§ 3. Wszelkie zmiany porozumienia wymagają zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 4. Ewentualne spory powstałe na tle wykonywania niniejszego porozumienia strony poddają rozstrzygnięciu właściwemu ze względu na siedzibę Powiatu Oleckiego sądowi powszechnemu.

§ 5. Porozumienie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego i obowiązuje od dnia 1 stycznia 2005 r. przez okres pobytu dzieci w Domu Dziecka w Olecku.

§ 6. Porozumienie niniejsze sporządzono w 5 jednobrzmiących egzemplarzach - 2 dla Powiatu Sejneńskiego oraz 3 dla Powiatu Oleckiego.

Starosta
Stanisław Ramotowski

Starosta
Piotr Marian Luto

Wicestarosta
Alojzy Jurczak

Wicestarosta
Anna Szkarnulis

Olecko, dnia 13.12.2004 r.

90

POROZUMIENIE Nr 4/04 z dnia 13 grudnia 2004 r.

określające warunki i sposób przekazywania środków finansowych na utrzymanie dzieci pochodzących z Powiatu Bartoszyckiego, umieszczonych w Domu Dziecka w Olecku

zawarte pomiędzy Powiatem Oleckim reprezentowanym przez:

1. Stanisława Lucjana Ramotowskiego - Starostę Oleckiego
2. Alojzego Jurczaka - Wicestarostę Oleckiego
przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu Oleckiego - Janiny Słomkowskiej

a Powiatem Bartoszyckim, w imieniu którego działają:

1. Jerzy Frątczak – Starosta Bartoszycki
2. Jerzy Bachar – Wicestarosta Bartoszycki
przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu Bartoszyckiego – Wiesławy Guzanek.

Na podstawie art. 90 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1996 z póź. zm.) oraz art. 86 ust. 2, ust. 4 i ust. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z póź. zm.) strony niniejszego porozumienia ustalają, co następuje:

§ 1. 1. Powiat Bartoszycki zobowiązuje się do ponoszenia kosztów utrzymania dzieci w Domu Dziecka w Olecku, które przed skierowaniem do placówki zamieszkiwały na terenie Powiatu Bartoszyckiego, w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania.

2. Dane odnośnie dzieci, o których mowa w ust. 1 przekazywane będą każdorazowo na wniosek Powiatu Bartoszyckiego przez Powiat Olecki zgodnie z obowiązującymi przepisami, za pośrednictwem Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie funkcjonujących na terenie w/w powiatów.

§ 2. 1. Środki finansowe przeznaczone na realizację zadania określonego w § 1 zapewnia Powiat Bartoszyckiego w formie dotacji na utrzymanie dzieci.

2. Środki, o których mowa w ust. 1, będą przekazywane w okresach miesięcznych z góry do 10 dnia każdego miesiąca na rachunek bankowy wskazany przez Starostwo Powiatowe w Olecku.

3. Podstawą do rozliczenia wydatków ponoszonych na utrzymanie dziecka w Domu Dziecka w Olecku jest kwota średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka, która będzie ogłaszana corocznie w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

4. Do czasu ogłoszenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego Powiat Bartoszycki zobowiązuje się do przekazywania kwoty zaliczki w wysokości 2.000,00 zł

(słownie: dwa tysiące złotych) na jedno dziecko miesięcznie, w terminie i na konto, o których mowa w ust. 2, począwszy od miesiąca stycznia 2005 r.

5. Różnica między zaliczką a ogłoszonym kosztem utrzymania dziecka w Domu Dziecka w Olecku zostanie przekazana przez Powiat Bartoszycki w terminie 14 dni od dnia opublikowania Obwieszczenia Starosty Oleckiego w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

6. W przypadku nieterminowej zapłaty należności, o których mowa w ust. 2, 4 i 5, Powiat Gołdapski zobowiązuje do zapłaty ustawowych odsetek za każdy dzień zwłoki.

7. Powiat Olecki będzie przekazywał Powiatowi Bartoszyckiemu informację dotyczącą liczby umieszczonych dzieci w Domu Dziecka w Olecku, kwoty przekazanej dotacji oraz kosztów utrzymania dzieci do dnia 10 następnego miesiąca, za miesiąc poprzedni narastająco od początku roku.

8. Nadpłaty wynikające z rozliczenia miesięcznego Powiat Olecki zaliczy na poczet należności za następny miesiąc.

9. Brakujące środki wynikające z rozliczenia miesięcznego Powiat Bartoszycki zobowiązuje się przekazać do dnia 10 następnego miesiąca po ostatnim miesiącu, w którym dokonano rozliczenia.

10. W przypadku skreślenia dziecka z listy wychowanków Domu Dziecka w Olecku Powiat Olecki zawiadomi o tym fakcie Powiat Bartoszycki i dokona szczegółowego rozliczenia w terminie 7 dni. Wynikłe nadpłaty i niedopłaty Powiaty zobowiązują się przekazać w terminie określonym w ust. 7.

§ 3. Wszelkie zmiany porozumienia wymagają zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 4. Ewentualne spory powstałe na tle wykonywania niniejszego porozumienia strony poddają rozstrzygnięciu właściwemu ze względu na siedzibę Powiatu Oleckiego sądowi powszechnemu.

§ 5. Porozumienie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego i obowiązuje od dnia 1 stycznia 2005 r. przez okres pobytu dzieci w Domu Dziecka w Olecku.

§ 6. Niniejsze porozumienie sporządzono w 5 jednobrzmiących egzemplarzach - 2 dla Powiatu Gołdapskiego oraz 3 dla Powiatu Oleckiego.

Starosta
Stanisław Ramotowski

Starosta
Jerzy Frątczak

Wicestarosta
Alojzy Jurczak

Wicestarosta
Jerzy Bachar

Olecko, dnia 13.12.2004 r.

91

POROZUMIENIE Nr 6/04 z dnia 13 grudnia 2004 r.

określające warunki i sposób przekazywania środków finansowych na utrzymanie dzieci pochodzących z Powiatu Grajewskiego, umieszczonych w Domu Dziecka w Olecku

zawarte pomiędzy Powiatem Oleckim reprezentowanym przez:

1. Stanisława Lucjana Ramotowskiego - Starostę Oleckiego
 2. Alojzego Jurczaka - Wicestarostę Oleckiego
- przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu Oleckiego - Janiny Słomkowskiej

a Powiatem Grajewskim, w imieniu którego działają:

1. Jarosław Augustowski - Starosta Powiatu Grajewskiego
2. Alicja Rutkowska - Wicestarosta Powiatu Grajewskiego.

Na podstawie art. 90 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1996 z póź. zm.) oraz art. 86 ust. 2, ust. 4 i ust. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z póź. zm.) strony niniejszego porozumienia ustalają, co następuje:

§ 1. 1. Powiat Grajewski zobowiązuje się do ponoszenia kosztów utrzymania dzieci w Domu Dziecka w Olecku, które przed skierowaniem do placówki zamieszkiwały na terenie Powiatu Grajewskiego, w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania.

2. Dane odnośnie dzieci, o których mowa w ust. 1, przekazywane będą każdorazowo na wniosek Powiatu Grajewskiego przez Powiat Olecki zgodnie z obowiązującymi przepisami, za pośrednictwem Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie funkcjonujących na terenie w/w powiatów.

§ 2. 1. Środki finansowe przeznaczone na realizację zadania określonego w § 1 zapewnia Powiat Grajewski w formie dotacji na utrzymanie dzieci.

2. Środki, o których mowa w ust. 1, będą przekazywane w okresach miesięcznych z góry do 10 dnia każdego miesiąca na rachunek bankowy wskazany przez Starostwo Powiatowe w Olecku.

3. Podstawą do rozliczenia wydatków ponoszonych na utrzymanie dziecka w Domu Dziecka w Olecku jest kwota średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka, która będzie ogłaszana corocznie w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

4. Do czasu ogłoszenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego Powiat Grajewski zobowiązuje się do przekazywania kwoty zaliczki w wysokości 2.000,00 zł (słownie: dwa tysiące złotych) na jedno dziecko miesięcznie, w terminie i na konto, o których mowa w ust. 2, począwszy od miesiąca stycznia 2005 r.

5. Różnica między zaliczką a ogłoszonym kosztem utrzymania dziecka w Domu Dziecka w Olecku zostanie przekazana przez Powiat Grajewski w terminie 14 dni od dnia opublikowania Obwieszczenia Starosty Oleckiego w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

6. W przypadku nieterminowej zapłaty należności, o których mowa w ust. 2, 4 i 5, Powiat Grajewski zobowiązuje do zapłaty ustawowych odsetek za każdy dzień zwłoki.

7. Powiat Olecki będzie przekazywał Powiatowi Grajewskiemu informację dotyczącą liczby umieszczonych dzieci w Domu Dziecka w Olecku kwoty przekazanej dotacji oraz kosztów utrzymania dzieci do dnia 10 następnego miesiąca, za miesiąc poprzedni narastająco od początku roku.

8. Nadpłaty wynikające z rozliczenia miesięcznego Powiat Olecki zaliczy na poczet należności za następny miesiąc.

9. Brakujące środki wynikające z rozliczenia miesięcznego Powiat Grajewski zobowiązuje się przekazać do dnia 10 następnego miesiąca po ostatnim miesiącu, w którym dokonano rozliczenia.

10. W przypadku skreślenia dziecka z listy wychowanków Domu Dziecka w Olecku Powiat Olecki zawiadomi o tym fakcie Powiat Grajewski i dokona szczegółowego rozliczenia w terminie 7 dni. Wynikłe nadpłaty i niedopłaty Powiaty zobowiązują się przekazać w terminie określonym w ust. 7.

§ 3. Wszelkie zmiany porozumienia wymagają zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 4. Ewentualne spory powstałe na tle wykonywania niniejszego porozumienia strony poddają rozstrzygnięciu właściwemu ze względu na siedzibę Powiatu Oleckiego sądowi powszechnemu.

§ 5. Porozumienie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego i obowiązuje od dnia 1 stycznia 2005 r. przez okres pobytu dzieci w Domu Dziecka w Olecku.

§ 6. Porozumienie niniejsze sporządzono w 5 jednobrzmiących egzemplarzach - 2 dla Powiatu Grajewskiego oraz 3 dla Powiatu Oleckiego.

Starosta
Jarosław Augustowski

Starosta
Stanisław Ramotowski

Wicestarosta
Alicja Rutkowska

Wicestarosta
Alojzy Jurczak

Olecko, dnia 13.12.2004 r.

92

POROZUMIENIE Nr 7DD/04

z dnia 27 grudnia 2004 r.

**określające warunki i sposób przekazywania środków finansowych na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu
Powiatu Oleckiego, umieszczonych w Domu Dziecka w Gołdapi**

zawarte pomiędzy Powiatem Gołdapskim reprezentowanym przez:

1. Bogdana Chomyna - Wicestarostę Powiatu Gołdapskiego
2. Małgorzatę Banach — p. o. Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi działającego z upoważnienia Zarządu Powiatu w Gołdapi przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu - Lucyny Pawłowskiej

a Powiatem Oleckim reprezentowanym przez:

1. Stanisławem Lucjanem Ramotowskim - Starosta Oleckim
2. Alojzym Jurczakiem - Wicestarostą przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu - Janiny Słomkowskiej.

Na podstawie art. 90 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966 z późn. zm.) oraz art. 86 ust. 2, ust. 4 i 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) strony niniejszego porozumienia ustalają, co następuje:

§ 1. 1. Powiat Olecki zobowiązuje się do ponoszenia kosztów utrzymania dzieci w Domu Dziecka w Gołdapi, które przed skierowaniem do placówki zamieszkiwały na terenie Powiatu Oleckiego, w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania.

2. Dane odnośnie dzieci, o których mowa w ust. 1, przekazywane będą każdorazowo na wniosek Powiatu Oleckiego przez Powiat Gołdapski zgodnie z obowiązującymi przepisami, za pośrednictwem Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie funkcjonujących na terenie w/w powiatów.

§ 2. 1. Środki finansowe przeznaczone na realizację zadania określonego w § 1 zapewnia Powiat Olecki w formie dotacji na utrzymanie dzieci.

2. Środki, o których mowa w ust. 1, będą przekazywane w okresach miesięcznych z góry do 10 dnia każdego miesiąca na rachunek bankowy wskazany przez Starostwo Powiatowe w Gołdapi.

3. Podstawą do rozliczenia wydatków ponoszonych na utrzymanie dziecka w Domu Dziecka w Gołdapi jest kwota średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka, która będzie ogłaszana corocznie w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

4. Do czasu ogłoszenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego Powiat Olecki zobowiązuje się do przekazywania kwoty zaliczki w wysokości 1.852, 00 zł (słownie: jeden tysiąc osiemset pięćdziesiąt dwa złote) na jedno dziecko miesięcznie, w terminie i na konto, o których mowa w ust. 2, począwszy od miesiąca stycznia 2005 roku.

5. Różnica między zaliczką, a ogłoszonym kosztem utrzymania dziecka w Domu Dziecka w Gołdapi zostanie przekazana przez Powiat Olecki w terminie 14 dni od dnia opublikowania Obwieszczenia Starosty Gołdapskiego w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

6. W przypadku nieterminowej zapłaty należności, o których mowa w ust. 2, 4 i 5, Powiat Olecki zobowiązuje się do zapłaty ustawowych odsetek za każdy dzień zwłoki.

7. Powiat Gołdapski będzie przekazywał dla Powiatu Oleckiego informację dotyczącą liczby umieszczonych dzieci w Domu Dziecka w Gołdapi, kwoty przekazanej dotacji oraz kosztów utrzymania dzieci do dnia 10 następnego miesiąca, za miesiąc poprzedni, narastająco od początku roku.

8. Nadpłaty wynikające z rozliczenia miesięcznego, Powiat Gołdapski zaliczy na poczet należności za następny miesiąc.

9. Brakujące środki wynikające z rozliczenia miesięcznego Powiat Olecki zobowiązuje się przekazać do dnia 10 następnego miesiąca po ostatnim miesiącu, w którym dokonano rozliczenia.

10. W przypadku skreślenia dziecka z listy wychowanków Domu Dziecka w Gołdapi Powiat Gołdapski zawiadomi o tym fakcie Powiat Olecki i dokona szczegółowego rozliczenia w terminie 7 dni. Wynikłe nadpłaty i niedopłaty Powiaty zobowiązują się przekazać w terminie określonym w ust. 7.

§ 3. Wszelkie zmiany porozumienia wymagają zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 4. Ewentualne spory, powstałe na tle wykonywania niniejszego porozumienia, strony poddają rozstrzygnięciu właściwemu ze względu na siedzibę Powiatu Gołdapskiego, sądowi powszechnemu.

§ 5. Porozumienie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego i obowiązuje od dnia 1 stycznia 2005 roku przez okres pobytu dzieci w Domu Dziecka w Gołdapi.

§ 6. Porozumienie niniejsze sporządzono w 5 jednobrzmiących egzemplarzach, 2 egzemplarze dla Powiatu Oleckiego oraz 3 dla Powiatu Gołdapskiego.

Wicestarosta
Bogdan Chomyn

Starosta
Stanisław Ramotowski

p.o. kierownika PCPR w Gołdapi
Małgorzata Banach

Wicestarosta
Alojzy Jurczak

Gołdap, dnia 27.12.2004 r.

93

POROZUMIENIE

pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Powiatem Węgorzewskim z dnia 28 grudnia 2004 r.

w sprawie powierzenia zadania z zakresu administracji rządowej, dotyczącego zagadnień paszportowych

Działając na podstawie art. 33 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (j. t: Dz. U. z 2001 r. Nr 80, poz. 872 ze zm.) oraz art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (j. t: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 ze zm.) w związku z uchwałą Rady Powiatu Węgorzewskiego Nr IX/47/02 z dnia 17 maja 2002 r. Wojewoda Warmińsko-Mazurski Stanisław Szatkowski zwany dalej Wojewodą oraz Powiat Węgorzewski reprezentowany przez Zarząd Powiatu w osobach Starosta Węgorzewski - Jerzy Litwinienko, Wicestarosta - Krzysztof Piwowarczyk jako strony porozumienia ustalają, co następuje:

§ 1. 1. Wojewoda powierza a Powiat Węgorzewski przyjmuje do realizacji zadania z zakresu administracji rządowej wynikające z ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o paszportach (Dz. U. z 1991 r. Nr 2, poz. 5 z późn. zm.) polegające na:

- 1) przyjmowaniu i ewidencjonowaniu podań o wydanie paszportów (na kwestionariuszach Pz-70),
 - 2) odbieranie od wnioskodawców oświadczeń o okolicznościach utraty ważnych paszportów w trybie art. 233 Kodeksu karnego i art. 86 Kodeksu postępowania administracyjnego.
2. Powierzenie prowadzenia powyższych spraw nie obejmuje wydawania decyzji administracyjnych.
3. Zadania te realizowane będą w stosunku do osób zameldowanych na pobyt stały na terenie gmin wchodzących w skład Powiatu Węgorzewskiego oraz pozostałych mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego.

§ 2. 1. Wojewoda zapewni nieodpłatnie wymagane druki.

2. Zadanie będzie realizowane przez Powiat Węgorzewski nieodpłatnie.

3. Realizujący zadanie zapewni na własny koszt środki niezbędne do przewozu lub przestania dokumentów (listem poleconym).

§ 3. 1. Powiat Węgorzewski odpowiada za zgodne z prawem prowadzenie spraw, o których mowa w § 1 oraz sprawną organizację ich załatwiania.

2. Wojewoda, zgodnie z art. 33 ust. 3 oraz art. 34 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (j. t: Dz. U. z 2001 r. Nr 80, poz. 872 ze zm.), sprawuje nadzór i kontrolę nad prawidłową realizacją zadań objętych niniejszym porozumieniem.

3. Kontrola, o której mowa w ust. 2 sprawowana jest przez upoważnionych przez Wojewodę pracowników, którym przysługują uprawnienia do:

- 1) wydawania wiążących wytycznych określających kierunki i zasady realizacji zadań powierzonych porozumieniem,
- 2) żądania informacji i sprawozdań z przebiegu wykonania powierzonych zadań,
- 3) dokonywania okresowych ocen wykonania zadań objętych porozumieniem.

4. Powiat Węgorzewski zobowiązany jest do respektowania zaleceń i wytycznych wynikających z funkcji nadzorczych i kontrolnych Wojewody.

§ 4. Wszelkie zmiany treści porozumienia wymagają formy pisemnej - pod rygorem nieważności.

§ 5. 1. Porozumienie zawarte zostaje na okres do dnia 31 grudnia 2005 r.

2. Porozumienie ulega rozwiązaniu w wyniku:

- 1) porozumienia stron,
- 2) wypowiedzenia porozumienia przez jedną ze stron z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca,
- 3) wypowiedzenia przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego ze skutkiem natychmiastowym w razie rażących uchybień w realizacji powierzonych zadań, gdy wezwanie Powiatu Węgorzewskiego do usunięcia tych uchybień w określonym terminie nie odniosło skutku.

§ 6. Porozumienie wchodzi w życie z dniem podpisania. Porozumienie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

§ 7. Porozumienie zostało sporządzone w pięciu jednobrzmiących egzemplarzach.

Wojewoda Warmińsko-Mazurski
Stanisław Szatkowski

Starosta
Jerzy Litwinienko

Wicestarosta
Krzysztof Piwowarczyk

94

POROZUMIENIE

w sprawie przekazania zarządzania drogami zawarte w Mrągowie dnia 28 grudnia 2004 r.

Pomiędzy Powiatem Mrągowskim reprezentowanym przez Zarząd Powiatu, w imieniu którego działają:

1. Andrzej Piwoński - Starosta Mrągowski,
 2. Edward Harasimowicz - Wicestarosta Mrągowski,
- przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu - Jadwigi Szambelan, zwanym dalej „Powiatem”,

a Gminą Miasto Mrągowo w imieniu której działa:

1. Otolia Siemieniec - Burmistrz Mrągowa, przy kontrasygnacie Skarbnika Miasta - Teresy Gromadzkiej, zwaną dalej „Miastem”.

Na podstawie art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity z 2004 r. Dz. U. Nr 204, poz. 2086), art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. Nr 91, poz. 578 z p. zm.), oraz art. 8 ust. 2a, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001 r. Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z p. zm.), zawarto porozumienie następującej treści:

§ 1. 1. Na mocy niniejszego porozumienia Powiat przekazuje Miastu zarządzanie ulicami - drogami powiatowymi, położonymi w granicach administracyjnych miasta.

2. Wykaz ulic - dróg, o których mowa w ust. 1, stanowi załącznik Nr 1 do porozumienia.

3. Zarząd Powiatu upoważnia Burmistrza Mrągowa do wydawania w jego imieniu decyzji administracyjnych wynikających z Art. 20 ustawy o drogach publicznych, w stosunku do dróg przekazanych w zarządzanie.

§ 2. Zarządzanie drogami obejmuje:

- 1) opracowywanie projektów planów rozwoju sieci drogowej oraz bieżące informowanie o tych planach organów właściwych do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- 2) opracowywanie projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich;
- 3) pełnienie funkcji inwestora;
- 4) utrzymanie nawierzchni drogi, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą;

- 5) realizacja zadań w zakresie inżynierii ruchu;
- 6) przygotowanie infrastruktury drogowej dla potrzeb obronnych oraz wykonywanie innych zadań na rzecz obronności kraju;
- 7) koordynacja robót w pasie drogowym;
- 8) wydawanie zezwoleń na zajęcie pasa drogowego i zjazdy z dróg oraz pobieranie opłat i kar pieniężnych;
- 9) prowadzenie ewidencji dróg, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz udostępnianie ich na żądanie uprawnionym organom;
- 9a) sporządzanie informacji o drogach publicznych oraz przekazywanie ich Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad;
- 10) przeprowadzanie okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich oraz przepraw promowych, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- 11) wykonywanie robót interwencyjnych, robót utrzymaniowych i zabezpieczających;
- 12) przeciwdziałanie niszczeniu dróg przez ich użytkowników;
- 13) przeciwdziałanie niekorzystnym przeobrażeniom środowiska mogącym powstać lub powstającym w następstwie budowy lub utrzymania dróg;
- 14) wprowadzanie ograniczeń lub zamykanie dróg i drogowych obiektów inżynierskich dla ruchu oraz wyznaczenie objazdów drogami różnej kategorii, gdy występuje bezpośrednie zagrożenie bezpieczeństwa osób lub mienia;
- 15) dokonywanie okresowych pomiarów ruchu drogowego;
- 16) utrzymywanie zieleni przydrożnej, w tym sadzenie i usuwanie drzew oraz krzewów,
- 17) wykonywanie innych zadań nakładanych na zarządcę drogi przez przepisy prawa.

§ 3. 1. Dla zapewnienia wykonywania zadań określonych w § 2 niniejszego porozumienia, określa się następujące warunki organizacyjno-techniczne i finansowe.

2. Zadania określone w § 2 wykonywane będą w ramach środków przekazanych przez budżet Powiatu w formie dotacji celowej.

3. Kwota dotacji na utrzymanie dróg w 2005 r. w zakresie określonym niniejszym porozumieniem, będzie wynosiła: 180.250 zł (słownie: sto osiemdziesiąt tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych), a na lata następne, będzie określana corocznie kwotowo w postaci załącznika do niniejszego porozumienia w terminie do 30.09 każdego roku, dla potrzeb konstrukcji budżetu.

4. Ponadto Miastu przysługiwać będą dochody z tytułu opłat i kar za zajęcie pasa drogowego przekazanych dróg. Dochody te Miasto może przeznaczyć na bieżące utrzymanie, budowę i modernizację dróg powiatowych przejętych od Powiatu zgodnie z Ustawą o drogach publicznych.

5. Środki finansowe na wskazane zadania przekazywane będą w okresach co miesięcznych, w wysokości 1/12 kwoty ustalonej na dany rok, w terminie nie później niż 15 dni po upływie danego miesiąca.

§ 4. Miasto zobowiązuje się do:

- a) wykorzystania przekazanych środków zgodnie z celem, tj. na zarządzanie przekazanymi drogami,
- b) prowadzenia ewidencji poniesionych kosztów,
- c) corocznego przedstawienia Powiatowi informacji o wykorzystaniu przekazanych środków - w terminie do 31 stycznia następnego roku,
- d) zwrócenia środków wykorzystanych niezgodnie z celem - w terminie 10 dni, od dnia stwierdzenia nieprawidłowości.

§ 5. 1. Strony będą zabiegać o pozyskanie środków pozabudżetowych na zadania inwestycyjne na przekazanych drogach powiatowych i realizować te inwestycje, w ramach oddzielnego porozumienia zawartego pomiędzy Powiatem i Miastem.

2. Po przeprowadzeniu i zakończeniu inwestycji na drogach powiatowych Burmistrz Mrągowa, przekaże Zarządowi Powiatu w Mrągowie wykonane roboty protokołem zdawczo-odbiorczym wraz z dokumentami PT przekazania środka trwałego.

3. Nakłady inwestycyjne poniesione w wyniku modernizacji dróg powiatowych stają się własnością Powiatu Mrągowskiego. W przypadku ewentualnego ponownego przejęcia zarządzania drogami przez Powiat, Miastu nie przysługuje zwrot kosztów poniesionych w okresie obowiązywania porozumienia w związku z zarządzaniem przekazanymi drogami, w tym w szczególności kosztów dokonanych inwestycji - Powiat przejmuje nieodpłatnie na własność wszelkie dokonane na drogi nakłady.

§ 6. 1. Porozumienie może być rozwiązane w każdym czasie za zgodą stron.

2. Każda ze stron może rozwiązać porozumienie z zachowaniem 6 miesięcznego okresu wypowiedzenia ze skutkiem na koniec roku kalendarzowego.

3. Powiat może rozwiązać porozumienie bez zachowania okresu wypowiedzenia w przypadku:

- a) rażącego zaniedbywania przez Miasto wykonania przejętych obowiązków,
- b) powtarzającego się przeznaczania środków, o których mowa w § 3 niezgodnie z celem.

§ 7. Zmiana postanowień porozumienia może być wprowadzona pisemnie w formie aneksu, pod rygorem nieważności.

§ 8. Porozumienie zawiera się na czas nieoznaczony i wchodzi ono w życie z dniem 1 stycznia 2005 r. i podlega

ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Wojewody Warmińsko-Mazurskiego.

§ 9. Porozumienie sporządzono w pięciu jednobrzmiących egzemplarzach, po dwa dla każdej ze stron i jeden dla celów ogłoszenia.

§ 10. Niniejsze porozumienie stanowi całość z załącznikiem Nr 1.

1. Załącznik Nr 1 - wykaz dróg powiatowych - ulic położonych w granicach administracyjnych miasta Mrągowa, których dotyczy porozumienie.

Starosta
Andrzej Piwoński

Burmistrz
Otolia Siemieniec

Wicestarosta
Edward Harasimowicz

Załącznik Nr 1
do porozumienia z dnia 28.12.2004r

**Wykaz dróg powiatowych - ulic
położonych w granicach administracyjnych miasta Mrągowa
przejętych w zarząd przez Burmistrza Mrągowa**

L.p.	Nazwa ulicy	Długość mb	W tym o nawierz. twardej
1.	8 – Maja	198	198
2.	Bohaterów Warszawy	381	381
3.	Brzozowa	907	907
4.	Chopina	162	162
5.	Długa	224	224
6.	Dziękczynna	945	707
7.	Generała Andersa	314	314
8.	Grunwaldzka	1 158	1 158
9.	Jeziorna	131	131
10.	Klonowa	144	144
11.	Kalinowa	124	124
12.	Kolejowa	348	348
13.	Konopnickiej	163	163
14.	Kopernika	389	389
15.	Kościuszki	103	103
16.	Krakowska	688	688
17.	Krasińskiego	494	418
18.	Królewiecka	614	614
19.	Laskowa	740	740
20.	Łąkowa	436	436
21.	Mickiewicza	267	267
22.	Moniuszki	440	440
23.	Na Ostrowiu	275	275
24.	Nadbrzeźna	1 630	1 480
25.	Nowogródzka	355	355
26.	Oficerska	352	352
27.	Osiedle Parkowe	779	779
28.	Piaskowa	735	735
29.	Plac Armii Krajowej	102	102
30.	Plac Prusa	60	60
31.	Plac Kajki	181	181
32.	Plac Wyzwolenia	53	53
33.	Plutonowa	216	216
34.	Polna	425	425
35.	Ratuszowa	218	218
36.	Roosevelta	524	524
37.	Rynkowa	571	571
38.	Sienkiewicza	543	543
39.	Słowackiego	151	151
40.	Sołtyska	714	0
41.	Szkołna	176	176
42.	Traugutta	136	136
43.	Warszawska	597	597
44.	Widok	813	813
45.	Wiejska	292	292
46.	Wileńska	658	658
47.	Wyspiańskiego	143	143
48.	Sobczyńskiego /Zwycięstwa/	803	669
49.	Żeromskiego	96	96
	Razem:	20 968	19656

95

POROZUMIENIE Nr 2RDD/04

z dnia 30 grudnia 2004 r.

**określające warunki i sposób przekazywania środków finansowych na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu
Powiatu Ełckiego, umieszczonych w Rodzinnym Domu Dziecka w Gołdapi**

zawarte pomiędzy Powiatem Gołdapskim reprezentowanym przez:

1. Bogdana Chomyńna - Wicestarostę Powiatu Gołdapskiego,
2. Małgorzatę Banach - p. o. Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi działającego z upoważnienia Zarządu Powiatu w Gołdapi,
przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu - Lucyny Pawłowskiej,

aPowiatem Ełckim reprezentowanym przez:

1. Iwonę Walczuk - Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku
przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu - Andrzeja Orzechowskiego.

Na podstawie art. 90 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966 z późn. zm.) oraz art. 86 ust. 2, ust. 4 i 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) strony niniejszego porozumienia ustalają, co następuje:

§ 1. 1. Powiat Ełcki zobowiązuje się do ponoszenia kosztów utrzymania dzieci w Rodzinnym Domu Dziecka w Gołdapi, które przed skierowaniem do placówki zamieszkiwały na terenie Powiatu Ełckiego, w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania.

2. Dane odnośnie dzieci, o których mowa w ust. 1, przekazywane będą każdorazowo na wniosek Powiatu Ełckiego przez Powiat Gołdapski zgodnie z obowiązującymi przepisami, za pośrednictwem Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie funkcjonujących na terenie w/w powiatów.

§ 2. 1. Środki finansowe przeznaczone na realizację zadania określonego w § 1 zapewnia Powiat Ełcki w formie dotacji na utrzymanie dzieci.

2. Środki, o których mowa w ust. 1, będą przekazywane w okresach miesięcznych z góry do 10 dnia każdego miesiąca na rachunek bankowy wskazany przez Starostwo Powiatowe w Gołdapi.

3. Podstawą do rozliczenia wydatków ponoszonych na utrzymanie dziecka w Rodzinnym Domu Dziecka w Gołdapi jest kwota średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka, która będzie ogłaszana corocznie w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

4. Do czasu ogłoszenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego Powiat Ełcki zobowiązuje się do przekazywania kwoty zaliczki w wysokości 1.323,00 zł (słownie: jeden tysiąc trzysta dwadzieścia trzy złote) na jedno dziecko miesięcznie, w terminie i na konto, o których mowa w ust. 2, począwszy od miesiąca stycznia 2005 roku.

5. Różnica między zaliczką, a ogłoszonym kosztem utrzymania dziecka w Rodzinnym Domu Dziecka w Gołdapi zostanie przekazana przez Powiat Ełcki w terminie 14 dni od dnia opublikowania Obwieszczenia Starosty Gołdapskiego w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

6. W przypadku nieterminowej zapłaty należności, o których mowa w ust. 2, 4 i 5, Powiat Ełcki zobowiązuje się do zapłaty ustawowych odsetek za każdy dzień zwłoki.

7. Powiat Gołdapski będzie przekazywał Powiatowi Ełckiemu informację dotyczącą liczby umieszczonych dzieci w Rodzinnym Domu Dziecka w Gołdapi, kwoty przekazanej dotacji oraz kosztów utrzymania dzieci do dnia 10 następnego miesiąca, za miesiąc poprzedni, narastająco od początku roku.

8. Nadpłaty wynikające z rozliczenia miesięcznego, Powiat Gołdapski zaliczy na poczet należności za następny miesiąc.

9. Brakujące środki wynikające z rozliczenia miesięcznego Powiat Ełcki i zobowiązuje się przekazać do dnia 10 następnego miesiąca po ostatnim miesiącu, w którym dokonano rozliczenia.

10. W przypadku skreślenia dziecka z listy wychowanków Rodzinnego Domu Dziecka w Gołdapi Powiat Gołdapski zawiadomi o tym fakcie Powiat Ełcki i dokona szczegółowego rozliczenia w terminie 7 dni. Wynikłe nadpłaty i niedopłaty Powiaty zobowiązują się przekazać w terminie określonym w ust. 7.

§ 3. Wszelkie zmiany porozumienia wymagają zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 4. Ewentualne spory, powstałe na tle wykonywania niniejszego porozumienia, strony poddają rozstrzygnięciu właściwemu ze względu na siedzibę Powiatu Gołdapskiego, sądowi powszechnemu.

§ 5. Porozumienie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego i obowiązuje od dnia 1 stycznia 2005 roku przez okres pobytu dzieci w Rodzinnym Domu Dziecka w Gołdapi.

§ 6. Porozumienie niniejsze sporządzono w 5 jednobrzmiących egzemplarzach, 2 egzemplarze dla Powiatu Elckiego oraz 3 dla Powiatu Gołdapskiego.

Wicestarosta
Bogdan Chomyn

Dyrektor Powiatowego
Centrum Pomocy Rodzinie w Elku
Iwona Walczuk

p.o. Kierownika PCPR w Gołdapi
Małgorzata Banach

Gołdap, dnia 27.12.2004 r.

96

POROZUMIENIE Nr 5DD/04 z dnia 30 grudnia 2004 r.

określające warunki i sposób przekazywania środków finansowych na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu Powiatu Elckiego, umieszczonych w Domu Dziecka w Gołdapi

zawarte pomiędzy Powiatem Gołdapskim reprezentowanym przez:

1. Bogdana Chomyna - Wicestarostę Powiatu Gołdapskiego,
2. Małgorzatę Banach - p. o. Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi działającego z upoważnienia Zarządu Powiatu w Gołdapi,
przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu - Lucyny Pawłowskiej,
a
Powiatem Elckim reprezentowanym przez:
1. Iwonę Walczuk - Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elku,
przy kontrasygnacie Skarbnika Powiatu - Andrzeja Orzechowskiego.

Na podstawie art. 90 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966 z późn. zm.) oraz art. 86 ust. 2, ust. 4 i 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) strony niniejszego porozumienia ustalają, co następuje:

§ 1. 1. Powiat Elcki zobowiązuje się do ponoszenia kosztów utrzymania dzieci w Domu Dziecka w Gołdapi, które przed skierowaniem do placówki zamieszkiwały na terenie Powiatu Elckiego, w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania.

2. Dane odnośnie dzieci, o których mowa w ust. 1, przekazywane będą każdorazowo na wniosek Powiatu Elckiego przez Powiat Gołdapski zgodnie z obowiązującymi przepisami, za pośrednictwem Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie funkcjonujących na terenie w/w powiatów.

§ 2. 1. Środki finansowe przeznaczone na realizację zadania określonego w § 1 zapewnia Powiat Elcki w formie dotacji na utrzymanie dzieci.

2. Środki, o których mowa w ust. 1, będą przekazywane w okresach miesięcznych z góry do 10 dnia każdego miesiąca na rachunek bankowy wskazany przez Starostwo Powiatowe w Gołdapi.

3. Podstawą do rozliczenia wydatków ponoszonych na utrzymanie dziecka w Domu Dziecka w Gołdapi jest kwota średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka, która będzie ogłaszana corocznie w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

4. Do czasu ogłoszenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego Powiat Elcki zobowiązuje się do przekazywania kwoty zaliczki w wysokości 1.852,00 zł (słownie: jeden tysiąc osiemset pięćdziesiąt dwa złote) na jedno dziecko miesięcznie, w terminie i na konto, o których mowa w ust. 2, począwszy od miesiąca stycznia 2005 roku.

5. Różnica między zaliczką, a ogłoszonym kosztem utrzymania dziecka w Domu Dziecka w Gołdapi zostanie przekazana przez Powiat Elcki w terminie 14 dni od dnia opublikowania Obwieszczenia Starosty Gołdapskiego w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

6. W przypadku nieterminowej zapłaty należności, o których mowa w ust. 2, 4 i 5, Powiat Elcki zobowiązuje się do zapłaty

ustawowych odsetek za każdy dzień zwłoki.

7. Powiat Gołdapski będzie przekazywał dla Powiatu Ełckiego informację dotyczącą liczby umieszczonych dzieci w Domu Dziecka w Gołdapi, kwoty przekazanej dotacji oraz kosztów utrzymania dzieci do dnia 10 następnego miesiąca, za miesiąc poprzedni, narastająco od początku roku.

8. Nadpłaty wynikające z rozliczenia miesięcznego, Powiat Gołdapski zaliczy na poczet należności za następny miesiąc.

9. Brakujące środki wynikające z rozliczenia miesięcznego Powiat Ełcki zobowiązuje się przekazać do dnia 10 następnego miesiąca po ostatnim miesiącu, w którym dokonano rozliczenia.

10. W przypadku skreślenia dziecka z listy wychowanków Domu Dziecka w Gołdapi Powiat Gołdapski zawiadomi o tym fakcie Powiat Ełcki i dokona szczegółowego rozliczenia w terminie 7 dni. Wynikłe nadpłaty i niedopłaty Powiaty zobowiązują się przekazać w terminie określonym w ust. 7.

§ 3. Wszelkie zmiany porozumienia wymagają zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 4. Ewentualne spory, powstałe na tle wykonywania niniejszego porozumienia, strony poddają rozstrzygnięciu właściwemu ze względu na siedzibę Powiatu Gołdapskiego, sądowi powszechnemu.

§ 5. Porozumienie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego i obowiązuje od dnia 1 stycznia 2005 roku przez okres pobytu dzieci w Domu Dziecka w Gołdapi.

§ 6. Porozumienie niniejsze sporządzono w 5 jednobrzmiących egzemplarzach, 2 egzemplarze dla Powiatu Ełckiego oraz 3 dla Powiatu Gołdapskiego.

Wicestarosta
Bogdan Chomyn

Dyrektor PCPR w Ełku
Iwona Walczuk

p.o. Kierownika PCPR w Gołdapi
Małgorzata Banach

Gołdap, dnia 27.12.2004 r.

97

POROZUMIENIE

pomiędzy Gminą Mrągowo, reprezentowaną przez: Wójta Gminy - Jerzego Krasińskiego

a Gminą Miasta Mrągowo, reprezentowaną przez: Burmistrza Miasta - mgr Otolę Siemieniec,

oraz Centrum Kultury i Turystyki w Mrągowie, reprezentowanym przez Dyrektora Lecha Gołępickiego.

zawarte w dniu 31 grudnia 2004 r. w sprawie powierzenia Gminie Miasta Mrągowo wykonywania zadań własnych z zakresu turystyki i promocji Gminy Mrągowo

§ 1. Gmina Mrągowo zwana dalej „Powierzającym” powierza z dniem 1 stycznia 2005 r. Gminie Miasta Mrągowo zwanej dalej „Przyjmującym” prowadzenie zadań własnych z zakresu turystyki i promocji.

§ 2. Przyjmujący zobowiązuje się do:

1. Prowadzenia i aktualizowania bazy danych w zakresie:
 - a) bazy noclegowej,
 - b) bazy gastronomicznej,
 - c) kulturalno-rozrywkowej,
 - d) sportowej,
 - e) atrakcji przyrodniczych,
 - f) atrakcji historycznych.
2. Obsługa ruchu turystycznego w w/w zakresie.
3. Działalność wydawnicza promująca walory gminy Mrągowo.

§ 3. 1. Porozumienie zawiera się na okres od dnia 1 stycznia 2005 r. do 31 grudnia 2006 r.

2. Porozumienie może zostać rozwiązane:

- a) za obopólną zgodą stron w uzgodnionym terminie,
- b) za uprzednim trzymiesięcznym wypowiedzeniem dokonany przez każdą ze stron ze skutkiem na koniec roku kalendarzowego.

§ 4. 1. Na prowadzenie zadań, o których mowa w § 2 ust. 1 Powierzający przekaże w 2005 r. dotację w wysokości 12.000,00 zł brutto (słownie: dwanaście tysięcy złotych).

2. Wysokość środków, o których mowa w ust. 1 na rok budżetowy 2006 strony uzgodnią w terminie właściwym dla opracowywania projektu budżetu i ustalą w formie aneksu do niniejszego porozumienia.

3. Dotacja podlegająca przekazaniu płatna będzie w równych ratach miesięcznych, płatnych w terminie do 10 dnia każdego miesiąca każdego roku na konto jednostki organizacyjnej Miasta Mrągowo - Centrum Kultury i Turystyki w Mrągowie.

4. Jednostką odpowiedzialną merytorycznie za wykonanie środków finansowych otrzymanych od Gminy Mrągowo jest Centrum Kultury i Turystyki w Mrągowie, w strukturze, którego zostało utworzone Mrągowskie Centrum Informacji Turystycznej.

§ 5. Jednostka, o której mowa w § 4 ust. 4 zobowiązana jest do:

1. Kompletowania i przechowywania pełnej dokumentacji realizowanych zadań.
2. Przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177 z późn. zm.).
3. Gminie Mrągowo przysługuje prawo kontroli prowadzenia powierzonych spraw.
4. Złożenia rozliczenia z dotacji całorocznej w terminie do 15 stycznia następnego roku budżetowego.

§ 6. W sprawach nie uregulowanych niniejszym porozumieniem mają zastosowanie przepisy Kodeksu Cywilnego.

§ 7. Niniejsze porozumienie zostało sporządzone w sześciu jednobrzmiących egzemplarzach po dwa dla każdej ze stron.

§ 8. Porozumienie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2005 r. i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Wójt
Jerzy Krasieński

Burmistrz
Otolia Siemieniec

Dyrektor
Lech Gołębiccki

98

POROZUMIENIE

zawarte w dniu 31 grudnia 2004 r. w Mrągowie

pomiędzy:

Powiatem Mrągowym reprezentowanym przez Zarząd Powiatu Mrągowskiego, w imieniu którego działają:
Andrzej Piwoński – starosta,
Edward Harasimowicz - wicestarosta
zwanym dalej „Powierzającym”,

Gminą Miasto Mrągowo reprezentowaną przez Burmistrza Miasta Mrągowo - Otolię Siemieniec zwanym dalej „Przejmującym”
a Centrum Kultury i Turystyki w Mrągowie, reprezentowanym przez Dyrektora - Lecha Gołębicckiego zwanym dalej „Centrum”.

Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. NT 142, poz. 1592 z późn. zm.) Strony postanawiają, co następuje:

§ 1. 1. Powierzający powierza w drodze niniejszego porozumienia Przejmującemu, za zgodą Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, prowadzenie w jego imieniu Ośrodka Informacji i Promocji Turystycznej, utworzonego z udziałem środków przekazanych przez Marszałka Województwa.

2. Ośrodek Informacji i Promocji Turystycznej będzie prowadzony w siedzibie Centrum Kultury i Turystyki w Mrągowie.

§ 2. W celu realizacji porozumienia, Przejmujący zobowiązuje się do:

1. Gromadzenia i przetwarzania informacji z terenu powiatu w zakresie:
 - a) bazy noclegowej,
 - b) bazy gastronomicznej,
 - c) kulturalno-rozrywkowej,
 - d) sportowej,
 - e) atrakcji przyrodniczych,
 - f) atrakcji historycznych,

g) imprez kulturalno-rozrywkowych.

2. Dystrybucji informacji i ich udostępniania na terenie kraju i za granicą.
3. Opracowywania programów działalności Ośrodka Informacji i Promocji Turystycznej.
4. Przekazywania informacji do administratora regionalnego (Wojewódzkie Centrum Informacji i Turystycznej, inne jednostki), zgodnie z określonymi standardami.
5. Przekazywania informacji do zamieszczenia na regionalnej, powiatowej i gminnej witrynie internetowej.
6. Aktywnej współpracy Mrągowska Lokalną Organizacją Turystyczną „Twoje Mazury” Regionalną Organizacją Turystyczną w zakresie kreowania lokalnych produktów turystycznych i ich promocji (min.: udziałów targach, konkursach, festynach)
7. Wydawania i kolportażu materiałów promocyjnych i informacyjnych.
8. Współpracy z mediami.
9. Poradnictwa dla turystów indywidualnych, organizatorów wypoczynku i innych zainteresowanych podmiotów.
10. Wykonywania innych zadań w zakresie promocji i informacji turystycznej wynikających z bieżących potrzeb.

§ 3. 1. Przejmujący rokrocznie w terminie do dnia 15 lutego roku następnego przedkłada Powierzającemu informacje z realizacji porozumienia.

2. Powierzający ma prawo kontrolowania prawidłowości wykonywania zadań powierzonych Przejmującemu.

3. Przejmujący zobowiązuje się do umożliwienia przeprowadzania kontroli przez Marszałka Województwa prawidłowości prowadzenia powierzonego zadania.

§ 4. 1. W przypadku żądania zwrotu dotacji przez Marszałka Województwa w związku z niewywiązywaniem się z realizacji porozumienia, Przejmujący zobowiązuje się do jej zwrotu.

2. Umowa Nr 29/SW/02 z dnia 24 października 2002 r. pomiędzy Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego a Powiatem Mrągowskim stanowi załącznik do niniejszego Porozumienia.

§ 5. Do realizacji zadania Powierzający przekaze w użyczenie sprzęt i wyposażenie wymienione w załączniku do porozumienia.

§ 6. 1. Centrum jako jednostka organizacyjna Przejmującego wykonywać będzie w imieniu Przejmującego zadanie przejęte niniejszym porozumieniem.

2. Za wykonywanie zadań określonych niniejszym porozumieniem Powierzający przekaze na konto Przejmującego, od dnia 1 stycznia 2005 r. dotacje w wysokości 1300 zł (słownie: tysiąc trzysta złotych) miesięcznie.

3. Środki, o których mowa w ust. 1, przekazywane będą do 20-go każdego miesiąca za dany miesiąc.

4. Centrum zobowiązuje się przedkładać Powierzającemu i Przejmującemu roczne rozliczenia z otrzymanej dotacji. Wymienione rozliczenia z otrzymanej dotacji powinny być przedłożone Powierzającemu i Przejmującemu do ostatniego dnia miesiąca rozpoczynającego IV kwartał roku.

5. Centrum zobowiązuje się do stosowania przy realizacji zadania, o którym mowa w § 2, przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo o zamówieniach publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177, z późn. zm.)

§ 7. 1. Porozumienie zawiera się na okres od 1 stycznia 2005 r. do 31 grudnia 2007 r.

2. Wszelkie zmiany niniejszego porozumienia wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.

3. Strony mogą rozwiązać porozumienie w drodze jednomiesięcznego wypowiedzenia.

§ 8. Porozumienie sporządzono w sześciu jednobrzmiących egzemplarzach, po dwa dla każdej ze stron.

Starosta
Andrzej Piwoński

Burmistrz
Otolia Siemieniec

Dyrektor
Lech Gołębicki

Wicestarosta
Edward Harasimowicz